

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Seirearuanne

Aruande liik	☐ vahearuanne ☒ lõpparuanne
1. TAT¹ nimetus	Eesti ühiskonnas lõimumist toetavateks tegevusteks toetuse andmise tingimused
2. TAT tunnusnumber²	2014-2020.2.06.004005006.01.15-0001
3. Toetuse saaja nimi	Integratsiooni Sihtasutus
4. Partnerite nimi/nimed	Sihtasutus Eesti Ajaloomuuseum, Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum, Sihtasutus Endla Teater, Sihtasutus Eesti Vabaõhumuuseum, Sihtasutus Pärnu Muuseum, Sihtasutus Rakvere Teatrimaja, Sihtasutus Teater NO99, Sihtasutus Teater Vanemuine, Sihtasutus Vaba Lava, Sihtasutus Vene Teater, Tartu Ülikool, Valga Muuseum, Sihtasutus Eesti Kontsert, Sihtasutus Saaremaa Muuseum ning Tallinna Linnamuuseum.
5. TAT abikõlblikkuse periood	01.09.2014–30.11.2023
6. Aruandeperiood (kumulatiivselt)	01.09.2014–30.11.2023

7. Ülevaade TAT tegevuste elluviimisest (kumulatiivselt)			
Tegevused, elluviimise periood, lühiülevaade ja hinnang tegevuste elluviimise kohta			
Tegevuse nr ja nimetus	Tegevus 5.1 Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine		
Alamtegevuse nr ja nimetus ³	5.1.1 Nõustamis- ja infosüsteemi arendamine ja elluviimine		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.09.2014–30.11.2023	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-30.11.2023

¹ Käesoleva lisa tähenduses TAT on toetuse andmise tingimusi sätestav õigusakt (kultuuriministri käskkiri).

² Antakse rakendusüksuse poolt.

³ Kui tegevusel ei ole alamtegevusi, siis täidetakse lahter vastavalt „Alamtegevus puudub“ ja alljärgnevad lahtrid täidetakse tegevuse kohta. Kui alamtegevusi on rohkem kui üks, lisatakse ridu.

Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Perioodil september–detsember 2014 toetati nõustamisteenuse osutamist riigieelarvelistest vahenditest töövõtulepingute alusel. Tegevuse ettevalmistamine Euroopa Sotsiaalfondi raames algas 01.01.2015, kui toetatavate tegevuste elluviija moodustas oma struktuuri koosseisus nõustamiskeskuse. Perioodil 01.01–02.03.2015 toimus töötajate värbamine ja nendega töölepingute sõlmimine.
	<u>Infoteenuse tagamine</u> Tegevuse ettevalmistamine algas 01.01.2015, kui toetatavate tegevuste elluviija moodustas oma struktuuri koosseisus nõustamiskeskuse. Alates 2019. aasta jaanuarist on nõustamine liidetud Integratsiooni Sihtasutuse koosseisu loodud eesti keele maja tegevustega. Nõustajad kuuluvad Tallinna ja Narva eesti keele majade koosseisu. Detsembris 2015 valmis ülevaade vähelõimunud inimeste aktiivse hõive õiguste ja võimaluste, ühiskondliku aktiivsuse võimaluste ning avalikes teenustes osalemise õiguste ja võimaluste kohta nõustamisvaldkondade kaupa. Nõustamises asjakohase info olemasolu tagamiseks loodi 2015. aastal infovõrgustik, kuhu kuuluvad Eesti Töötukassa, Politsei- ja Piirivalveameti, Haridus- ja Noorteameti õppenõustamisteenuse esindajad ning kohalike omavalitsuste haridus- ja sotsiaalvaldkonna ametnikud (eelkõige Tallinnast, Narvast ja Sillamäelt). 2017. aastal kaasati infovõrgustikku Tööinspektsioon ja Haridus- ja Noorteameti tasemeeksamite eest vastutav üksus, 2020. aastal Terviseamet. Võrgustiku liikmetega on kohtunud vähemalt kaks korda aastas nii toetatavate tegevuste elluviija kui liikmete korraldatud kohtumistel. Tagatud on teabe jagamine ning alamtegevuse eesmärkide saavutamiseks vajalik koostöö. Alates 2019. aastast on igas kvartalis mõni infovõrgustiku esindaja tutvunud põhjalikumalt sihtasutuse nõustajate ja nõustamisteenusega ning täpsustatud koostöövõimalusi. Aktiivsem koostöö on Eesti Töötukassa, Politsei- ja Piirivalveameti ja uussisserändajate kohanemisprogrammiga. 2022. aastal tehti aktiivselt koostööd Sotsiaalkindlustusametiga seoses Ukraina põgenike rändega. Põgenike vastuvõtmisega tegeles Sotsiaalkindlustusamet, sihtasutuse nõustamine oli toeks põgenike teavitamisel ja keeleõppevõimaluste tutvustamisel.
	<u>Ekspertgrupi moodustamine ja selle tegevusplaani heakskiitmine</u> Aprillis 2015 moodustati nõustamisteenuse arendamiseks ekspertrühm. Mais 2015 toimus ekspertrühma kohtumine, kus kiideti heaks ekspertrühma tegevuse alused. Ekspertühma koosseis: 1. Liana Roosmaa – Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna nõunik, uussisserändajate kohanemisprogrammi arendaja ning vastutav isik. Alates 2016 novembrist oli L. Roosmaa antud osakonna juhataja asetäitja; 2. Irene Käosaar – Haridus- ja Teadusministeeriumis eesti keelest erineva õppekeele ja/või kodukeele isikute haridusküsimuste eest vastutav isik; 3. Aleksandr Aidarov – Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse osakonnas rahvusvähemuste kultuuri ja identiteedi arendaja;

	4. Katerina Danilova – Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidus venekeelsete kodanikuühiskonna organisatsioonide arendaja; 5. Jana Pavlenkova – kogukondlike algatuste ja arengute eestvedaja; 6. Hille Ilves – Eesti Linnade Liidus hariduse, noorsootöö, sotsiaalhoolekande, tööhõive, tervishoiu ja võrdõiguslikkuse valdkondade spetsialist; 7. Marianna Makarova – sihtrühma vajadusi kaardistanud ja erinevates sihtrühma uuringutes osalenud akadeemilise taustaga ekspert. 2017. aastal asendati Irene Käosaar seoses lahkumisega Haridus- ja Teadusministeeriumist ja asumisega Integratsiooni Sihtasutuse juhatajaks Riina Koolmeistriga (Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna peaspetsialist) ning Katerina Danilova seoses lahkumisega Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu tegevbüroost Jevgenia Rõbakovaga (Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse MTÜde konsultant). Ekspertühma koosseisu kaasati Sotsiaalministeeriumi tööhõive osakonna nõunik Annika Sepp. 2018. aastal asendati Liana Roosmaa Martin Tulit'iga seoses Liana Roosmaa lahkumisega Siseministeeriumist. 2019. aastal asendati Siseministeeriumi soovil Martin Tulit seoses personali muudatustega Siseministeeriumis Kerli Zirk'iga (Siseministeeriumi uussisserändajate kohanemisprogrammi arendaja ning vastutaja) ning lisati ekspertrühma ettepanekul EASi esindajana Eesti Rahvusvahelise maja juht Anneli Tank. 2020. aastal asendati ekspertrühmas kolm liiget. Seoses Riina Koolmeistri lahkumisega Haridus- ja Teadusministeeriumist tuli tema asemele Pille Põiklik (Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna peaekspert). Kuna Aleksandr Aidarov asus Kultuuriministeeriumis täitma teisi ülesandeid, sai tema asemel ekspertrühma liikmeks Anne-Ly Reimaa, kes vastutab Kultuuriministeeriumis kultuurilise mitmekesisuse osakonnas lõimumisvaldkonna rahvusvaheliste suhete eest. Hille Ilvese asemel liitus ekspertrühmaga Kädi Koppe (Eesti Linnade ja Valdade Liidu kultuuri, spordi ja lõimumise valdkondade nõunik). 2021. aastal kohtus ekspertrühm ühel korral aasta alguses. Erilist tähelepanu pöörati kohtumisel koolitustele (tegevuse 5.1.3 raames), mis on suunatud kohalike omavalitsuste võimestamisele. 2022. ja 2023. aastal ekspertrühma eraldi kokku ei kutsutud, kuna süsteemi arendamisele ja rakendamisele esitatud ootused olid täidetud ja lahendamist vajavaid väljakutseid polnud. Küll aga oli ekspertrühm kutsustud 2022. aasta 15. detsembril toimunud lõpuseminarile, kus tehti kokkuvõtteid alamtegevuse tulemustest ning analüüsiti sihtrühma teenuselt teenusele liikumise väljakutseid. Ekspertühm on kohtunud kokku 14 korral. Lisaks on ekspertrühma liikmeid kaasatud kõikidele arendusseminaridele ning valdkondlikele arenduspäevadele. <u>Nõustamisteenuse meetoodika väljatöötamine ja ettevalmistused teenuse pakkumiseks</u> Koostöös ekspertrühmaga kaardistati perioodil 01.03–31.05.2015 nõustamisteenuse komponendid ning koostöös infovõrgustiku liikmetega kaardistati toetatavate tegevuste elluviija võimalikud nõustamise ja teavitamise
--	---

	valdkonnad. Samuti töötati välja nõustamismetoodika. Nõustamisteenuse kaudu saavad Eestis elamise kohta teavet, nõu ja juhiseid küsida Eestis elavad teistest rahvustest inimesed. Nõustamisele on oodatud igaüks, kellel on küsimusi Eesti elamislubade ja/või Eesti Vabariigi kodakondsuse taotlemise ning eesti keele õppe ja praktiseerimise kohta. Infot saab küsida ka kõigi muude Eesti elukorralduse ja siin tegutsemisega seonduvatel teemadel, nagu haridus, töö, elukoht, arstiabi teenus ja sotsiaalhüvitised. Nõustajad pakkusid klientidele mitmekülgset lõimumisalast teavet. Vajadusel suunati isik tema probleemidest ja vajadustest tulenevalt edasi vastava ametkonna või teenusepakkuja juurde. Toetatavate tegevuste elluviija nõustajad aitasid elanikel tutvuda avalike teenustega ning olid vajadusel toeks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega suhtlemisel. Nõustamist viidi läbi enamasti individuaalse nõustamisena, kuid ka erinevate ürituste raames. Küsimustele sai vastuseid ka kirjutades e-posti aadressil info@integratsiooniinfo.ee või helistades tasuta infotelefonil 800 9999. Vastavalt valdkondlikule arengukavale „Lõimuv Eesti 2020“ on nõustamisteenuse ülesanne ühiskonna sidususe suurendamine. Nõustamisteenuse kaudu püütakse vähendada sotsiaalset tõrjutust. Üks olulisimaid faktoreid sotsiaalse tõrjutuse kujunemisel on puudulik keeleoskus. Lisaks keeleõppega tegelemisele on edukaks lõimumiseks oluline ka teadlikkuse tõstmine tööhõive, elukestvas õppes osalemise, kodanikuühiskonna ja kodanikuhariduse, sotsiaalteenuste ja -hoolekande, õigusabi, tervishoiu korralduse ning riiklike toetuste teemadel. Samu eesmärke kannab järgmine valdkondlik arengukava „Sidusa Eesti arengukava 2021-2030“. Toetatavate tegevuste elluviija nõustajaid oli võimalik kaasata ettevõtete infotundidesse ja teavitusüritustele, kus nad said tutvustada nõustamisteenust. Samuti olid nõustajad kokkuleppel tööandjatega valmis tulema ettevõttesse, kus töötavad teistest rahvustest isikud, et neile töökohal nõustamist (gruppides) läbi viia. 2017. aastal täiendati nõustamisteenuse mudelit erinevate töö- ja nõustamisvormide kirjeldamisega. Koostöös partnerorganisatsioonide esindajate ja ekspertrühma liikmetega kaardistati olemasolevad ja kavandatavad rändega seotud nõustamise tegevused, nende osapooled ja sisu. Nõustamis- ja infosüsteemi indikaatiivsed teemad on tööhõive, elukestvas õppes osalemine, kodanikuühiskond ja kodanikuharidus, sotsiaalteenused ja hoolekanne, õigusabi, tervishoiu korraldus, riiklikud toetused ning eesti keele õpe. Kvaliteetse teenuse tagamiseks ning nii sisu kui teenuse rakendusmudeli osas kattuvuse vältimiseks ja nõustamises asjakohase info olemasoluks on toetatavate tegevuste elluviija teinud koostööd Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning teiste haakuvaid teenuseid pakkuvate asutustega, sh kohalikud omavalitsused. Infovõrgustikku on kaasatud riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi ametkonnad.
--	---

	Nõustamis- ja infosüsteemi arendamise raames katsetati erinevaid nõustamismudeleid. 2016. ja 2017. aastal toimusid piirkondlikud teabepäevad eesti keele õppimise võimaluste tutvustamiseks. Partnerite tagasisidena tehti ettepanek korraldada 2018. aastal eesti keele õppimise võimaluste tutvustamise päevad messi vormis. Eesti keele messid nimega „KU-ky“ toimusid esmakordselt 17.03.2018 Narvas ja 24.03.2018 Tallinnas. Eesti keele messide eesmärk oli viia kokku täiskasvanud keeleõppijad ning keeleõppeteenust ja –vahendeid pakkuvad koolitusasutused ja kirjastused. Messil sai tutvuda erinevate keeleõppe metoodikate ja õppematerjalidega. Eesti keele messe külastas kokku ligikaudu 1400 inimest (Narvas ca 400 ja Tallinnas ca 1000 isikut). Messidel korraldatud töötubadest võttis Narvas osa 150 ja Tallinnas 200 inimest. Eesti keele messid nimega „KU-ky“ toimusid ka 2019. aastal - Narvas 9. märtsil ja Tallinnas 23. märtsil. Messe külastas ligikaudu 1300 inimest, töötubadest võttis Narvas osa 110 ja Tallinnas 214 inimest. 2020. aastal jäid eesti keele messid eriolukorra tõttu ära ning hanke tingimuste järgi polnud messi aegu võimalik edasi lükata. 2021. aastal oli võimalik messe korraldada alles sügisel. Katsetati ka seda perioodi, mil paljud sügisesed keelekursused ja -õpingud alustavad. Eesti keele messid „KU-ky“ toimusid 4. septembril Kohtla-Järvel ja 18. septembril Tallinnas. Ühtekokku nii kohapeal kui veebis osales ca 1100 inimest. Tallinna keelemessil pakuti alternatiivina ka veebi teel osalemist - näidati varem ette toodetud videoid. Videod on järelvaadatavad sihtasutuse veebilehel (www.integratsioon.ee/videonouanded-keeleoppevoimalustest). Videodes antakse hulgaliselt nõuandeid kuidas võõrkeelt õppida ja milliseid võimalusi on eesti keele õppimiseks. Keelemesside aegade, asukohtade ja vormidega on katsetatud erinevaid mudeleid, millest on palju õpitud. Nt ei pruugi piirkondlikud keelemessid olla kõige tõhusamad. Kuna koroonaviiruse puhangud on veebipõhiste kohtumiste vormi uueks normaalsuseks kujundanud, on piirkondlike kulukate ürituste alternatiiviks veebipõhine kaasamine suurkeskuste sündmustele. Kokku on keelemessidel osalenud ca 3800 inimest. Viimase messi raames toodetud videoid on vaadatud ca 6 500 korda. Kõige populaarsem on „Lauamängud keeleõppes“. 2019. aasta alguses töötati välja keeleõppijate vajadusi ja ootusi kaardistav ankeet, mille andmed kanti keeleõppest huvitatute andmekogusse. Eesti keele majades moodustati andmekogu abil keeleõppe rühmi. Nõustamisel kasutatav keeleõppehuviliste kaardistamise süsteem võimaldas loobunuid asendada jooksvalt andmekogus olevate isikutega ning leevendada kaks korda aastas tekkinud pingelist olukorda tasuta keelekursustele registreerimise ajal. Andmekogusse on kantud ligikaudu 2 440 isiku andmed, kellest 2020. aastal anketeeriti ca 1600. Enamikele on juba pakutud õppekohti kursustel. 2021. aastal viidi andmed sihtasutuse keelemajade arendatud klientide ja teenuste andmebaasi. Anketeerimise ja keelekursuste pakkumisega jätkati nimetatud andmekogu kaudu. Klientide paremaks juhendamiseks loodi kliendihaldussüsteemi iseteeninduse kasutamise juhised (lühem järjehoidja formaadis teabeleht, pikem juhend ning
--	---

	õppevideo). Kõik materjalid on vene ja inglise keeles ning on leitavad nii sihtasutuse veebist kui trükitult keelemajades. Eesti keele õppealase nõustamise tõhustamiseks viidi 2019. aastal läbi hange „Eesti keele õppealase nõustamise metoodika arendamine“. Hanke tulemusena valmisid 2020. aastal keeleõppija kalender sõnavara õppe juhendamiseks ja toetamiseks ning keeleõppuri lauamäng keeleõppe teekonna kaardistamiseks. Sama hanke raames kujundati ja trükiti keelekohvikute metoodika juhend koos ülesandekoguga. Materjalide eesmärk on toetada eesti keele iseseisvalt õppimist. Materjalid osutusid sihtrühma seas populaarseks ja on kasutajasõbralikud. Eriti populaarsed on keeleõppija kalendrid, mis toetavad eesti keelt iseseisvalt õppijaid. 2022. aastal trükiti keeleõppija kalendrid täiendavalt juurde, sest koos Eestisse saabunud Ukraina sõjapõgenikega kasvas märkimisväärselt eesti keele õppijate hulk ja vajadused. Kalendrid on iseseisvalt eesti keelt õppijatele suureks toeks. Tihti kasutavad iseõppijad kalendrid koos „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“ materjaliga. Keeleõppealase nõustamise tõhustamiseks arendati 2021. aastal keeleoskustasemete kaupa keeleõppe oskuste nendingute töölehed. Töölehed sisaldavad nii passiivse kui aktiivse keeleoskuse nendinguid, mis aitavad nii nõustataval kui nõustajal paremini hinnata reaalse keeleoskuse taset ilma keeletesti sooritamata. Samuti aitavad töölehed tõhusamalt määratleda, millistesse keeleõppe ja/või harjutamise tegevustesse tasub nõustatavat suunata. Keeleõppe oskuste nendingute töölehed on nõustajate igapäevases töös kasutusel ja heaks kiidetud Haridus- ja Noorteameti poolt.
	<u>Nõustamisteenuse rakendamine</u> Nõustamisteenus rakendus täies mahus alates 01.01.2015, kui toetatavate tegevuste elluviija moodustas oma struktuuri koosseisus nõustamiskeskuse. Nõustamisteenust pakuti Tallinnas ja Narvas. Kuni 14.12.2018 asus toetatavate tegevuste elluviija Tallinnas aadressil Lõdtsa 2a (8. korrus), alates 17.12.2018 pakutakse nõustamisteenust Tallinnas Rävala pst 5 (6. korrus). Jaanuaris 2015 pakuti nõustamisteenust Narva Linnavalitsuse ruumides. Veebruaris 2015 kolis nõustamiskeskus Narvas uutesse ruumidesse. Perioodil 11.02.2015 – 30.09.2019 asus nõustamiskeskus Kerese keskuse ruumides, kus klientidel oli hea ligipääs teenusele. Lisaks asus samas majas teisigi avaliku teenuse pakkujaid (nt Eesti Töötukassa, Ida-Virumaa Rajaleidja keskus ja eesti keele kursuste korraldajad). Alates 01.10.2019, mil toetatavate tegevuste elluviija kolis Narvas uutesse ruumidesse, pakuti nõustamist aadressil Linda 2, Narva. Uus asukoht on eelmise asukoha vahetus läheduses, linna keskmes ja samuti väga mugavasti ligipääsetav. Aastatel 2015–2023 oli nõustamissüsteemi kasutajaid (2015. aastal 1 035 kasutajat, 2016. aastal 1 880 kasutajat, 2017. aastal 1 170 kasutajat, 2018. aastal 1 275 kasutajat, 2019. aastal 3952 kasutajat, 2020. aastal 7 537 kasutajat, 2021. aastal 5 382 kasutajat, 2022. aastal 9727 kasutajat ning 2023. aastal 11 953

kasutajat). Peamised nõustamise teemad on eesti keele õppe võimalused, elamisloa ja kodakondsuse taotlemine, teave lõimumisüritustest ja töö leidmise võimalused. Märkimisväärne nõustamiste kasv 2022. aastal oli seotud Ukrainast saabunud põgenike kriisiga. Kuigi põgenikele loodi täiendavaid teenuseid, siis märkimisväärselt jõudis neid ka sihtasutuse nõustamisse. Sihtasutuse nõustamine oli Ukraina põgenikele toeks eeskätt eesti keele õppimise võimaluste tutvustamisel, keelekursustele registreerumisel ja teiste digiteenuste kasutamisel ning olmeküsimuste lahendamisel.

Aastatel 2015–2016 oli nõustamiskabinet kord kuus avatud ka väljaspool nõustamiskeskusi. Perioodil 2015. aasta sügis kuni 2016. aasta sügis nõustati elanikke Tallinna Keskraamatukogu võõrkeelse kirjanduse osakonnas, Laagna ja Paepealse osakonnas. Nõustamiskabinetid olid avatud kord kuus Maardu Rahvamajas (alates oktoobrist 2015), Sillamäe Spordikompleksis „Kalev“ (alates veebruarist 2016), Jõhvis Ida-Virumaa maavalitsuses (alates märtsist 2016) ja Kohtla-Järve Linnavalitsuses (alates aprillist 2016). Ajutised nõustamiskabinetid olid oluliseks teabeallikaks ja nõustamisteenuse tutvustamiseks elanikele, kellel on mitmeid takistusi (keel, sotsiaalne, majanduslik toimetulek) teabe kättesaamisel. Nõustamisel kohalikes omavalitsustes osales 2015–2016 aastal ühtekokku 98 isikut. Nõustamiskabinetid olid vajalikud tegevuste käivitamise faasis. Nõustajate kohaloleku kaudu toimus ka teadlikkuse suurendamine teenuse olemasolust. Alates septembrist 2019. aastal käivitati taas elanike nõustamised kord nädalas nii Sillamäel kui Kohtla-Järvel. Kahes linnas on 2019.-2020. aastal kokku nõustamisel käinud ca 215 elanikku. Pandeemia tõttu liikusid paljud kontaktsete tegevused kas veebi või olid täiesti pausil. Nii on ka piirkondlikud nõustamised liikunud veebi. 2020. aastal muutus nõustamise enim kasutatavaks vormiks veebikanalite (Teams, Skype, Zoom) kaudu nõustamine. 2021. aastal toimus 96% nõustamistest veebi, telefoni ja e-kirja teel. Sama trend jätkus 2022. ja 2023. aastal. Inimestele on veebi- ja digiteenused omaseks saanud, nad eelistavad suhelda ekraanide vahendusel ning säästa aega.

Piirkondlikult on nõustamine tehtud kättesaadavaks teabepäevade ja keelekohvikute kaudu. 2018. aastal toimus iganädalaselt 18 keelekohvikut, 2019. aastal 28 ning 2020. aastal 29 keelekohvikut üle Eesti. Koroonaviiruse levik mõjutas keelekohvikute tegevust palju. Keelekohvikud olid 2020. aastal viiruse tõttu suletud mitu kuud. 2021. aastal oli võimalik keelekohvikuid samuti vaid osaliselt avatuna hoida. Kehtisid piirangud ja kuigi huvilisi tuli juurde, oldi üldjuhul kontaktkohtumiste suhtes ettevaatlikud. Seetõttu piloteeriti perioodil sügis 2021 kuni talv 2022 veebikohvikuid - kuivõrd tõhusad need saavad olla. Võrreldavate pakkumustega hanke kaudu seniste partnerite seas leiti teenuse osutajaks Reiting PR OÜ. Veebikohvikutega alustati 2021. aasta septembris ja need toimusid 3 korda nädalas. Keelekohvikute kontaktkohtumised toimusid kuni 30.11.2021, mil lõppes kaheaastane (2020-2021) hankeperiood, mille vältel viidi läbi ca 1400 keelekohvikut, kus osales ca 850 inimest. 2022. aastal jätkati nõustamist eesti keele iseseisvalt õppimise soodustamiseks keelekohviku formaadis üle Eesti. Pakkumused riigihankele „Eesti keele iseseisva õppe

nõustamine keelekohvikutes” laekusid aprillis ja keelekohvikutega alustati mais-juunis. Keelekohvikuid korraldati nii veebis, mis osutus edukaks lahenduseks, kui 11 piirkonnas: Tallinnas (Mustamäel ja Lasnamäel), Maardus, Narvas, Kohtla-Järvel, Jõhvis, Narva-Jõesuus, Sillamäel, Pärnus, Tartus ja Valgas. Seoses eesti keele majade laienemise ja veebikohvikute pakkumisega vähendati 2022. aastal keelekohvikute piirkondi. Ühtekokku korraldati 2022. aastal 324 keelekohvikut. Keskmiselt oli igas keelekohvikus 5,9 külastajat. Kokku oli keelekohvikutes (sh 2022. a veebikohvikutega) 1913 osalemiskorda.

Perioodil 2018-2022 toimus ühtekokku ca 5 500 keelekohvikut.

Rahvuskultuuriseltside kutsel korraldati aastatel 2015–2016 nõustamispäevi ka rahvuskultuuriseltside (MTÜ Vähemusrahvuste Liit Raduga, MTÜ Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis, MTÜ Eesti Aserbaidžaaani Kultuurikeskus Ajdan ja MTÜ Eesti Armeenia Rahvusühing) liikmetele. Toetatavate tegevuste elluviija nõustajad viisid läbi rühmanõustamisi, millest osavõtt oli aktiivne ning osalejate tagasiside positiivne.

Toetatavate tegevuste elluviija tutvustas 2016. aastal eesti keele õppimise võimalusi teabepäevadel ja kohtumistel elanikega („Noorte võimalused Eestis“) neljas piirkonnas.

2017. aasta kevadel korraldati eesti keele õppimise võimaluste tutvustamise teabepäevad Ida-Virumaa 4 linnas (Narva, Sillamäe, Kohtla-Järve (sh Ahtme) ja Kiviõli), Tallinnas (Lasnamäel ja Mustamäel), Tartus, Valgas, Pärnus, Tapal, Paldiskis, Maardus ja Rakveres.

Ka 2019. ja 2020. aastal toimusid infotunnid eesti keele õppimise võimaluste tutvustamiseks. Veebruari alguses ja augusti lõpus toimunud infotunnid olid suunatud inimestele, kel ei õnnestunud tasuta eesti keele kursustele registreeruda. Infotunnid toimusid Narvas, Sillamäel, Kohtla-Järvel ja Tallinnas, kokku oli neid 20. Osalejatele tutvustati eesti keele majade tegevusi ja õpivõimalusi väljaspool Integratsiooni Sihtasutust. 2020.-2022. aastal toimusid Eesti Rahvusvahelise maja eestvedamisel veebi- ja kontaktloengud eesti keele õppimise võimalustest, kokku viis infotundi. Kohtumisi kuulas kokku ca 140 uussisserändajat.

Kuna juba 2019. aastast said nõustamisel käinud inimesed jooksvalt pakkumisi keelekursustele, vähenes infotundide vajadus. 2022. aasta alguses kasvas vajadus teabetundide järgi taas (seoses Ukraina põgenike kriisiga). 8.06.2022 toimus veebiloeng FB rühmas „Ukraina sõbrad Eestis“. Otse oli kuulamas 70 inimest. Järelvaatajaid on olnud ca 1100. Ukrainast pärit põgenikele toimus perioodil märts kuni mai lisaks veel 7 teabetundi, kus on osalenud ca 90 inimest. Kokku korraldati 2022. aastal 17 teabetundi (sh neli keelemajade klientidele), neist 8 Ukrainast pärit põgenikele.

Erinevatel teabepäevadel (ühtekokku 60) osales ligikaudu 3020 inimest.

Samuti on osaletud Eesti Töötukassa korraldatud töömessidel nii elanikele kui koondatutele konkreetsetes ettevõtetes Ida-Virumaal ja Tallinnas, samuti osaletud Töötukassa infotundidel. Nõustajate osalemine antud üritustel on suurendanud

	sihtrühma teadlikkust nii nõustamisteenuse olemasolust kui lõimumisvaldkonnast. Toetatavate tegevuste elluviija Narva kontoris toimusid alates 2015. aasta maikuust üks kord nädalas keele- ja kultuurikohvikud, mille eesmärgiks on anda ülevaade piirkondlikest ja üleriigilistest kultuurisündmustest ning julgustada inimesi eesti keeles suhtlema. Tunniajastel kohtumisel käsitleti erinevaid teemasid (näiteks Ida-Virumaa kultuurisündmused, teatri- ja filmielu Eestis, eesti keele õppe võimalused, tööle kandideerimine, peresuhted, traditsioonid, kombad jne). 2016. aastal suurendati keelekohvikute toimumise kordi Narvas ning algatati eesti keele iseseisva õppe nõustamise piloteerimine. Eesti keele iseseisva õppe nõustamist piloteeriti Tallinna ja Narva keelekohvikutes, kus ühtekokku osales ca 550 isikut. Eesti keele iseseisva õppe nõustamise piloteerimise raames valmis iseseisva eesti keele õppe nõustamise metoodika kirjeldus. Metoodikat rakendatakse edaspidi nõustamistegevuses. Alates 2018. aasta suvest korraldasid keelekohvikuid hanke tulemusena leitud partnerid. Keelekohvikud toimusid Tallinnas (Haaberstis, Mustamäel, kesklinnas, Ülemisel ja Lasnamäel), Maardus, Keilas, Paldiskis, Narvas, Kohtla-Järvel, Narva-Jõesuus, Sillamäel, Kiviõlis, Tapal, Haapsalus, Pärnus, Tartus ja Valgas. 2018. aastal töötati välja keelekohvikute näidisülesannete kogumik, et tagada eesti keele iseseisvalt õppimise nõustamise kättesaadavus erinevatele kogukondadele (nt tööandjatele). Aprillis 2019 alustati kolmeetapilise keelekohviku metoodika koolitusega. Koolitused toimusid aprillis, juunis ja oktoobris. Esimesel koolitusel tutvustati keelekohviku metoodikat. Teisel koolitusel pakuti tuge keelekohviku metoodika rakendamisel ja analüüsi kasutatavaid materjale. Koolituse kolmandas osas toimus keelekohvikute eestvedajate kogemusõpe ja analüüsi metoodika rakendamise kitsaskohti. Koolitusel osales 26 eestvedajat. Sarnast kolmeetapilist koolitust pakuti ka 2020.-2021. aastal. 2020. aasta sügisel toimus kolmeetapilise koolituse esimene etapp, järgmised kaks moodulit toimusid 2021. aastal. Koolitustele olid oodatud nii keelekohvikute eestvedajad kui teised eesti keele mitteformaalsete tegevuste läbiviijad (sh tööandjad). Metoodika koolitustel osales 28 inimest, neist 11 kõigil kolmel koolitusel. Detsembris 2022. aastal korraldati kaks keelekohvikute metoodika koolitust raamatukogudele, et võimestada neid iseseisvalt keelekohvikuid korraldama. Rände taustaga inimesi on jõudnud Eestimaa kõikidesse piirkondadesse ja raamatukogudest on kujunemas teabekeskused. Koolitus toimus nii Tallinnas kui Tartus. Osalejatele jagati keeleõppe lauamäng „Avame kaardid“, keeleõppija kalendrid ja metoodikajuhendeid, samuti teisi nõustamisalaseid materjale. Kokku osales kahel koolitusel 45 raamatukogu töötajat üle Eesti. Ühtekokku on keelekohvikute metoodika koolitust pakutud ca 100 inimesele. Keelekohvikute metoodikat on tutvustatud erinevatel infopäevadel ja teistel täienduskoolitustel. Keelekohvikute metoodika kogumikke on jagatud nii teabetundides partneritele kui erinevatel kohtumistel üle Eesti. Uuenenud juhendi „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“, keelekohvikute metoodika ülesannete kogu ja keeleõppija kalendri materjalide põhjal on soov luua iseseisvale
--	---

keeleõppijale toetav ja nõustav veebilahendus, mis sisaldab juhiseid ja vorme iseseisvalt keelt õppijate motivatsiooni hoidmiseks ning keeleõppe teekonna läbimiseks. 2021. aasta alguses moodustati ekspertrühm ning koostöös ekspertidega asuti looma veebilahenduse prototüüpi. Ekspertrühm kohtus regulaarselt, et arendusi planeerida ja läbi arutada. Kaasatud olid Leelo Kingisepp, Marju Ilves, Helena Metslang, Merle Loodus-Adamson ja Keelesõbra projektimeeskonna esindajad. 2021. aasta lõpuks on kirjeldatud ootused veebilahenduste funktsionaalsustele ja asutud looma sisu. Valmisid 10 vestlusteema küsimustikud erinevatel keeletasemel koos pildimaterjalidega. 2022. aasta teises pooles otsiti partnerit ärianalüüsi teostamiseks. Aasta lõpuks valmis klikitavate nuppudega prototüüp koos kasutajate analüüsiga. Valminud ärianalüüs on abiks veebilahenduse teostamise hankimiseks. Veebilahendus saaks tulevikus pakkuda tuge keelesõpruse loomisel, toetada vestlusteemadega ning inspireerida eesti keele õppijat keelekeskkonna ülesannete abil iseseisvalt teekonna märgiseid saavutama.

2017. aastal alustati tööandjatele nõustamisteenuse võimaluste ja eesti keele iseseisva õppe metoodika tutvustamisega, mille tulemused on olnud väga positiivsed - koostöös Eesti Personalijuhtide Liiduga toimus 3 teabe- ja koolituspäeva. Kohtumistel osales ühtekokku 16 tööandjat, nende hulgas suurettevõtted, kus töötab hulgaliselt vähelõimunud isikuid, näiteks Maxima, Eesti Energia ja Ericsson. Samaaegselt on toimunud tööandjate nõustamine eesti keele õppimise võimaluste osas ning töötajate nõustamine tööandjate juures (nt Veeteede Amet, Ericsson, Maxima). Alates 01.06.2018 pakkusid Eesti Töötukassa ja toetatavate tegevuste elluviija üheskoos tuge tööandjatele töötajate eesti keele oskuse parandamiseks. Tööandjad said taotleda Töötukassast koolitustoetust ning toetatavate tegevuste elluviijalt tuge sobivama eesti keele õppe metoodika leidmisel. Toetatavate tegevuste elluviija nõustajad külastasid näiteks Maxima osakondi Tallinnas ja Narvas, Politsei- ja Piirivalveametit Narvas, Narva Täiskasvanute Kooli, Narva Haiglat ja Pärnu Haiglat, Narva Sotsiaalabiametit, Tallinna Hambapolikliinikut, Euroapteeki, erinevaid IT sektori tööandjaid ja tootmisettevõtteid. Kokku on nõustatud personaliseeritud juhiste alusel 96 tööandjat. Teabepäevadel on nõustatud ligikaudu 50 tööandjat. Tööandjatele suunatud nõustamise tutvustamiseks on koostatud teabeleht, mida on jagatud Eesti Töötukassa kontaktidele.

Lisaks on tõlgitud eesti keelde Euroopa Nüüdiskeelte Keskuse trükis „Töökeel – lühijuhend: kuidas aidata täiskasvanud sisserändajatel arendada tööalast keeleoskust“. Trükis on kättesaadav nii sihtasutuse kui Euroopa Nüüdiskeelte Keskuse kodulehel. Juhend trükiti 2019. aasta suvel. 2021. aastal koostöös Töötukassaga töötati välja teabeleht soovitusetega tööandjatele eesti keele õppe korraldamiseks. Teabeleht tõlgiti ka vene keelde ja kujundati trükiseks. Trükist jagasid nii Töötukassa kui sihtasutus. Trükis annab ülevaate tööandja vaates keeleõppevõimalustest ja soovitustest tõhusaks keeleõppe korraldamiseks.

Nõustamisteenuse rakendusskeemi arendamiseks analüüsiti 2016. aastal koostöös nõustamise asjatundjatega juhtumikorralduse põhimõtete kasutamise võimalusi

nõustamistegevuses ning töötati välja juhtumikorralduse juhised vähelõimunud nõustamiseks. *Coaching* põhimõtete kasutuselevõtuks nõustamistegevuses telliti juhendmaterjal ja 2016–2017 viidi läbi toetatavate tegevuste elluviija nõustajatele vastavasisulised koolitused. *Coaching* tehnikate koolitustega jätkati 2019.–2022. aastatel, kuna meeskonnaga liitusid uued nõustajad. *Coaching* põhimõtete rakendamine nõustamistegevuses aitab nõustataval tõhusamalt arendada ja mõista oma oskusi, saamaks efektiivsemaks ja produktiivsemaks, samuti aitab *coaching* põhimõtete kasutamine toetada nõustatavaid õppimise ja muutuste elluviimise eest endale vastutuse võtmisel. 2022. aasta lõpus täiendati 2016. aastal nõustajatele koostatud juhendmaterjali. Lisandusid nõustaja enesehoiu ja kriisi juhtimise peatükid (haavatavus, muutuste tasemed, sammud-üles meetod, muutuste tasandite küsimused, refleksiooniküsimused nõustajale, viis juhtumikirjeldust). Lisaks viidi nõustajate nõustamisalase kompetentsi tõstmiseks 2017. aastal läbi koolitused „Mis on diskrimineerimine ja kuidas seda ära tunda“ ning „Eesti keele iseseisva õppe nõustamise põhimõtted ja materjalid“. Koolituste ja nõustamiskeskustele jaotatud materjalide tulemusena on paranenud nõustajate oskused keerulisemate juhtumite lahendamisel. 2021. aastal suurendasime nõustajate teadlikkust keeletaseme määramise valdkonnas. Koos nendingute töölehtede väljatöötamisega toimusid ka koolituskohutused. 2022. aastal kaasati nõustajaid partnerite infotundidesse, kus tutvustati Ukraina põgenikele pakutavaid meetmeid, et nõustamise kaudu tagada adekvaatne teave.

Aprillis 2015 moodustatud ekspertgrupp toetas tegevuste elluviijat nõustamisteenuse kujundamisel ja nõustamise sisuteemade ajakohastamisel, sh veebiplatvormi ja tugitegevuste arendamisel. 2015. aastal toimus üks ekspertrühma koosolek, 2016. aastal 3 koosolekut ning 2017. ja 2018. aastal kummalgi üks koosolek. 2019. aastal alustati mitmete arendustega ja toimus kokku 3 koosolekut. 2020. aastal arendati ekspertrühmas aktiivselt kohanemis- ja lõimumisteenuste teekonnakaardi e-tööriista ning selle raames kohtuti 4 korral. Alamtegevuse ekspertrühm kohtus 2017. ja 2018. aastal mitmete ürituste raames (nt Siseministeeriumi korraldatud kohanemisprogrammi tugivõrgustiku kohtumised, augustis 2017 ning jaanuaris 2018 toimunud nõustamis- ja infosüsteemi arendusseminar, novembris 2017 toimunud õppereis Tšehhi, aprillis 2018 õppereis Berliini ja oktoobris 2018 õppereis Budapesti), kus samuti arutati nõustamisteenuse arendamist.

Alates novembrist 2018 pakuti nõustamisteenust kord nädalas ka Tallinna Ülemiste Citysse loodud Eesti Rahvusvahelises majas. Rahvusvaheline maja pakub ja vahendab teenuseid, mida välismaalased ja nende tööandjad vajavad välismaalaste sujuvaks ja mugavaks Eestisse kutsumiseks, vastuvõtmiseks ja kohanemiseks, aga ka vajadusel siit lahkumiseks. Rahvusvahelises majas osutati teenust üheskoos Politsei- ja Piirivalveametiga, Eesti Töötukassa, Tallinna Linnavalitsuse ning Maksu- ja Tolliametiga. Eesti Rahvusvahelises majas on teenuse pakkumise algusest kuni projekti lõpuni nõustamisel käinud ca 533 isikut.

	2016. aastal analüüsiti koostöös Sihtasutusega Kodanikuühiskonna Sihtkapital vabaihenduste võimalusi ja vajadusi kolmanda sektori organisatsioonide kaasamiseks nõustamis- ja infoteenuse arendamisse. Analüüsi tulemusena tõdeti, et kolmanda sektori kaasamine nõustamis- ja infoteenuse arendamisse eeldab kolmanda sektori organisatsioonidele antud teenuse osutamise võimaluse pakkumist. Vabatahtlikena nõustamis- ja infoteenuse arendamises osalemist ei peetud tõenäoliseks.
	<u>Riigi erinevate institutsioonide ja võimaluste tutvustamise tegevuskava ettevalmistamine ja võrgustiku loomine</u> Teenuse arendamiseks loodud infovõrgustiku kaudu kaardistati perioodil 01.03–30.04.2015 nõustamisteenusega seotud riigi erinevad institutsioonid ning nende pakutavad teenused. Konkreetset tegevuskava pole ette valmistatud, kuna eksperdid ei pidanud seda otstarbekaks.
	<u>Riigi erinevate institutsioonide ja võimaluste tutvustamine ja infovõrgustiku kohtumised</u> Infovõrgustikus osalevate organisatsioonidega lepiti kokku, et tõhusa koostöö tagamiseks, dubleerivate tegevuste vältimiseks ning valdkonnaülese arengu koordineerimiseks korraldab toetatavate tegevuste elluviija regulaarseid võrgustiku kohtumisi. Kokku on toimunud 4 kahepäevast võrgustiku seminari (üks 2015., teine 2016., kolmas 2017. ja neljas 2018. aastal) ning erinevaid kohtumisi, kus osapooled tutvustasid oma asutuse võimalusi. 2019. aastal on kohtutud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ülesannete raames, kus on tutvutud erinevate institutsioonide ja nende pakutavate teenustega. Samuti osalesid nõustajad Siseministeeriumi uussisserändajate kohanemisprogrammi võrgustiku regulaarsetel kohtumistel nii Tallinnas kui Narvas. 2016. aasta kevadel tutvustati vähelõimunud nõustamis- ja infosüsteemi Siseministeeriumi uussisserändajate kohanemisprogrammi võrgustiku liikmetele Tallinnas, Narvas ja Tartus ning koguti infovõrgustiku liikmete tagasisidet süsteemile ja selle rakendumisele. Infovõrgustiku liikmed on oma tagasisides rõhutanud, et regulaarseid kohtumisi teabe jagamiseks tuleb jätkata ning need on vajalikud koostöö tagamiseks, dubleerivate tegevuste vältimiseks ning valdkonnaülese arengu koordineerimiseks. 2022. aasta detsembris toimus nõustamis- ja infosüsteemi arenduse lõpuseminar „Nõustamise väljakutsed ja õppetunnid. Tehti kokkuvõtteid seitsme aasta arenduste tulemustest ja õpitundidest, võrreldi lõimumis-, sh kohanemisteenuste maastikke täna ja aastal 2015, arutleti foorumteatri formaadis kuidas liigub välismaalane ühelt teenuselt teisele ning kas ja mida saame välismaalaste teenuselt teenusele liikumisel sujuvamaks teha. 2018. aasta arendusseminaril ja järgnevatel kohtumistel analüüsiti vähelõimunud nõustamisega seotud ametnike ja töötajate koolitusvajaduse ja infoliikumise tõhustamise uuringu tulemusi. Toetatavate tegevuste elluviija tellimisel kaardistati perioodil juuni-august 2018 esmatasandi nõustajate vajadused ning valmis vähelõimunud nõustamisvõrgustiku edasiarendamise analüüs. Rände- ja

	lõimumisteemaliste võrgustike tegevuse (s.h koolituste) koordineerimist peeti oluliseks ning tähtsustati infoliikumise parandamist ja e-töökeskkonna arendamist valdkonna nõustajatele. 2019. aastal viidi läbi hange „Nõustamis- ja infosüsteemi võrgustiku jätkukoolituste kavandamine ja läbiviimine ning võrgustiku tugimeetmete arendamine“, mille tulemusena alustati tegevustega juunis. Võrgustiku tugimeetmetena arendati nõustaja <u>e-töökeskkond</u>, kuhu on võimalik koondada erinevate nõustamisteenuste baasinfo (kohanemis- ja lõimumisteenuste teekonnakaart), koolitus- ja teabematerjale, levitada uudiseid ja parimaid praktikaid ning tutvustatud on lõimumisnõustaja pädevuste kirjeldust. Võrgustiku <u>e-keskkonna</u> arendamisse kaasati vähelõimunute nõustamis- ja infosüsteemi ekspertrühm ning arendusteks kohtuti kord kvartalis. 2019. aasta lõpuks koondati e-keskkonda minevad õppe- ja tugimaterjalid, valmisid lõimumisnõustaja pädevuste <i>checklist</i> ning e-töökeskkonna prototüüp. 2020. aasta kevadel testiti nõustaja e-tööriista demokeskkonnas. Osalesid toetatavate tegevuste elluviija, Politsei- ja Piirivalveamet, Eesti Töötukassa, Haridus- ja Noorteamet, Tööinspeksioon, raamatukogu ja Sotsiaalkindlustusamet. Üldine hinnang oli, et e-tööriistast oleks palju abi nõustajate igapäevatöös. Tehti mitmeid arendusettepanekuid (nt riskikohad teenuste teekonnal, mida nõustaja teenuste järjekorda seades peaks arvesse võtma). Augustis ja septembris tutvustati e-tööriista mitmes ekspertkogus. Tagasiside on olnud positiivne. IV kvartalis otsiti avalikul arutelul suupärasemat ja asjakohasemat domeeninime. Arvamust olid oodatud avaldama kõik partnerid. Kohanemis- ja lõimumisteenuste teekonnakaardi e-tööriista nimeks valiti „Linda“, kui lühike ja lihtsasti meelde jääv eestipärane nimi ning sobitub algustähtede poolest lõimumisega. 2021. aastal viidi valminud e-tööriist sihtasutuse serverisse üle. E-tööriista tutvustati piirkondlikel nõustajate koolitustel (vt tegevus 5.1.3). E-tööriista tutvustamisega jätkati 2022. aastal, mil teabepäevad toimusid kõigis 15 maakonnas. Toimus 25 kohtumist 420 ametnikuga. 2022. aasta teisel poolel uuendati veebikeskkond LINDA andmestikku (so uuendati infot teenuste kohta) ja parendati kasutajamugavust nii haldamise poolt kui kasutaja vaates. <u>Olemasolevate veebirakenduste kaardistamine ja analüüs</u> Toetatavate tegevuste elluviija kaardistas perioodil 01.03–30.06.2015 olemasolevad veebirakendused ning analüüsis nende võimalusi ja informatiivsust arvestades sihtrühma vajadusi. Toimivat vähelõimunud isikutele suunatud nõustamisveebi ei ole ning toetatavate tegevuste elluviija olemasolevale veebiplatvormile ei ole võimalik veebinõustamisteenust rajada. Siseministeeriumi tellimusel alustati 2015. aastal uussisserändajate kohanemisprogrammis osalejatele veebirakenduse arendamist. Siseministeeriumi uussisserändajate kohanemisprogrammi raames tellitava veebirakenduse eesmärk on osaliselt kattuv nõustamisteenuse veebirakenduse eesmärgiga ja kattuvuste vältimiseks on arvestatud ka valmiva veebiarendusega. Analüüsi tulemused kinnitati ekspertrühma 23.03.2016 koosolekul.
--	--

	<u>Uute veebirakenduste lähteülesande koostamine (kui otsustatakse luua uus veebirakendus)</u> Siseministeeriumi poolt rakendatud kohanemisprogrammi raames telliti uussisserändajatele veebirakendus, mille valimine viibis. Kattuvuste vältimiseks oli mõistlik ära oodata veebirakenduse valimine. 2016. aasta lõpus valmisid nii kohanemisprogrammi veebirakendus kui nõustamisteenuse veebirakenduse loomise hankedokument, sh tehniline kirjeldus. Veebirakenduse tellimiseks viidi hange läbi 2017. aastal.
	<u>Veebirakenduse hanke läbiviimine (kui otsustatakse luua uus veebirakendus)</u> Hanke läbiviimine lõppes 2017. aastasse, kuna hanke dokumentatsiooni koostamisele ning kooskõlastamisele kulus plaanitust rohkem aega. Kevadel 2016 töötas toetatavate tegevuste elluviija (kaasates IT-eksperdi) välja hanke tehnilise kirjelduse, hindamiskriteeriumid jm hanke sisu puudutava. Juunis 2016 täpsustati hanke sisulised ja tehnilised, sh riigihangete seadusega seonduvad kriteeriumid. 2016 teisel poolaastal andis rakendusüksus tagasiside hankedokumendile (HD) ja rakendusasutus kooskõlastas HD. Pärast täiendavaid täpsustusi kinnitati hanke väljakuulutamise käskkiri 06.03.2017. Esimene hange tühistati, kuivõrd pakkumused ületasid toetatavate tegevuste elluviija võimalusi. Kordushankega valiti teenuse osutajaks Trinidad Wiseman OÜ. Tegevuste elluviimisega alustati septembris 2017. aastal.
	<u>Uue veebirakenduse loomine</u> Veebirakenduse loomine lõppes 2017. aastasse, sest teiste alamtegevuste ettevalmistamiseks kulus plaanitust rohkem aega. 2017. aastal sõlmiti hanke tulemusena veebirakenduse loojaga töövõtuleping. 2017. aasta lõpuks valmis nõustamise veebirakenduse interaktiivse küsimustiku struktuur. Tehniline võimekus uue veebirakenduse loomiseks valmis juulis 2018. Avalikkusele kättesaadavaks muutus nõuandevveeb 30.10.2018.
	<u>Uute infovoogude loomine ja teenindamine (juba olemasolevates rakendustes ja uues rakenduses, kui otsustatakse luua uus veebirakendus)</u> Tegevuse elluviimine lõppes eelpool kirjeldatud põhjustel 2017. aastasse. Samuti oli tegevuste 2017. aastasse lõkkumise põhjuseks see, et toetatavate tegevuste elluviija veebiplatvormid (www.integratsioon.ee ja www.integratsiooniinfo.ee) ei võimaldanud süstematiseeritud teabe loomist sihtrühmale. Sihtrühmale olulist teavet levitati teabepäevadel ning toetatavate tegevuste elluviija uudiskirja kaudu. 2017. aastal alustati nõustamisveebi loomist, mis valmis 2018. aasta sügisel. Nõustamisveeb ühendab olemasolevaid veebe (integratsioon.ee/noustamine ja integratsiooniinfo.ee) ning koondab infot nõustamis- ja infosüsteemi sisuteemadel teistest toimivatest inforessurssidest (nt Settle in Estonia, Work in Estonia, Study in Estonia, Eesti.ee, Politsei- ja Piirivalveamet, Töötukassa, Haridus- ja Noorteamet jne. Muudatused ajakavas ei mõjutanud tulemuste saavutamist. Valmides nimetati nõustamisveeb nõuandevveebiks, et vältida segadust veebi <i>online</i>-teenuseks pidamise osas. Nõuandevveeb jagab teavet Eestis kohanemise ja

	lõimumise hõlbustamiseks. Nõuandveebist leiab soovitusi, kuidas õppida ja praktiseerida eesti keelt, elamisloa, elamisõiguse ja kodakondsuse taotlemisel, töö leidmiseks, ettevõtlusega alustamiseks, lapsele lasteaia- või koolikoha leidmisel, huvihariduses osalemisel, arsti ja elukoha leidmisel ja muudes igapäevaelu puudutavates küsimustes. Nõustamisveebi arendamisel on tõhustatud vahelõimunutele suunatud teabe levikut ning loodud kolmekeelne platvorm valdkonnaüleseks infokanaliks sihtrühmale. 2021. aastal uuendati tekste kolmes keeles nõuandveebis. Uuendasime tekste jooksvalt, kuna teave pidevalt muutub. Lisandusid ka küsimused klientidelt. Nõuandveebil on märkimisväärne külastatavus. Näiteks perioodil 15.02.2021-14.02.2022 külastati nõuandveebi https://www.integratsioon.ee/nouandveebi-kusimused 1260 korral 971 erineva seadme poolt, https://www.integratsioon.ee/ru/konsultacionnyy-sayt 3142 korral 2339 erineva seadme poolt ja https://www.integratsioon.ee/en/counselling-web 724 korral 550 erineva seadme poolt. Kokku siseneti lehtedele aastase perioodi vältel 5126 korral. Aastate 2021 – 2022 lõikes on nõuandveebi külastamise statistika järgmine: https://www.integratsioon.ee/nouandveebi-kusimused (suundub oktoobrist 2022 https://integratsioon.ee/leia-vastus-kusimusele) 2021. a külastati 1585 korral 1069 seadme poolt 2022. a külastati 1447 korral 1158 seadme poolt 2023. a (kuni 30.11.2023): lehekülje vaatamised – 1387, vormi esitamised - 646 https://www.integratsioon.ee/ru/konsultacionnyy-sayt (suundub oktoobrist 2022 https://integratsioon.ee/ru/naydite-otvet-na-vopros) 2021. a külastati 4047 korral 2879 seadme poolt 2022. a külastati 2736 korral 2197 seadme poolt 2023. a (kuni 30.11.2023) lehekülje vaatamised - 2596, vormi esitamised - 1665 https://www.integratsioon.ee/en/counselling-web (suundub oktoobrist 2022 https://integratsioon.ee/en/find-answers-your-questions) 2021. a külastati 750 korral 500 seadme poolt 2022. a külastati 607 korral 498 seadme poolt 2023. a (kuni 30.11.2023): lehekülje vaatamised - 530, vormi esitamised - 385
	<u>Hanke läbiviimine õppereiside korraldamiseks, lepingu sõlmimine ja õppereiside toimumine</u> Euroopa Rändevõrgustiku vahendusel koondati info teistes liikmesriikides uussisserändajate nõustamise ja neile informatsiooni pakkumise kohta. Päringu teostamine otsustati ekspertrühma 23.03.2016 kohtumisel. Päring tehti Siseministeeriumi ja toetatavate tegevuste elluviija tellimisel 2016. aasta suvel. 24.08.2016 toimunud ekspertrühma kohtumisel analüüsiti päringu tulemusi ning

	lepidi kokku õppereiside eesmärk ja sihtkohad. Ekspertühma hinnangul on paljude riikide nõustamissüsteemid seotud ka püsielanike nõustamisega, mistõttu sobivad nad õppereiside sihtkohaks. Erinevatest töökorraldusega seotud asjaoludest tingituna (nõustaja rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämine), lükkus õppereiside korraldamisega seotud hanke läbiviimine 2017. aastas. Juunis 2017 avalikustati hange “Õppereisid nõustamisteenuses osalevatele ametnikele teiste riikide praktikatega tutvumiseks”. Augustis 2017 pikendati pakkumuste esitamise tähtpäeva, kuid vaatamata sellele ei esitatud tähtajaks ühtegi pakumust. Sellest tulenevalt korraldati uus riigihange vastavalt riigihangete seaduse § 49 lg 1 p-le 1 väljakuulutamisetähtaegade tähtaegidega hankemenetlusena. Toetatavate tegevuste elluviija tegi oktoobris 2017 e-RHri kaudu Change Partners OÜ-le ettepaneku pakkumuse esitamiseks, kuna antud organisatsioon oli varasemalt e-RHri kaudu huvi üles näidanud. Change Partners OÜ-ga sõlmiti töövõtuleping oktoobris. Esimene õppereis toimus 2017. aasta novembris Tšehhi Vabariiki. Teine õppereis toimus 2018. aasta aprillis Saksamaale ja kolmas 2018. aasta oktoobris Ungarisse. Õppereiside eesmärk oli tutvuda nõustamisteenuse praktikatega, lõimumispoliitika kujundamise ja rakendamisega, erinevate nõustamistevõrkude ning vahelõimunud püsielanike kaasamise ja lõimingu monitoorimisega ning kaardistati ohud ja riskid, mis mõjutasid nõustamistevõrkude elluviimist ja vahelõimunutele suunatud tegevuste positiivset mainet meedias. Õppereisil osalesid alamtegevuse ekspertühma liikmed ja nõustamisteenuse rakendamisega seotud toetatavate tegevuste elluviija ning partnerorganisatsioonide esindajad. Kokku osales õppereisidel 48 isikut 22 organisatsioonist. Õppereisi korralduse ja tulemuslikkusega jäadi väga rahule, eriti õppereisil korraldatud sisukate aruteludega. 2019. aastal analüüsiti ekspertühmas uute õppereiside vajalikkust. Otsustati, et hetkel järgmisi õppereise ei kavandata, kuid teemat ollakse valmis uuesti arutama, kui tekib vajadus. Leiti, et õppereisid tulevikus võiksid olla teemati spetsialiseerunud ja sellest johtuvalt ka kitsamale sihtrühmale. Alategevuse 5.1.1 elluviimine lõppes 30.11.2023. Aastatel 2015–2023 oli nõustamissüsteemi kasutajaid kokku 43 911. Kasutajate suur hulk näitab, et loodud teenused olid sihtrühmale vajalikud ja hästi kättesaadavad. Sihtasutuse nõuandevõrku ning kohanemis- ja lõimumisteenuste teavet koondava veebikeskkonna LINDA loomine aitas võimestada sihtrühmadega kokku puutuvaid ametnikke ja töötajaid, sh kohalikes omavalitsustes, et neid sihtrühmade nõustamiseks ning koostööks kohanemis- ja lõimumisteenuste pakkumisel ette valmistada. Alamtegevuse 5.1.1 elluviimise tulemusi võib hinnata väga heaks.
--	--

Alamtegevuse nr ja nimetus ⁴	5.1.2 Teavitustegevused nõustamis- ja infosüsteemi nähtavuse tõstmiseks		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015–30.06.2023	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015–30.06.2023
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevedatud abinõud.	<u>Teavitustegevuste kava ettevalmistamine</u> Tegevusega alustati märtsis 2015. Septembris valmis hanke tulemusena vaheldumise isikute seas nõustamis- ja infosüsteemi alast teadlikkust tõstev kommunikatsioonistrateegia ja teavituse tegevuskava. Tegevuskava uuendati 2019. aasta alguses.		
	<u>Teavituskava elluviimine</u> Tegevusega alustati märtsis 2015. Nõustamisteenuse kohta teadlikkuse tõstmiseks koostati ja trükiti erinevaid teabematerjale (voldikud, plakatid), ilmusid artiklid meediaväljaannetes. Teabe levitamise osas tehti koostööd Eesti Töötukassa, Politsei- ja Piirivalveametiga, kohalike omavalitsustega, raamatukogude, noorsootöö organisatsioonide ja rahvusvähemuste kultuuriseltsidega. Nähtavuse tõstmiseks on nõustamisteenust tutvustatud nii 2015., 2016. aastal kui 2019. aastal Narva kindluse lossihoovis toimunud suurüritustel: (Eel)arvamusfestivalil Narvas ja Narva päeval. Nõustamise telgis jagati teavet nõustamisteenuse kohta, vastati lõimumisega seotud küsimustele ja tutvustati eesti keele iseseisva õppimise võimalusi. Lisaks osaleti 2015. aastal Haridusfestivalil Narva Kutseõppekeskuses, rahvuste päeva raames oli 24.–25.09.2015 Tallinnas Vene Kultuurikeskuses avatud nõustamistuba. Alates 2016. aastast on osaletud Eesti Töötukassa korraldatud töömessidel nii Tallinnas kui Ida-Virumaal. 2019. aastal osaleti veel Narvas Fama kaubanduskeskuses emakeelepäeval 14.03.2019, Astri kaubanduskeskuse sünnipäeval Narvas 13.04.2019, Euroopa päeval Sillamäel 10.05.2019, Kohtla-Järvel eesti keele maja teabetunnis 28.05.2019, Sillamäe Linna- ja Merepäevadel 28.06.2019. Nõustamisteenust tutvustati Eesti Töötukassa konsultantidele ja nõustajatele 10.06.2019 Narvas ja 16.06.2019 Jõhvis, Eesti Rahvusvahelise maja tööandjate päeval 3.04.2019, Töötukassa tööandjate päeval 25.04.2019 ja 26.11.2019 Tallinnas (ca 15 tööandjat), 10.05.2019 Rimi Eesti Food AS kaupluse juhtidele (ca 80 inimest) ja 15.10.2019 Kaupmeeste Liidu infopäeval (ca 10 tööandjat). 2020. ja 2021. aastal mõjutas paljude ürituste toimumist koroonaviiruse levik. Nõustamisteenuse tutvustamiseks sobilikud üritused jäeti pigem ära või kitsendati formaati. Teabe levitamiseks kasutati e-kanaleid, postiteenuseid ning tegevuse 5.1.3 raames toimunud koolitusi. 2022. aastal oli jälle aktiivsem teavitustegevuste aasta. Kui aasta alguses mõjutas tegevusi koroonaviiruse levik, siis kevadest alates saabus Eestisse palju Ukraina sõjapõgenikke. Teabetunde korraldati varasemast rohkem ja materjale jagati ka partneritele, mistõttu trükiti 2022. aastal enamikke		

⁴ Kui tegevusel ei ole alamtegevusi, siis täidetakse lahter vastavalt „Alamtegevus puudub“ ja alljärgnevad lahtrid täidetakse tegevuse kohta. Kui alamtegevusi on rohkem kui üks, lisatakse ridu.

	nõustamisalaseid materjale juurde. Kevadel 2016 valmisid nõustamisteenust tutvustavad esitlusstendid ja –lauad, mida toetatavate tegevuste elluviija nõustajad kasutasid nõustamis- ja infosüsteemi tutvustamiseks messidel ja teabepäevadel. 2017. aastal valmisid nõustamis- ja infosüsteemi kommunikatsioonistrateegia tegevuskava raames teavitustooted ning täiendati esitlusvahendeid. Juunis 2016 kaardistati täiendamist ja/või uuendamist vajavad teavitus- ja nõustamismaterjalid ning analüüsi uute teabematerjalide koostamise vajadust. Analüüsi tulemusena otsustati uuendada järgmisi materjale: - nõustamisteenust tutvustav trükis; - praktiliste keeleõppe juhistega trükis „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“; - olemasolevate trükiste „Miks on hea olla Eesti Vabariigi kodanik?“, „Abiks kodakondsuse taotlemisel / Abiks kodakondsuse taotlemisel alla 15-aastastele lastele“ ja „7 sammuga Eesti kodanikuks“ alusel koostati üks infomaterjal; - „Abiks Eesti kodakondsuse taotlejale“. 2017. aastal valmis nõustamisalane teatmik „6 sammuga Eesti kodanikuks“ (varasem versioon „7 sammuga Eesti kodanikuks“). Teatmik on eesti-vene ja eesti-inglise keeles. Trükise tekstid ning jaotuskava on kooskõlastatud Haridus- ja Noorteameti ning Politsei- ja Piirivalveametiga. 2018. aasta kevadel valmisid uued nõustamisalased teabematerjalid. Eesti keele messide eel koondati eesti keele õppealased nõuanded ning koostati kolm teavituslehte: pikem juhise eesti keele õppimise võimalustest „Juhised keeleõppurile“, lühike kakskeelne kokkuvõte „Juhend keeleõppijale“ ning kakskeelne soovitude teabeleht „6 asja, mis on olulised keelekursuse valimisel“. Kõik kolm teabematerjali on kolmes keeles: eesti, inglise ja vene keeles. Teabematerjali „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“ uuendamist alustati 2018. aastal. Uuendamise käigus lisandus 2019. aasta lõpuks õppimise psühholoogiat käsitlev peatükk ning palju eneseanalüüsi toetavaid ankeedivorme. Retsenseerimisse on kaasatud tegevõpetajad ja nende õppurid. 2020. aastal materjal keeleliselt toimetati, tekstid tõlgiti vene ja inglise keelde ning valmisid materjali illustreerivad joonistused. Juhend ilmus trükist 2021. aastal. 2020. aastal süstematiseeriti trükisest välja jäävaid materjale ja koondati veebipõhiselt kasutatavaks juhiseks. Veebimaterjali arendamist alustati 2021. aastal tegevuse 5.1.1 raames. 2021. aastal loodi esmaste ja olulisimate kohanemis- ja lõimumiskeskuste ning -teenuste teabeleht-järjehoidja, mida ennekõike jagati kohalikele omavalitsustele tegevuse 5.1.3 koolituste raames. 2019. aastal valmis veel kaks nõustamisalaste teabelehte „7 võimalust, kuidas säilitada oma keeletaset“ ja „6 soovitus, et keeleõpe oleks tõhusam“. 2017. aastal oli kavas välja kuulutada hange nõustamis- ja infosüsteemi meediasõnumite kommunikeerimiseks, kuid hanke väljakuulutamine lükkus 2018. aastasse, et siduda nõustamisteenuse teavitustegevused veebirakenduse
--	--

	valmimisega. Hanke tulemusena sõlmiti 2018. aastal leping Hamburg & Partnerid OÜ-ga. Lepingu raames loodi 2018.-2019. aastal kaks nõustamisteenust tutvustavat ja kolm keeleõppe nõustamise teemalist (pühendumine õppele, järjepidevus ja keele praktiseerimine) videoklippi, viidi läbi kolm nõustamist ja nõuandeveebi tutvustav raadio-reklaamikampaania, uuendati nõustamisteenuse voldikut ja avalikkusele on tutvustatud viit kogemuslugu. 2021. aastal oli fookuses kohalike omavalitsuste võimestamine. Sihtasutus osales 17.-18. augustil Linnade ja Valdade Päevadel teenuseid tutvustava telgiga. <u>Alategevuse 5.1.2 elluviimine lõppes 2022. aastaga.</u> Alamtegevuse tulemusel on nõustamissüsteem muudetud nähtavaks lõimumistemaatilistel üritustel ja erinevates meediakanalites. Uuendatud on mitmesuguseid teabematerjale ning juhendeid lõimumisega seotud teemavaldkondades. Alamtegevuse 5.1.2 tulemusi võib kokkuvõttes hinnata heaks.		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.1.3 Koolitusvalmiduse tagamine ja koolitamine		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.09.2014–30.06.2023	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-30.06.2023
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Tegevuse ettevalmistamine algas 01.01.2015. Ettevalmistuse käigus toimusid arutelud infovõrgustiku liikmetega koolituste vajalikkuse, sisu ja tegevuste osas. Kuna nõustamismeeskonda ning nõustamisteenuse arendust koordineeriva ametikoha isikkoosseisus toimusid 2015. aasta alguses muutused, viibis alamtegevuse ettevalmistus.		
	<u>Koolitusvajaduse kaardistamine</u> Kuna nõustamismeeskonda ning nõustamisteenuse arendust koordineeriva ametikoha isikkoosseisus toimusid 2015. aasta alguses muutused, viibis alamtegevuse ettevalmistus ning tegevuste läbiviimise aeg pikenes. 2015. aasta augustis ja septembris kaardistati kohalike omavalitsuste ootused nõustamisteenusele ning vähelõimunud isikuid teenindavate kohalike omavalitsuste töötajate koolitusvajadus. Valminud aruannet esitleti ekspertrühmale detsembris. 2016. aastal analüüsiti koostöös Sihtasutusega Kodanikuühiskonna Sihtkapital vabaühenduste võimalusi ja vajadusi kolmanda sektori organisatsioonide kaasamiseks nõustamis- ja infoteenuse arendamisse. Selle analüüsi käigus uuriti ka kolmanda sektori koolitusvajadusi. Kolmanda sektori ootused on seotud pigem tegevuste rahastamisega. Riigiasutuste ja kolmanda sektori organisatsioonide koolitusvajadust arutas alamtegevuse ekspertrühm 23.03.2016. Ekspertrühma liikmed soovitasid suunata		

	koolituse elanike teenindamisega tegelevate kohalike omavalitsuste ja maavalitsuste töötajatele. Koolituse eesmärk on parandada vähelõimunute ja uussisserändajate teenindamise kultuuri ning sihtrühmale vajalikku info andmise suutlikkust. Koolituse kavandamisel ja elluviimisel tehti koostööd Siseministeeriumi kohanemisprogrammiga, et vältida kattuvusi ning saavutada paremat programmide vahelist koostööd. Koolitusplaane arutati ka nõustamis- ja infosüsteemi ekspertrühmas, et koolitustegevusega oleks kaetud ka teiste partnerite huvid ja vajadused. 2018. aastal kaardistati koolitusvajadused partnerite kaupa ning koostati neljast moodulist koosnev koolituskava: „Erinevad nõustamisteenused“, „Teenusepakkujate vaheline koostöö“, „Kliendi profileerimine ja motiveerimine“ ning „Kultuurierinevused, normid ja stereotüübid“. Koolituskava maht on 32 akadeemilist tundi ning ei eelda kogu kava läbimist, koolituskavast võib valida ka üksikuid moduleid.
	<u>Koolitus(õppe)kava koostamine</u> Vastavalt ekspertrühma 23.03.2016 toimunud kohtumisel kinnitatud tegevuskavale, millega ekspertrühm kiitis heaks koolituse eesmärgid, tegevused ning teemad, koostab detailse koolitus(õppe)kava koolitushanke võitja. 2017. aastal läbiviidud hanke tulemusena sõlmiti leping OÜ-ga Gravitas Consult, kes koostöös infovõrgustikuga koostas ühtse standardi alusel töötavate nõustajate koolituskava.
	<u>Õppematerjalide kaardistamine</u> Vastavalt ekspertrühma 23.03.2016 toimunud kohtumisel kinnitatud tegevuskavale, millega ekspertrühm kiitis heaks koolituse eesmärgid, tegevused ning teemad, kaardistab õppematerjalide vajaduse koolitushanke võitja, kes peab arvestama osalejate hetkevajaduste ja partnerite tegevustega.
	<u>Uute õppematerjalide väljatöötamine ja olemasolevate õppematerjalide kaasajastamine</u> Tegevus lükkus 2018. aastasse, sest teiste alamtegevuste ettevalmistamiseks kulus plaanitud rohkem aega. 2017. aastal läbiviidud hanke tulemusena sõlmiti leping OÜ-ga Gravitas Consult, kelle ülesandeks oli koostöös infovõrgustikuga 2018. aastal koostada ja täiendada õppematerjale ühtse standardi alusel töötavate nõustajate arvu suurendamiseks. 2018. aasta koolituste raames koondati õppematerjalid, mis tehti kõigile kättesaadavaks 2020. aastal valminud e-töökeskkonna vahendusel. E-töökeskkond pakub kõigile nõustajatele teavet erinevate nõustamisteenuste ja tugimaterjalide kaudu. E-keskkonda on 2022. aasta lõpuks kantud 32 infoallikat. 2021. aastal lisandusid koolituskava I mooduli „Erinevad nõustamisteenused“ ja II mooduli „Teenusepakkujate vaheline koostöö“ koolituste salvestised, mis on sihtasutuse veebilehe kaudu avalikult kättesaadavad.
	<u>Koolitushanke korraldamine</u>

	Tegevus lükkus 2017. aastasse, sest teiste alamtegevuste ettevalmistamiseks kulus plaanitud rohkem aega. Samuti oli otstarbekas kattuvuste vältimiseks nõustamis- ja infosüsteemi arendamisele enam tähelepanu pöörata ja alles pärast Eesti rändealase nõustamise tervikpildi kirjeldamist koolitustega alustada. Hange koolituste korraldaja leidmiseks toimus 2017. aastal. Leping koolituste korraldamiseks 2017.–2018. aastal sõlmiti OÜ-ga Gravitass Consult. 2019. aastal viidi läbi täiendav hange koolituste jätkamiseks ja nõustaja e-töökeskonna arendamiseks. Leping koolituste korraldamiseks 2019.–2020. aastal sõlmiti OÜ-ga Gravitass Consult. 2020. aastal korraldati veel üks hange kohanemis- ja lõimumisteenuste e-tööriista tutvustamiseks kõigis Eesti maakondades ja teiste koolitusmoodulite pakkumist kohaliku omavalitsuse, nende allasutuste ja piirkondlike vabaühenduste esindajatele. Ka nende koolituste läbiviimiseks sõlmiti leping OÜ-ga Gravitass Consult, kes osutus hanke võitjaks.
	<u>Kursuste läbiviimine</u> 2017. aastal alustati koolitustega efektiivsema infoliikumise tagamiseks ning ühtse standardi alusel töötavate nõustajate arvu suurendamiseks. Gravitass Consult OÜ eestvedamisel analüüsiti infovõrgustiku liikmete koolitusvajadusi ning kirjeldati ühtse standardi alusel töötavate nõustajate koolituskava. Koolituskava koosneb moodulitest, mille hulgast infovõrgustiku liikmed said leida enda oskuste arendamiseks sobilikud teemad. Esimesel koolitusel 05.12.2017 Tallinnas osales 34 riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ning kolmanda sektori organisatsioonide vahelõimunud püsielanikke teenindavat ametnikku ja töötajat. Koolituskava alusel hakati koolitusi pakkuma märtsis 2018 ning alustati mooduliga „Kultuurierinevused, normid ja stereotüübid“. Koolitusel osales 168 ametniku, neist 114 ametnikku on läbinud vähemalt 16 akadeemilist tundi. Toetatavate tegevuste elluviija nõustajad on osalenud kõigis koolitusmoodulites. Koolituste raames on koondatud ka õppematerjalid, mis tehti kõigile kättesaadavaks 2020. aastal valminud e-töökeskonna vahendusel. E-töökeskond pakub kõigile nõustajatele teavet erinevate nõustamisteenuste ja tugimaterjalide kaudu. Nõustamis- ja infosüsteemi võrgustiku liikmete koolitamiseks 2019.–2020. aastal ja võrgustiku e-töökeskonna arendamiseks on sõlmitud töövõtuleping Gravitass Consult OÜ-ga. Tegevustega alustati juunis 2019, koolitused algasid sügisel. Neljas, juba varasemalt välja töötatud, koolitusmoodulis osales 2019.–2020. aastal 102 nõustajat, neist 2019. aastal osales 56 ja 2020. aastal 46. 2021. aastal oli fookuses kohalike omavalitsuste võimestamine, et neid kohapealseks nõustamiseks ja piirkondlikuks koostööks kohanemis- ja lõimumisteenuste pakkumisel ette valmistada. Selleks tutvustati kohanemis- ja lõimumisteenuseid ning juhendati käsitama e-tööriista LINDA. Eesti Linnade ja Valdade Liidu ettepanekul viidi koolitusi läbi üleriigiliselt. Koolituste korraldaja oli Gravitass Consult OÜ. Koolitustel toimusid 13 maakonnas ja neis osales 267 kohalike omavalitsuste ning nende allasutuste ja piirkondlike vabaühenduste esindajat. Kokku toimus 23 koolitust: koolituskava I mooduli „Erinevad nõustamisteenused“ ja II mooduli „Teenusepakkujate vaheline koostöö“ koolitused

	13 maakonnas (va saared) ning III mooduli „Kliendi profileerimine ja motiveerimine“ ja IV mooduli „Kultuurierinevused, normid ja stereotüübid“ mõlemad moodulid viies suuremas piirkonnas. Koolituskohtumiste raames analüüsiti ka KOVide teadlikkust olemasolevate teenuste osas ja vajadusi uute arenduste jaoks. 13 maakonnas toimunud kohtumisel osales ühtekokku esindajaid 44 erinevast kohalikust omavalitsusest. Koolituste raames jagati nõustamisalaseid materjale. Kokku on 2017.-2021. aastatel koolitustel osalenud 537 riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, nende allasutuste ning kolmanda sektori organisatsioonide vähelõimunud püsielanikke teenindavat ametnikku ja töötajat. 2022. aastal toimusid üle Eesti rände-, kohanemis- ja lõimumisteemalised teabepäevad eesmärgiga toetada kohalike omavalitsuste ja nende allasutuste töötajaid nende igapäevatöös, tutvustades riigi poolt pakutavaid tegevusi ja võimalusi tagasipöördujatele, uussisserändajatele ja vähelõimunud püsielanikele. Teabepäevi korraldas Johannes Mihkelsoni Keskus koostöös Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumiga ning neid kaasrahastasid Euroopa Liit Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu ning Siseministeerium. Teabepäevadel tutvustati ka sihtasutuse kui peamise lõimumisteenuste pakkuja teenuseid ning kohanemis- ja lõimumisteenuste teavet koondavat veebikeskkonda LINDA (www.linda.integratsioon.ee). Teabepäevad on toimunud kõigis 15 maakonnas ja lisaks suuremates maakondades mitu tükki, kokku 25 teabepäeva. Osalejaid oli kokku ca 420. Teabetunnid on osutunud oluliseks infoallikaks ka Ukrainast saabuvate põgenike kohanemise toetamisel. Teabepäevadel jagati kohalikele omavalitsustele nõustamisalaseid teabematerjale. Lõimumise (sh kohanemise) teenuste kohta on ühtekokku teavet jagatud ca 960 riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, nende allasutuste ning kolmanda sektori organisatsioonide ametnikule ja töötajale. <u>Infoliikumise korraldamine sotsiaalpartneritega</u> 2015. aastal kaardistati nii kohalike omavalitsuste ootused nõustamisteenusele kui ka kohalike omavalitsuste ootused ja vajadused tugivõrgustiku olemasolule ning koordineerimistevõrgustiku ootused. Infoliikumise korraldamist on arutatud ka alamtegevuse ekspertrühmas. Infoliikumise tagamiseks on korraldatud 4 kahepäevast infovõrgustiku seminari (üks 2015., teine 2016., kolmas 2017. ja neljas 2018. aastal) ning erinevaid kohtumisi, kus osapooled on jaganud oma valdkonna alast teavet. 2019. aastal kohtuti Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ülesannete raames, kus tutvuti erinevate institutsioonide ja nende pakutavate teenustega. Samuti osales nõustamismeeskond kõigil Siseministeeriumi uussisserändajate kohanemisprogrammi võrgustiku regulaarsetel kohtumistel Tallinnas ja Narvas. Aktiivselt osaleti sotsiaalpartnerite teabepäevadel, Euroopa Rändevõrgustiku kohtumistel ning senise valdkondliku arengukava „Lõimuv Eesti“ aruteludel.
--	--

	2020. aastal kohtuti uue valdkondliku arengukava eelnõu „Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava 2021–2030“ aruteludel. 2021.-2022. aastatel oli sotsiaalpartneritega info jagamise peamine koht kohanemisprogrammi võrgustiku regulaarsed kohtumised. Alategevuse 5.1.3 elluviimine lõppes 2022. aastaga. Lõimumise (sh kohanemise) valdkonna erinevatel koolitustel osales alategevuse raames 537 inimest. Lisandusid 2022. aastal kõigis maakondades toimunud rände-, kohanemis- ja lõimumisteemalised teabepäevad, mida korraldati Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi toel ning kus tutvustati ka sihtasutuse kui peamise lõimumisteemuste pakkuja tegevusi. Ühtekokku lõimumisvaldkonna teavet jagatud ca 960 riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, nende allasutuste ning kolmanda sektori organisatsioonide ametnikule ja töötajale. Alamtegevuse 5.1.3 tulemusi võib hinnata heaks.		
Tegevuse nr ja nimetus	Tegevus 5.2 Lõimumisprogrammi väljatöötamine ja pakkumine		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.2.1 Lõimumiskoolitused		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.09.2014–30.06.2023	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-30.06.2023
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Tegevuse ettevalmistamine algas 01.01.2015. Esimesel poolaastal 2015 valmis toetatavate tegevuste elluviija ning Kultuuriministeeriumi esindajate koostöös tegevuse detailne kirjeldus, täpsustati alamtegevuste sisu ja ajakava. 24.04.2015 korraldati Narvas kultuurilise kümbeluse seminar, millest võttis osa 32 inimest. Seminaril tutvustati plaanitavaid tegevusi ning ajakava, arutati üheskoos, milliseid tegevusi ja kuidas paremini teha. <u>Õppematerjalide koostamise vajaduse väljaselgitamine. Vajadusel õppematerjalide tellimise lähteülesande koostamine</u> Kõigi moodulite, st keeleõppe, kodakondsuseksamiks ettevalmistusmooduli ja kultuurimooduli jaoks ei hakatud õppematerjale välja töötama, sest neid on piisavalt palju välja antud ja need on vabalt kättesaadavad. Õppematerjale töötati välja vajadusel. Hanke "Eesti keele õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele" raames töötas teenuse osutaja välja õppekavad ja valis välja ning lisas koolituseks sobilikud õppematerjalid. Kasutati õppematerjale, mis on tänapäevased, sobiva raskusastmega ja toetasid koolituse eesmärgi saavutamist. Kasutati ka Euroopa Sotsiaalfondist rahastatud „Inimressursi arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ programmi "Keeleõppe		

	arendamine 2011–2013" tegevuse „Avaliku sektori töötajate keeleõpe“ raames valminud materjale, nagu „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“, mis on leitav aadressil https://www.integratsioon.ee/juhend-iseseisvaks-keeleeoppeks. Samuti kasutati toetatavate tegevuste elluviija loodud koolitusmaterjale, vt täpsemalt aadressil https://www.integratsioon.ee/raamatukogu ja www.kutsekeel.ee/. <u>Pakutavate õppemoodulite õppekavade väljatöötamine ning õppekavade läbiviimiseks vajalike teavikute hulga täpsustamine</u> Üldkeeleeõppemoodul – eesti keele A2, B1 ja B2 tasemete saavutamiseks töötati hanke „Eesti keele õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ raames välja õppekavad mahus 100 akadeemilist ja 120 akadeemilist tundi. Õppekavades on välja toodud teemad koos üldkeelee ja toimetuleku või tööalase keele õppetundide mahu, sisu lühikirjelduse ja õpiväljunditega ning õpitulemuste hindamise viisiga. Juulist septembrini 2015 toimus hanke „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ läbiviimiseks vajalike nõuete (nõuded koolitusmetoodikale ja õppematerjalidele) täpsustamine. Analüüsiti 2014. aastal korraldatud kodakondsuseksamite tulemusi ning toetatavate tegevuste elluviija toetusel kodakondsuseksami sooritamise ettevalmistamiseks varasematel perioodidel välja antud õppematerjale. Töötati välja õppekava ja septembris 2015 kuulutati välja hange. Kultuurimoodul Seisuga 31.08.2015 registreerus tasuta eesti keele kursustele plaanitust (540 inimest) suurem arv inimesi - kokku 5 961 inimest. Selleks, et pakkuda tasuta eesti keele kursustel osalemise võimalust võimalikult lühikese perioodi jooksul võimalikult paljudele keeleõppes osaleda soovijatele, viidi läbi täiendavad hanked. Sellest tulenevalt lükkus edasi kultuurimooduli väljatöötamine. 2016. aastal arutleti kultuurimooduli vajalikkuse ja korraldamise võimaluste üle. Ühe võimalusena kaaluti ka üldkeeleeõppemooduli ja kultuurimooduli pakkumist ühe moodulina. Arutelu tulemusena jõuti selgusele, et kultuurimoodul on vajalik eraldiseisva moodulina. Kultuurimoodul valmis 2017. aasta lõpuks. Hange kultuurimooduli pakkumiseks vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele korraldati ning koolitused algasid 2018. aastal.
	<u>Koolitusvajaduse väljaselgitamine ja täpsustamine moodulite kaupa, sh fookusgrupi intervjuude läbiviimise teel</u> Mais 2015 ei olnud teada, kui suur on tegelik eesti keele õppe vajadus. Juunis avati samaaegselt hankega "Eesti keele õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele" keeleõpet soovivatele inimestele registreerumine toetatavate tegevuste elluviija veebilehe kaudu, kuhu 31.08.2015 seisuga registreerus kokku 5 961 inimest. Saadud tulemustest selgus, et enam kui pooled ehk 3 873 inimest

	märkisid elukohaks Tallinna. Ida-Virumaalt registreerus kokku 1 665 inimest, kõige enam keeleõppe soovijaid oli Narvast (823 inimest). Enim sooviti eesti keelt õppida B2 tasemel (2 201 inimest). Kodakondsuseksami sooritamiseks vajalikul B1 tasemel soovib eesti keele kursuseid 1 909 inimest. A2 taseme õppesse registreerus 1 851 inimest. Selgitamaks välja inimeste arvu, kes võivad olla huvitatud hanke „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussissereändajatele“ raames pakutavast õppimise võimalusest, uuris toetatavate tegevuste elluviija Haridus- ja Noorteametist kodakondsuseksami sooritajate arvu 2013. ja 2014. aastal ning Siseministeeriumist, kui palju on Eestis määratlemata kodakondsusega isikuid. Selgitati välja, et perioodil 2016–2017 võiks põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õppes osaleda ligikaudu 1 100 isikut ja perioodil 2018–2020 ligikaudu 1 400 isikut. Valdkondliku arengukava „Lõimuv Eesti 2020“ üheks suunitluseks on kasvatada Eesti riiki väärtustavat kodanikkonda. Siinkohal on oluliseks teguriks noortele suunatud tegevused, mis aitavad kaasa noorte eneseteostusvõimaluste ja ühiskondlikes protsessides osaluse suurendamisele. Lisaks peetakse Eesti suureks probleemiks väljarännet, eriti noorte seas. Sellest lähtuvalt töötati kodakondsusmooduli raames välja ka pilootprogramm vähelõimunud noortele, mille eesmärk oli suurendada noorte osalust ühiskondlikes tegevustes ja tutvustada võimalusi eneseteostamiseks Eestis. Septembris 2015 valmis kuni 50-le vene koduse keelega Ida-Virumaa noorele suunatud pilootprogrammi kava. Pilootprogrammi tegevused viidi 2015. aastal läbi koostöös MTÜ-ga Ida-Viru Noorteakadeemia. Noortele suunatud pilootprogramm toetab noorte positiivset meelestatust Eestis võrdsete võimaluste olemasolu suhtes ning samastumist Eestiga ning aitab neil kasvada kodanikuks. Kultuurimooduli koolitusvajadus selgitati välja 2016. aastal toimunud tagasisideküsitluse abil, mis viidi läbi eesti keele kursustel osalejate seas. Tagasiside näitab, et vajadus kultuurimooduli järele on olemas ning selles soovivad rohkem osaleda kõrgema keeleoskustasemega inimesed. 2017. aasta sügisel jätkus kultuurimooduli, mille eesmärk on tutvustada lisaks kodakondsuseksamiks ettevalmistava koolituse teemadele ka Eestimaa ajalugu ja kultuuri, sisu väljatöötamine ning toimus arutelu rakendusasutuses. Kultuurimooduli ettevalmistamiseks kulus plaanitust rohkem aega, kuna ka teiste alamtegevuste elluviimisele (sh eesti keele kursustele ja klubidesse registreerimise ümberkorraldamine, kahe plaanitud hanke (keeleõpe ja klubide korraldamine) asemel täiendavalt kahe kordushanke läbiviimine) kulus plaanitust rohkem aega. 2018. aasta sügisel registreerus kultuurimooduli tegevustesse 534 inimest.
	<u>Hangete läbiviimine koolitajate leidmiseks</u> Juunis 2015 avalikustati hange "Eesti keele õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussissereändajatele". Pakkumuste esitamise tähtajaks, 14.07.2015, laekus 9 pakkumust. Edukaks osutus MTÜ Atlasnet esitatud pakkumus, kes korraldas tasuta eesti keele kursused 540-le sihtrühma liikmele.

	28.10.2015 avalikustati teine hange „Eesti keele kursused vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ 2 000 eesti keelest erineva emakeelega vähelõimunud püsielaniku koolitamiseks alates jaanuarist 2016. Pakkumuste laekumise tähtajaks, 16.12.2015, laekus 7 pakkumust. Lepingud sõlmiti 5 pakkujaga: OÜ Keelepisik, OÜ Mitteldorf, Sihtasutus EDUKOOL, MTÜ Folkuniversitetet Estonia ja MTÜ Atlasnet. 2016. aasta suvel ja sügisel toimunud kahe hanke „Eesti keele kursused vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ tulemusena sõlmiti 6 lepingut: OÜ Keelepisik, OÜ Mitteldorf, MTÜ Folkuniversitetet Estonia, Multilingua Keelekeskus OÜ ja MTÜ Atlasnet (2 lepingut) ning korraldati eesti keele A2, B1 ja B2 tasemel kursused 2 520-le vähelõimunud püsielanikule ja uussisserändajale ajavahemikus 10.10.2016–30.11.2017 Narvas, Sillamäel, Kohtla-Järvel, Ahtmes, Jõhvis Tartus, Pärnus ja Tallinnas. Tagamaks erinevates piirkondades tegutsevate teenusepakkujate kaasamine oli hange jagatud neljaks osaks – üle Eesti (2 lepingut), Tallinn (2 lepingut), Narva (1 leping) ja Ida-Virumaa (1 leping). 2017. aastal korraldati uus hange „Eesti keele kursused vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ ning sõlmiti lepingud MTÜga Atlasnet ning MTÜga Folkuniversitetet Estonia, kes korraldasid keelekursusi 960 inimesele perioodil 2017–2020. 2018. aastal korraldati täiendav hange „Eesti keele kursused vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ ning sõlmiti lepingud MTÜga Atlasnet ning MTÜga Folkuniversitetet Estonia ning OÜga Kersti Võlu Koolituskeskus, kes korraldasid keelekursusi 608 inimesele perioodil 21.08.-21.12.2018. 2019. aastal korraldasime riigihanke „Eesti keele kursused vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele perioodil 2019-2022“ ning sõlmisime lepingud Atlasnet MTÜ, Folkuniversitetet Estonia MTÜ, Kersti Võlu Koolituskeskus OÜ ning Multilingua Keelekeskus OÜga. Riigihanke tulemusena saime täiendavalt luua eesti keele kursusel õppimise võimalused 1920-le inimesele. Märtsis 2022 kuulutasime välja riigihanke „Eesti keele kursused Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“. Hankega leidsime 3 korraldajat, kes viisid Euroopa keeleõppe raamdokumendi nõuetega kooskõlas läbi eesti keele A2-, B1- ja B2-tasemel keeleõppekursused vahemikus juuli kuni november 2022, parandamaks eesti keelest erineva emakeelega vähelõimunud püsielanike ja uussisserändajate keeleoskust. 17.09.2015 avalikustati hange „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“, et viia perioodil 01.12.2015–31.12.2017 läbi õppetöö (maht 14 akadeemilist tundi) vähemalt 1160-le sihtrühma liikmele. Pakkumuste esitamise tähtaeg oli 28.10.2015. Pakkumusi ei esitatud ja hange ebaõnnestus. 8.12.2015 kuulutati välja uus hange „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitus vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“. Uues hankes oli sihtrühma liikmete arv 700 ja õppetöö maht 18 akadeemilist tundi (14 akadeemilist tundi kontaktõpet ning 4 tunni ulatuses õppekäike). Pakkumuste esitamise tähtaeg oli 07.01.2016. Esitati 1 pakkumus (MTÜ Kodanikukoolitus),
--	--

	mis tunnistati edukaks. Oktoobris 2017 avalikustatud hanke „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitus vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele aastatel 2018–2019“ edukaks pakkujaks tunnistati Paurman & Partnerid Õigusbüroo OÜ ja AS Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor. 2019. aasta detsembris avalikustasime riigihanke „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitus vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele perioodil 2020-2022“, mille tulemusena sõlmisime 2020. aastal hankelepingu (Targa Eesti Instituut OÜ-ga (<i>endise nimega Paurman & Partnerid Õigusbüroo OÜ</i>) ja AS Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor) Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolituste ettevalmistamiseks ja elluviimiseks ajavahemikul 01.03.2020–28.02.2022 kindlustamaks vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele vajalikud teadmised põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise eksami sooritamiseks. Soovime pakkuda põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitust mahus 18 akadeemilist tundi 400-le inimesele. 06.06.2018 avalikustati hange „Eesti kultuuriruumi tutvustamine vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“. Hanke tulemusena hakkas kultuurimoodulit Tallinnas ja Harjumaal ellu viima Mittetulundusühing Eesti Instituut projektiga „Kultuurisamm“ ning Lõuna-Eestis Eesti Rahva Muuseum (ERM). Leidmaks kultuurimooduli elluviija Ida-Virumaa elanikele korraldati kordushange, mille tulemusena jõuti lepingu sõlmimiseni hanke eduka pakkujaga Ühing Intelligi, kes loobus lepingu sõlmimisest viimasel hetkel. Kuna hanke tegevusi ei olnud enam võimalik etteantud tingimustel ja mahus ellu viia, kordushange tühistati. Kultuurimooduli raames toimusid koolitused, mille abil tutvustati sihtgrupile Eesti kultuuri ja ajalugu. Õpitu kinnistamiseks viidi läbi õppekäigud, külastati kultuurisündmusi ja –asutusi. 2019. aasta aprillis avalikustati riigihange „Eesti kultuuriruumi tutvustamine Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele perioodil 2019-2022“, mille tulemusena sõlmisime lepingud Mittetulundusühinguga Eesti Instituut ning MTÜga Rahvusvaheline Maja, et pakkuda kultuurimoodulis osalemise võimalust 1500-le inimesele ajavahemikul 01.07.2019–31.01.2022. 24.02.2021 avalikustati riigihange „Eesti kultuuriruumi tutvustamine Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“. Pakkumuste esitamise tähtjaks, 22.03.2021 laekusid pakkumused 5 pakkujalt, ühtekokku 15 pakkumust. Hanke tulemusena sõlmisime 4 lepingut, et pakkuda Eesti kultuuriruumi tutvustavaid tegevusi 1600-le vähelõimunud püsielanikule ja uussisserändajale ajavahemikul mai 2021 – märts 2022. Hanke tulemusel hakkasid teenust pakkuma Mittetulundusühing Eesti Instituut, Rahvusvahelise Maja MTÜ ja Eesti Rahva Muuseum. Kultuuriõppemooduli pakkumiseks avalikustasime ka 2022. aasta jaanuaris riigihanke „Eesti kultuuriruumi tutvustamine Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“. MTÜ Eesti Instituudi ja Eesti Rahva Muuseumiga sõlmisime 30.03.2022 uued
--	--

	hankelepungud. Riigihankele „Eesti kultuuriruumi tutvustamine Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserrändajatele” laekus tähtajaks 29.12.2022 kaks pakkumust. Edukaks osutus MTÜ Etnoweb. 2023. aastal jätkus kultuurimooduli raames kohtumiste korraldamine. Sihtgrupile tutvustati Eesti kultuuri ja ajalugu, korraldati viis õppekäiku muuseumidesse, kultuuriasutustesse, Eestimaa loodusesse. Koolituse maht oli 30 akadeemilist tundi. 2015. aasta juulis avalikustati hange „Teavitustoodete tellimine koos toote kujunduse ja kujunduse trükiga“ teavitustoodete (pastapliiatsite ja märkmike) tellimiseks. Tähtajaks laekunud pakkumused ei vastanud hanke tingimustele. Septembris muudeti hindamiskriteeriume ja kuulutati välja uus hange „Teavitustoodete tellimine koos toote kujunduse ja kujunduse trükiga“. Pakkumuste esitamise tähtajaks, 25.09.2015, laekus 7 pakkumust. Edukaks tunnistati OÜ Stillabunt pakkumus.
	<u>Koolitusmoodulite elluviimine</u> Üldkeeleeõppemoodul – osalejate teavitamine testimisest ja õppetööst algas 01.09.2015 ning 30.09.2015 alustasid õppetööd 192 isikut. 2017. aastal töötati välja uus kursustele registreerimise kord selleks, et lihtsustada kursustele registreerumist, tõsta inimeste vastutust õigete andmete esitamisel ja suurendada valikuvõimalust (registreerumisel on näha kõik pakutavad kursused). Alates 2017. aasta sügisest registreerib inimene end ise konkreetsele kursusele. Kursustele on võimalik registreeruda 2 korda aastas: sügis- ja kevadsemestriks. Valides kursust peab registreeruja enda keeleoskust testima, et valida endale keeletasemelt sobiv kursus. Õppija valib kursuse just talle sobival keeleoskustasemel, sobiva ajakava ja kohaga. Registreerumisel on kohtade arv piiratud. 25.09.2017 avati eesti keele A2, B1 ja B2 tasemel kursustele registreerimine toetatavate tegevuste elluviija veebilehe kaudu ning uued kursused registreerunutele algasid 2017. aasta oktoobris ja detsembris 16 õpperühmas (256 inimesele). 2018. aastal oli eesti keele kursustele võimalik registreeruda jaanuaris (27 uut kursust, 432 õppekohta) ja augustis (39 uut kursust, 624 õppekohta). 2019. aastal oli eesti keele kursustele võimalik registreeruda jaanuaris (7 uut kursust, 112 õppekohta) ja augustis (56 uut kursust, 896 õppekohta). Seisuga 31.12.2020 oli perioodil 2015–2020 eesti keele õppimiseks pakutud 8415 õppekohta. Üldkeeleeõppemooduli läbis perioodil 2015–2020 kokku 5824 inimest. 2020. aastal avasime 48 õpperühma, kus õppimist alustas 831 inimest, kellest edukalt läbis kursuse 561 inimest. 2021. aastal pakkusid Atlasnet MTÜ, Folkuniversitetet Estonia MTÜ ning Multilingua Keelekeskus OÜ eesti keele A2-, B1- ja B2-tasemel kursusi Narvas, Tallinnas ja Tartus kokku 256 inimesele. Jaanuaris alustas keeleõpet 16 gruppi, kus pakkusime kokku 256 õppekohta. 256st

	õppekohast täideti avaliku <i>online</i> registreerimise kaudu 75 õppekohta. Ülejäänud 181 õppekohta täideti nende õppijatega, kes soovisid pärast kursuse lõppu jätkata eesti keele õppimist järgmisel tasemel. Selleks pidid õppijad osalema keeleõppes vähemalt 80% keeleõppe kogumahust ja sooritama kursuse lõputesti. Tulenevalt piirangutest viidi kõigi õppegruppide keeleõpe veebi üle, v.a üks grupp, mille õpe lükati õppijate soovil sügisesse edasi. Keelekursus 16 õppijale 1 rühmas algas septembris. Kursuse viis läbi Folkuniversitetet Estonia MTÜ, kursus lõppes detsembris 2021. Kokku asus aasta jooksul õppima 250 inimest, kellest 211 lõpetas kursuse edukalt ja 39 läbis kursuse mahus alla 80% kursuse kogumahust. Märtsis 2022 välja kuulutatud riigihanke „Eesti keele kursused Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ tulemusel avasime registreerimiseks iseteeninduses 14 veebikursust, 11 kursust Tallinnas, 5 kursust Narvas, 3 Tartus, 1 Pärnus ja 1 Jõhvis ja 1 Sillamäel. Keeleõpet viisid läbi Sola Integra OÜ, Folkuniversitetet Estonia MTÜ ja Albus OÜ õpetajad. Kursustel osales kokku 548 inimest, kellest läbis keeleõppe edukalt 367. Kursused korraldati sihtrühma soove arvestades - 1/3 osales veebikursusel ja 2/3 tavakursusel auditooriumis. Tegevus on lõpetatud. 2017. aastal läbiviidud küsitluse tagasiside alusel on kursustel osalemine keeleõppes osalenute seas: • suurendanud huvi eesti keele õppimise vastu (90% vastajatest); • julgustanud rääkima eesti keeles (80% vastajatest) ja 70% vastajatest on hakanud sagedamini kasutama eesti keelt igapäevasuhtluses; • teinud lihtsamaks eestikeelsete uudiste jälgimise televisioonis ja raadios või lihtsustanud uudiste lugemist ajalehtedest (60% vastanutest). Keeleoskust mõõtvate testide tulemused näitavad, et keeleoskus on paranenud kursusel osalemise tulemusena (97% osalejatest). Kodakondsusmooduli raames viidi perioodil november–detsember 2015 ellu pilootprogramm Eestis elavatele noortele, mille eesmärk oli suurendada noorte osalust ühiskondlikes tegevustes ja tutvustada võimalusi eneseteostamiseks. Ühiskondliku sidusust toetavasse pilootprogrammi valiti 45 vene koduse keelega noort Ida-Virumaalt. Pilootprogrammi raames toimus 7 kohtumist Jõhvis, Tallinnas, Tartus ja Narvas. Kohtumistel tutvuti kodanikualgatustes kaasalöömise, iduettevõtluse ning Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse tööga. Lisaks osalesid noored kriitilise mõtlemise koolitusel ning toimus õppereis Tartusse, kus noortele tutvustati Tartu Loomemajanduskeskuse ja Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum tööd. Samuti käidi ekskursioonil Eesti Maaülikoolis. Pilootprogrammi läbis kokku 36 noort. Noortele suunatud pilootprogramm toetab noorte positiivset meelestatust Eestis võrdsete võimaluste olemasolu suhtes ning samastumist Eestiga ning aitab neil teha otsuse võtta endale Eesti kodakondsus ning kasvada kodanikuks. Pilootprogrammi elluviimine toimus alates 2016 alamtegevuse 5.3.1 raames. Detsembris 2015 avalikustatud hanke tulemusena läbis 2016.–2017. aastal
--	---

	vähemalt 80% mahus MTÜ Kodanikukoolitus korraldatud Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitused 738 sihtrühma esindajat. Koolitustel osales 749 inimest. Koolitused toimusid 72 koolitusgrupis (42 gruppi Tallinnas, 12 gruppi Kohtla-Järvel, 6 gruppi Narvas, 3 gruppi Sillamäel, 8 gruppi Jõhvis ja 1 grupp Pärnus). Õppekäikudel käis kokku 535 õppustel osalejat. Ligikaudu 85% tagasiside andnud osalejate hinnangul vastas koolitus täielikult nende ootustele, 15% pidas koolitust piisavaks. Detsembris 2017 lõppenud hanke „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitus vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele perioodil 2018-2019“ tulemusena pakkus ühe lepingu raames vastavat koolitust Paurman & Partnerid Õigusbüroo OÜ ja AS Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor. Eesmärk oli koolitada vähemalt 500 inimest seitsmes Eesti maakonnas. 2018.-2019. aastal osales koolitusel kokku 511 inimest. Koolituse läbisid edukalt 146 inimest. Ülejäänud osalesid alla 80% koolituse mahust. 2020. aastal registreerus 119 inimest, kellest 66 täitsid programmi täies mahus ja neile väljastati tunnistused. 2021. aasta I kvartalis ei toimunud kodakondsuseksamiks ettevalmistavaid koolitusi ega õppekäike asutustesse viiruse levikust tulenenud piirangute tõttu. Märtsis registreeris oma koolitussoovi 8 inimest. Märtsi lõpus kooskõlastasime aprillikuusse planeeritud koolituste kava ja osalejate nimekirja. Koolitusi hakati läbi viima Zoom'i keskkonnas. Augusti lõpuks oli koolitustel kokku osalenud 68 inimest. Aasta lõpuks osales kodakondsuse saamiseks ettevalmistaval kursusel 194 inimest, kellest edukalt läbis koolituse 76 inimest ja 61 läbis alla 80% kogu koolituse mahust. 2022. aasta jaanuarist märtsini toimus veel 5 koolitust, kus kokku osales 87 inimest. Tegevus on lõpetatud. 2018. aasta suvel korraldatud hanke „Eesti kultuuriruumi tutvustamine vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ tulemusena hakkas kultuurimoodulit Tallinnas ja Harjumaal ellu viima MTÜ Eesti Instituut projektiga „Kultuurisamm“ ning Lõuna-Eestis Eesti Rahva Muuseum (ERM). Augustis toimus sihtrühma teavitamine ning programmide lihvimine, septembris registreerumine ja esimesed kohtumised, avaüritused, nt ühised filmivaatamised ja arutelud filmi tegijatega, ekskursioonid loodusesse ja linnaruumi. 2018. aasta sügisel registreerus ja võttis kultuurimooduli tegevustest osa 534 inimest. Kultuurimooduli läbisid edukalt 110 inimest, kes osalesid kultuurimooduli tegevustes vähemalt 16 akadeemilist tundi ning vähemalt 4 õppekäigul. 2019. aastal osales kultuurimoodulis 1090 inimest, kellest 741 läbisid mooduli täies mahus ja 272 osaliselt. 77 inimest jätkasid kultuurimoodulis osalemist 2020. aastal. 2020. aastal osales 211 inimest, kellest 209 läbisid programmi täies mahus ja 2 osaliselt. 2021. aasta kevadel korraldasime täiendava hanke kultuurimooduli läbiviijate leidmiseks.
--	--

	Tulenevalt piirangutest ei olnud võimalik kevadel õppekäike korraldada. Seda tehti suvel. Teavitustöö nii sihtrühma leidmiseks kui sihtrühma kutsumine kultuuriüritustele toimus kevadel ja suvel aktiivselt ning regulaarselt sotsiaalmeedia kaudu. Kultuuriõpet toetavates tegevustes osales 2021. aastal kokku 2315 inimest, kellest edukaid lõpetajaid oli 1524. Mittetulundusühing Eesti Instituut lõpetas kultuuri tutvustavate tegevuste elluviimise 2021. aasta lõpuks, kuid Eesti Rahva Muuseum ja Rahvusvahelise Maja MTÜ kultuurimooduli tegevused lõppesid 2022. aasta I kvartalis. Aprillis avalikustasime täiendava riigihanke, mille tulemusel pakkus MTÜ Eesti Instituut perioodil august-oktoober kultuuriõppes osalemist veel 326-le inimesele. 2022. aastal osalesid kultuuriõppemoodulis kokku 1596 inimest, neist 1125 läbisid programmi täies mahus. 2023. aastal korraldas MTÜ Etnoweb Eesti kultuuri ja ajaloo tutvustamise koos õppekäikudega muuseumidesse, kultuuriasutustesse, Eestimaa loodusesse. Registreerumine tegevusesse toimus märtsis 2023 veebiplatvormil <i>www.kultuurivoti.ee</i>, kus iga registreerunu sai ligipääsu „Kultuurivõti“ sündmuste ajakavale. Teavitamiseks kasutati korraldaja sotsiaalmeediakanalit Facebook ning otse sihtgrupi poole pöördumist erinevate organisatsioonide kaudu (suure välismaise töötajaskonnaga ettevõtted, välismaalaste huviklubid, rahvusvähemuste ühingud jms). Õppereisidele kaasati 5 vabatahtlikku. MTÜ Etnoweb tegi programmi „Kultuurivõti“ raames koostööd Narva Muuseumi, Eesti Kunstimuuseumi (KUMU ja Kadrioru muuseum), EV Lines OÜ, Saaremaa Sõrve kultuurikeskuse, Saaremaa Muuseumi, Angla Tuulikumägi ja Angla Pärandkultuurikeskuse ning Karja Katariina ja Põide kirikutega. Kaasatud olid eesti keelt kõnelevad inimesed (vabatahtlikena) ning kohalikud eestikeelsed kultuuriasutused ja seltsid, kelle roll oli olla programmis kogukondade esindajad ja luua eripäraseid programme kohalikust elu-olust (Saaremaa Sõrve kultuurikeskus, Saaremaa Muuseum, Karja Katariina ja Põide kirikud). 2023. aastal osales kultuurimoodulis 310 inimest. Tagasisideküsitluses vastasid osalejad, et on väga rahul programmi sisuga ja see sobis nende ootustega. Osalejad hindasid kõrgelt kultuurikoolituse raames toimunud eesti keele tunde, tegid ettepaneku arendada sarnane programm koolinoortele ning suurendada mahtu. Tegevus on lõpetatud. <u>Vähelõimunud elanike ja uussisserändajate koolitajate koolituse läbiviimine</u> Keelekursuseid läbiviivaid koolitajaid otsustati mitte koolitada, sest õpetajaid valmistavad Eesti Vabariigis ette ülikoolid ning selleks, et tagada kvaliteetset koolitust, seadis toetatavate tegevuste elluviija hankes nõuded õpetajatele: 1) eesti keele või eesti keele kui võõrkeele/kui teise keele õpetaja kvalifikatsioon, 2) vähemalt kaheaastane (s.o 24 kuud) eesti keele kui teise ja/või võõrkeele õpetamise kogemus täiskasvanutele viimase viie aasta jooksul. Muudeti
--	---

	paindlikumaks õpetaja töökogemusega seotud tingimust, mis on nüüd 36 kuud eesti keele kui teise ja/või võõrkeele õpetamise kogemust täiskasvanutele viimase 10 aasta jooksul. Vajadus on praktiline, sest nt lapsehoolduspuhkuselt tööle tagasi tuleval õpetajatel ei olnud võimalik kvalifitseeruda. Alates 2018. aastast koolitatakse keelekursuseid läbiviivaid koolitajaid Kultuuriministeeriumi tellimisel Tartu Ülikool. Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õpet vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele läbi viivate koolitajate koolitust ei toimunud, sest tähtajaks (28.10.2015) pakkumusi ei laekunud ja hange „Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise õpe vähelõimunud püsielanikele ja uussisserändajatele“ ebaõnnestus. 08.12.2015 kuulutati välja uus hange, mille raames seati nõuded koolitajatele: 1) ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja ja/või LAK koolituse läbinud eesti keele õpetaja; 2) ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetamise ja/või eesti keele õpetamise kogemus täiskasvanutele vähemalt kaks aastat (24 kuud) viimase kuue aasta (alates detsembrist 2009) jooksul. 2017. aastal korraldatud hankes muudeti nõudeid õpetajatele konkreetsemaks ja pakkujatele arusaadavamaks: täpsustati ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetamise ja/või eesti keele õpetamise kogemuse mahtu täiskasvanutele. Eelnevalt oli nõudeks vähemalt kaks aastat (24 kuud). Uues hankes on toodud, et ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetamise ja/või eesti keele õpetamise kogemus peab olema vähemalt 100 akadeemilist tundi viimase 6 (kuue) aasta (oktoober 2011 – september 2017) jooksul, kusjuures õpe peab olema läbi viidud täiskasvanute koolituse seaduses sätestatud tingimustel. Koolitusi koolitajatele korraldati vastavalt vajadusele. Perioodil 01.01.2015-30.06.2023 said kõik planeeritud tegevused ellu viidud ja eesmärgid täidetud. Lõimumisprogrammi raames töötati välja 3 koolitusmoodulit: üldkeeleõppemoodul (keelekursused A2-, B1- ja B2-taseme saavutamiseks), kultuurimoodul ja Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitus. Lõimumiskoolitustel osales kokku 16 985 inimest, kellest edukalt läbis koolitused 12 131 inimest.		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.2.2 Keeleline ja kultuuriline kümblus		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.09.2014–30.06.2023	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-30.06.2023
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Tegevuse ettevalmistamine algas 01.01.2015. Ettevalmistavas etapis konsulteeriti Euroopa Sotsiaalfondi lõppenud programmi „Keeleõppe arendamine 2011–2013“ sarnase tegevuse elluviijatega – ekspertidega, sh eestvedajatega, tutvuti tegutsenud		

hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	keeleklubide töö struktuuriga ning jõuti selgusele, et keeleklubi kontseptsioon ja väljatöötatud eesti keele klubi tööjuhend-käsiraamat (https://www.integratsioon.ee/eesti-keele-klubi-kasiraamat) sobib keelelise ja kultuurilise kümbuse klubide töö korraldamiseks.
	<u>Keelelis-kultuurilise kümbuse programmi ettevalmistamine (koostöös ekspertidega, sihtrühmaga)</u> 2015. aasta kevadel toimusid arutelud ja alustati keelelise ja kultuurilise kümbuse tegevuse elluviimise ettevalmistamist klubide vormis. Suve jooksul kooskõlastati hanke sisu ja tegevused rakendusasutusega ning hange „Keeleline ja kultuuriline kümbus Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele“ avalikustati oktoobris 2015.
	<u>Vastavalt väljatöötatud plaanile vajadusel hanke korraldamine (sh lepingute sõlmimine) juhendmaterjali(de) väljatöötamiseks</u> Konsulteriti Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Keeleõppe arendamine 2011–2013“ sarnase tegevuse eestvedajatega ning leiti, et keeleklubide töö struktuur ja väljatöötatud eesti keele klubi tööjuhend-käsiraamat (https://www.integratsioon.ee/eesti-keele-klubi-kasiraamat) sobib keelelise ja kultuurilise kümbuse klubide töö korraldamiseks ning seetõttu hanget juhendmaterjali väljatöötamiseks ei tehtud.
	<u>Vajadusel juhendmaterjali(de) väljatöötamine</u> Konsulteriti Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Keeleõppe arendamine 2011–2013“ sarnase tegevuse eestvedajatega ning leiti, et keeleklubide töö struktuur ja väljatöötatud eesti keele klubi tööjuhend-käsiraamat (https://www.integratsioon.ee/eesti-keele-klubi-kasiraamat) sobib keelelise ja kultuurilise kümbuse klubide töö korraldamiseks. Uut juhendmaterjali välja töötama ei hakatud ja otsustati, et peale esimeste klubide töö toimumist vaadatakse juhend üle ja hinnatakse uuesti olukorda, et kas on vaja juhendmaterjali uuendada/täiendada või mitte.
	<u>Klubide eestvedajate koolitus</u> Detsembris 2015 korraldas toetatavate tegevuste elluvijja koostöös Addenda Koolitus ja Konsultatsioonidega infopäeva eestvedajatele, kus tutvustati keeleklubide käsiraamatut ning grupijuhtimise metoodikat. Juunis 2016 ja oktoobris 2017 korraldas toetatavate tegevuste elluvijja koostöös SA-ga Omanäolise Kooli Arenduskeskus klubide eestvedajate grupialase juhtimise koolituse. Selgus ka täiendava koolituse vajadus (kordushankest tulenevalt) ning võeti plaani korraldada see 2018. aasta jaanuaris. Klubide eestvedajatele on koolitus vajalik olemasolevate, uute ja täiendavate eestvedajate kaasamiseks perioodil 2017–2019. Koolituse raames omandati põhiteadmised grupi juhtimisest, eestvedamisest, suhtlemisest, hoiakute, väärtuste ja kokkulepete olulisusest grupi juhtimisel, märkamisest ja hoolimisest, konflikti ennetamisest ja lahendamise võimalustest, oskusest koostööd teha ning tutvustati grupi arengufaase ning

	harjutati grupi arengu suunamiseks vajalikke oskusi. Lisaks tutvustati eestvedajatele klubide käsiraamatut. Koolitus aitas tagada klubide ühtlase läbiviimise kvaliteedi, korralduse ja sisu. Toetatavate tegevuste elluviija hinnangul tuli SA Omanäoline Kooli Arenduskeskus grupijuhtimise koolitusega eestvedajatele suurepäraselt toime. 2018. aasta veebruaris koolitati 17 klubi eestvedajat. 2019. aasta detsembris kuulutasime välja riigihanke „Grupijuhtimise koolitus eesti keele ja kultuuri tundmise klubide eestvedajatele“, mille tulemusena on leidsime grupijuhtimise alase koolituse läbiviija eesti keele ja kultuuri tundmise klubide eestvedajate täiendavaks koolitamiseks 2020. aasta esimeses pooles. Koolituse korraldas Juunika Koolitus OÜ. Koolitaja oli Jaanus Kangur. Koolitus toimus 17.-18.06.2020 Tallinnas. Osales 40 inimest, kes jäid koolituse sisu ja korraldusega väga rahule. Koolitaja suutis pakkuda konkreetseid nippe ja tõi hulga näiteid kuidas grupiga ja keerulistes olukordades toime tulla, kuidas motiveerida inimesi ja toetada neid keeleõppes. 19.04.2021 avalikustasime riigihanke „Grupijuhtimise koolitus eesti keele ja kultuuri tundmise klubide eestvedajatele“, mis ebaõnnestus, sest pakkujad ei kvalifitseerunud. Kuulutasime uue riigihanke välja 24.06.2021. Sügiseks oli edukaks osutunud pakkujaga Juunika Koolitus Oüga hankelepingsõlmitud. Juunika Koolitus OÜ viis läbi grupijuhtimise koolitused 4 grupis kokku 32 potentsiaalsele eestvedajale. Koolitused viisid läbi Merike Mitt ja Veiko Värk, kultuuriprogrammi Siim Aimla. Koolitused toimusid vastavalt kokkulepitud ajakavale oktoobrist detsembrini. Osalejad said teada konkreetseid võtteid, kuidas grupiprotsesse juhtida, jagasid kogemusi ja näiteid olukordadest, kuidas inimesi innustada grupis töötama ja innustama märkama ja tekitama enda ümber keelekeskkonda eesti keele praktiseerimiseks. Koolitusel puudutati väga olulisi juhtimise teemasid, räägiti nii keepleklubi juhust – eestvedajast kui keeleõpetaja rollist laiemalt grupiprotsesside juhina. Koolitajad tutvustasid sellel teemal kirjutatud raamatuid, nt klassijuhataja käsiraamat või lasteaija lapsevanematest meeskonna loomise ja grupiprotsesside raamat. Osalejate sõnul saaks paljusid raamatuid klubide või keelekursuste läbiviimisel endale sobivalt kohandades kasutada, sest eesmärgid klubigrupist meeskonna loomisel on erinevad võrreldes keeleõppe grupiga, mis ei käi üldjuhul koos mitu aastat, vaid kuni 120 tundi ning meeskonna loomist või arengut toetavad võtteid peaksid olema seotud keeleõppe teemade või eesmärkidega. Koolitajad oskasid osalejate küsimuste kohta joonistada skeeme ja üheskoos jagati paljusid päriselt töötavaid ja läbikatsetatud ideid. Lisaks klubide metoodikakirjeldustele, võtetele ja teemadele võiks olemas olla grupiprotsesside raamat, kust klubi eestvedaja saaks otsida keeletunni, klubi kohtumise või kohviku planeerimiseks ideid või leida abi, kui midagi kisub kiiva. Osalejad tegid oma tagasisides ettepaneku võimalusel välja anda grupiprotsesside käsiraamat täiskasvanute eesti keele ja kultuuri õpetajatele. Sellest oleks õpetajatele kasu. <u>Hanke läbiviimine keelelise ja kultuurilise kümbeluse klubide tegevuse</u>
--	---

	<u>korraldamiseks</u> Toetatavate tegevuste elluviija lõpetas jaanuaris 2016 MTÜ-ga Kodanikukoolitus töövõtulepingu viimase tahteavalduse alusel. Sellest tulenevalt ei alanud klubide tegevus planeeritult jaanuarist 2016. 2016. aastal korraldati kaks hanget „Eesti keele ja kultuuri tundmise klubi Eestis elavatele vähelõimunud püsielanikele“. Edukateks pakkujateks tunnistati OÜ Mitteldorf (2 lepingut), OÜ Keelepisik, OÜ Change Partners ja OÜ ImmiSchool – Uusimmigrantide Koolituskeskus. 2017. aastal viidi läbi 2 hanget „Eesti keele ja kultuuri tundmise klubid“ leidmaks klubide korraldajad aastateks 2018–2019. Esimese hanke tulemusena sõlmiti 4 lepingut. Teise hanke tulemusena sõlmiti 1 leping. Lisaks ülalpool nimetatud klubide korraldajatele hakkas 2017. aasta detsembrist hanke tulemusena klubisid korraldama ka Atlasnet MTÜ. 2019. aasta novembris avalikustasime riigihanke „Eesti keele ja kultuuri tundmise klubid perioodil 2020-2022“, mille eesmärk oli leida klubide korraldajad perioodil 01.01.2020 – 31.01.2022. Hanke tulemusel jätkati kahel järgneval aastal eesti keele ja kultuuri tundmise klubidega, aitamaks Eestis elavaid eesti keelt emakeelena mittekõnelevaid vähelõimunud püsielanikke, sh uussisserändajaid, praktiseerida eesti keelt ja õppida tundma Eesti kultuuri. Riigihanke tulemusena hakkasid kokku 40 klubi korraldama MTÜ Atlasnet, OÜ Change Partners ja OÜ Mitteldorf. 17.02.2021 avalikustasime riigihanke “Eesti keele ja kultuuri tundmise klubi perioodil 2021-2022” leidmaks 11 täiendava klubi korraldajad. Hanke tulemusena leidsime korraldajad Change Partners OÜ ja Keelepisik OÜ. <u>Asutuste/inimeste teavitamine lõimumisprogrammi keelelise ja kultuurilise kümbeluse võimalustest ja tingimustest</u> Toetatavate tegevuste elluviija detsembri 2015 infokirjas https://www.integratsioon.ee/node/1256 teavitati avalikkust, sh ka sihtrühma keelelise ja kultuurilise kümbeluse klubide tegevuse algusest – et 2016. aasta jaanuaris, veebruaris, aprillis ja mais avatakse 20 klubi Tallinnas, Tartus, Sillamäel, Jõhvis, Kohtla-Järvel ja Ahtme linnaosas ning Narvas ja Pärnus. Lisaks kirjeldati klubikohtumiste sisu ning klubi liikmeks saamist. Sihtrühmana käsitleti eelkõige neid, kes oskavad eesti keelt vähemalt B2 tasemel ning tahavad oma suhtluskeelt parandada või olemasolevat keeletaset hoida. Klubi liikmeks said esmajärjekorras 2015. aasta suvel toetatavate tegevuste elluviija kodulehe kaudu B2 taseme eesti keele kursustele registreerunud. Toetatavate tegevuste elluviija edastas võimalike klubiliikmete nimekirja korraldajale (MTÜ Kodanikukoolitus), kes võttis tulevaste liikmetega ühendust. 2016. aastal klubi liikmeks saamise tingimused ei muutunud ning seetõttu eraldi teavitamist ei korraldatud. Klubi liikmed valiti ESF projekti „Eesti ühiskonnas lõimumist toetavad tegevused“ tegevuse 5.2.1 „Lõimumiskoolitused“ raames B2 taseme keeleõppesse registreerunud inimeste seast. Inimeste teavitamisega (kutsumisega klubi liikmeks) tegeleb klubide eestvedaja-korraldaja. Avalikkuse teavitamine, sh potentsiaalse sihtrühma teavitamine toimus erinevate meediakanalite, sh toetatavate tegevuste elluviija uudiskirja kaudu.
--	---

	Lisaks korraldasid infopäevi potentsiaalsetele klubi liikmetele ja levitasid infot veebilehtede ja võrgustike kaudu ka toetatavate tegevuste elluviija lepingupartnerid. 2017. aasta hilissügisest muudeti klubi liikmeks saamise tingimusi lähtudes lõpparuannetes toodud klubide eestvedajate ja klubiliste ettepanekutest. Lisaks toetatavate tegevuste elluviija poolt teenuseosutajatele antavale nimekirjale, kus on tegevuse „Lõimumiskoolitused“ raames B2 tasemel kursuse lõpetanud või toetatavate tegevuste elluviija tellimusel B2 või C1 tasemel koolituse läbinud inimesed, said klubide liikmeks registreeruda ka need, kelle keeleoskus oli B2 või C1 tasemel (mis on tõendatav riikliku tasemeeksami sooritamise tunnistusega) ning keda teenuseosutaja sai kutsuda klubi liikmeks, kooskõlastades potentsiaalsed liikmed eelnevalt toetatavate tegevuste elluviijaga, kes kontrollis teenuseosutajate pakutud isikute varasemat klubis osalemist, et vältida olukorda, kus inimene osaleb mitmendat korda samas tegevuses.
	<u>Keelelis-kultuurilise kümbeluse tegevuste korraldamine (klubide tegevus)</u> Keelelise ja kultuurilise kümbeluse klubide tegevust hakkas MTÜ Kodanikukoolitus korraldama detsembris 2015. Detsembri keskpaigast algas keeleklubidesse liikmete kutsumine, nendele tegevuse sisu, ajakava ja eestvedajate tutvustamine. Klubide tööst ehk kohtumistest pidid 2016. aastal osa võtma 320 inimest. Jaanuaris 2016 lõpetas toetatavate tegevuste elluviija töövõtulepingu MTÜ-ga Kodanikukoolitus viimase tahteavalduse alusel. Selle tõttu ei alanud klubide tegevus planeeritult jaanuarist 2016. 2016 esimesel poolaastal korraldati kaks uut hanget, mille tulemusena alustasid juunis 2016 Tallinnas tööd esimesed kaks keele ja kultuuri tundmise klubi. Aasta lõpuks töötas üle Eesti 30 klubi (480 klubi liiget). Perioodil 2016–2017 tegutses üle Eesti kokku 71 klubi, millest võttis osa 936 klubi liiget. 2018. aastal tegutses 52 klubis 832 klubi liiget. 2019. aastal tegutses 20 klubi, millest võttis osa 308 klubi liiget. 2020. aastal tegutses 14 klubi, neist 2 Narvas, 4 Tallinnas, 1 Tartus, 1 Rakveres ja 1 Sillamäel, 2 Jõhvis ja 3 Kohtla-Järvel. Kokku osales 14 klubi kohtumistel 224 inimest. 2020. aasta lõpus lõpetas tegevuse 4 klubi. 2021. aastal jätkasid tegevust 10 klubi ja suve lõpuks avasime veel 16 klubi. Kohtumised toimusid 26 klubis, milles osales 416 inimest. Klubid toimusid Tallinnas, Narvas, Ahtmes, Kohtla-Järvel, Rakveres ja Tartus. 2022. a I kvartalis jätkus 9 klubi tegevus, kus osales 144 klubi liiget. Klubi tegevus toimub keelekümbeluse ja mitteformaalse õppimise meetodikal, keelekeskkonnas ja tutvutakse Eesti kultuurieluga. Klubi tegevus kestab 6 järjestikust kuud. Kokku on klubi tegutsemise perioodil 24 kohtumist ja 6 õppekäiku. Ühe kohtumise kestus on 4 akadeemilist tundi. Klubi kohtumised toimusid regulaarselt, enamasti õhtusel ajal 1 kord nädalas. Klubis osales maksimaalselt 16 liiget ja 2 eestvedajat. Klubi liige võis kohtumisele kaasa kutsuda kuni 2 külalist ning eestvedajad võisid kohtumistele kaasata eesti keelt emakeelena kõnelevaid või vähemalt C1 tasemel keeleoskusega inimesi, kes

soovisid keeleõppijaid osalustegevuste kaudu abistada, mistõttu klubi kohtumisel või õppekäigul osalevate inimeste koguarv võis olla ka üle 16 inimese.

Klubi kohtumiste eesmärgiks on luua klubiliste jaoks keskkond, mis toetab ja soodustab nii keele õppimist kui soovi eesti kultuuri tundma õppida. Samuti on klubi eesmärgiks pakkuda võimalust kõigile inimestele, kelle emakeel ei ole eesti keel ja kes soovivad tunda eesti kultuuri ja traditsioone või ületada õppimise raskusi ja leida tuge ja innustust, lihvida või arendada enda keeleoskust või saada võimalust suhelda keelekeskkonnas, nt õppekäikudel eesti keelt kõnelevate inimestega. Klubi kohtumistel harjutatakse rääkimist, kuulamist ja kirjutamist, saadakse motivatsiooni keele iseseisvaks õppimiseks ja õpitu praktiseerimiseks. Klubi on grupitegevus, koht sotsiaalseks suhtlemiseks ja tugivõrgustiku tekkimiseks. Klubi kohtumised hõlmasid päevakajaliste teemade ja kultuurisündmuste tutvustust ja arutelusid. Klubi eestvedajad vestlesid kõigi klubi liikmetega, seadsid üheskoos eesmärgi(d), mida saavutada soovisid ning lõpus andsid klubilased ka ise hinnangu enda keeleõppe kohta ja osalemisele klubis.

Lõpparuannete tagasisidele tuginedes on hinnang keelelisele ja kultuurilisele kümbusele klubide vormis positiivne. Klubi liikmed on välja toonud selle, et klubis osalemine on andnud neile julguse suhelda erinevates tavaolukordades eesti keeles (nt poes, apteegis, naabritega, jne), nad soovivad säilitada saavutatud keeleoskust iseseisvalt keelt praktiseerides (nt lugedes midagi iga päev eesti keeles), soovi külastada varasemast rohkem erinevaid eestikeelseid kultuuriüritusi. Lisaks keelebarjääri ületamisele ja kultuuriteadmiste suurenemisele on laienenud klubiliste sõnavara. Tagasisidena on välja toodud ka seda, et klubilased on pärast klubi kohtumisel õpitut ja õppekäigul käimist ette võtnud ekskursioone koos perega, et koos uusi ja huvitavaid kohti Tallinnas või mujal Eestimaal avastada.

Klubi töö käigus sõideti kodulinnast välja ning külastati muuseumeid ja püsinäitusi (nt ERM, KUMU, Teatri- ja Muusikamuuseum, Eesti Vabaõhumuuseum), erinevaid õpitubasid nii muuseumides kui loomekeskustes käelise või loomingulise tegevuse arendamiseks või millegi tegema õppimiseks. Külastati Tõravere Observatooriumi, Tallinna vanalinna, Narva linnust, käidi ekskursioonil Eduard Vilde ja A. H. Tammsaare muuseumis, Narva raekojas, Ajakeskuses Wittenstein Paide linnuses, Tallinnas Linnamuuseumis, Pirita kloostri, Toomkirikus, tutvuti kunsti ja arhitektuuriliste vaatamisväärsustega Eestimaa looduskaunites paikades nagu Toila, Rakvere, Tartu, Paide, Pirita jne.

Klubilistele meeldisid XII Eesti noorte laulu- ja tantsupeo külastamine, kus vaadati laulu- ja tantsupeo kontserti, Kadrioru pargis Ooperimuusika tähtede gala, aga ka Alion Baltic International Music Festival 2017 külastus, Vanalinna päevade üritused.

Samuti pakkusid huvi kohtumised tuntud isikutega õppekäikudel Riigikokku või kohalikesse omavalitsustesse, sh kohtumine Narva linnasekretäri Ants Liimetsaga, ETV uudistesaaate „Aktuaalne kaamera“ uudisteankrute ja tervisespetsialisti Galina Ilitsenkoga. Eesti poliitilist ja ärilist ruumi käisid tutvustamas Pärnu abilinnapea Jane Mets, Jelena Valter jpt.

	Vaadati teatrietendusi, nt Sadamateatri etendust „Paanika“, teater Vanemuine etendust „Üritus“, etendust „Sekeldused Püha Jüri asjus“, Eesti Draamateatris, Pärnu Kontserdimajas Estonia teatri külalisetendust Rigoletto, kuulati Jõhvi Kontserdimajas Marko Matvere Kabareelaulude kontserti, muusikalavastust „Mardileib“ Salme kultuurikeskuses, hingedepäeva kontserti – Kammerkoor Collegium Musicale Jõhvi Mikhli kirikus, vaadati filme kinodes, nt „November“ esilinastus Jõhvi kontserdimaja kinosaaalis, Coca-Cola Plazas jt. Põnevate tegevuste hulka kuulus ka teleuudiste saate lavastus Eesti Ringhäälingumuuseumis Türil, vt siit http://www.immischool.eu/ida-virumaa-eesti-keele-ja-kultuuri-klubi-blogi/johvi-klubi-kaisringhaalingumuuseumis-ekskursioonil-ja-kuuldemangu-lavastamas Huvitavad olid ka Narva ja Jõhvi klubide Ringhäälingumuuseumis valminud kuuldemäng A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ ning Eesti Ringhäälingumuuseumis ekskursiooni käigus valminud klubi teleuudiste saade: http://www.immischool.eu/tallinna-eesti-keele-ja-kultuuri-klubi-blogi/tallinna-kultuuriklubi-kulastas-ringhaalingu-muuseumit-ja-salvestas-uudistesaaate Klubilised koos eestvedajatega pidasid klubide blogisid, kus olid kajastatud klubide kõik kohtumised. Klubide blogid on leitavad veebiaadressilt http://eestikeeleklubid.blogspot.com.ee/, https://keeleklubid.weebly.com/, keeleklubiblog.wordpress.com, http://www.immischool.eu/keele-ja-kultuuriklubi.html ja https://www.atlasnet.ee/klubi-blogi. <u>Metoodiliste tugimaterjalide, sh veebipõhiste materjalide vajaduse väljaselgitamine ja loomine (vajadusel hanke korraldamine)</u> Kuna eesti keele klubi tööjuhend-käsiraamat tutvustab põhjalikult klubi korraldamise metoodikat ja sisaldab metoodilise võtteid ja ülesandeid, siis 2015. aastal vajadust metoodiliste tugimaterjalide loomiseks ei tekkinud. 2016. aasta lõpuks ei olnud ükski klubi veel oma tegevust lõpetanud ning seetõttu ei toimunud tugimaterjalide loomise ja uuendamise vajaduse arutelu. 2017.-2018. aastal laekunud aruannete põhjal ettepanekuid uue metoodilise tugimaterjali loomiseks ei tehtud. 2021. aasta grupijuhtimise koolitusel osalenud eestvedajad tegid ettepaneku koolitajale – Merike Mittile, kes tutvustas enda kirjutatud, kuid natuke teisele sihtgrupile (klassijuhataja käsiraamat või lasteaia lapsevanematest meeskonna loomise ja grupiprotsesside raamat) kirjutatud raamatut – võimalusel koostada ning välja anda grupiprotsesside käsiraamat täiskasvanute eesti keele ja kultuuri õpetajatele, sh klubide eestvedajatele. Käsiraamat toetaks olemasolevat klubide käsiraamatus kirjeldatud – aitaks klubi eestvedajat grupiprotsesside juhtimise võtete ja ideedega, kust klubi eestvedaja saaks klubi kohtumise planeerimiseks uusi ideid ja tuge või leida abi, kui midagi kisub kiiva. Kuna loometöö on pikem protsess, klubide tegevus on lõppenud ning eestvedajad on koolitatud, (st on teadlikud olemasolevatest väljaantud materjalidest ja oskavad koolituse tulemusena grupiprotsesse juhtida), hanget materjali loomiseks ja väljaandmiseks ei korraldatud. Perioodil 01.01.2015-31.12.2022 sai tegevuse eesmärk täidetud ja tegevus täies
--	---

	mahus ellu viidud. 7 aasta jooksul pakuti sihtrühma liikmetele keelelise ja kultuurilise kümbuse eesmärgil võimalust praktiseerida eesti keelt kokku 173 eesti keele ja kultuuri tundmise klubis. Indikaatori ületäitmine tulenes ühelt poolt klubide tegevuse populaarsusest sihtrühma seas. Huvilised said võimaluse oma keeleoskust lihvida keelekeskkonnas. Lisaks omandasid klubi liikmed teadmisi Eesti kultuurist. Tihenesid inimeste vahelised kontaktid ja julgus eesti keeles rääkida.		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.2.3 Muukeelse info esitamisvõimekuse suurendamine		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	1.01.2015–31.12.2022	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-31.12.2022
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Perioodil 01.01.15–28.02.2015 töötati välja muukeelse info edastamiseks vajalike seadmete hankimiseks ettepanekute vooru tingimused ja kord, mille abil kaardistati muukeelse info edastamiseks vajalike seadmete hankimise vajadused.		
	<u>Muukeelse info edastamiseks vajalike seadmete hankimise vajaduste selgitamine ja etendusasutustele ja muuseumidele ettepanekute vooru läbiviimine</u> Tegevuse raames kaardistati perioodil 01.03.15–31.12.2016 muukeelse info edastamiseks vajalike seadmete hankimise vajadused. Antud ajavahemikus korraldas rakendusasutus etendusasutustele ja muuseumidele kolm ettepanekute vooru. Laekunud ettepanekute alusel ja kaasatud ekspertide arvamusi arvesse võttes määrati partnerid, kes hankisid tehnilised vahendid muukeelse info edastamiseks. Partneriteks määrati etendusasutused ja muuseumid, kellel on kultuurilis-keelelise sisuprogrammi loomise või pakkumise võimekus ja kes said olla partnerid etendusasutuse seaduse ja muuseumiseaduse mõistes. 2019. aasta detsembris avas Kultuuriministeerium IV ettepanekute vooru ettepanekute kogumiseks muuseumidelt ja etendusasutustelt, kes soovisid soetada tehnilisi vahendeid muukeelse info esitamisvõimekuse suurendamiseks. Lisaks kuulutas ministeerium välja ettepanekute vooru etendusasutustele, kes soovisid kasutusele võtta likvideerimisel Sihtasutus Teater NO99-le soetatud tehnilised vahendid. IV ettepanekute voor ning NO99 vahendite kasutusse andmise ettepanekute voor oli avatud kuni 20.01.2020. IV ettepanekute vooru laekusid taotlused 11 etendusasutuselt ja muuseumilt. NO99 vahendeid soovis 1 etendusasutus. Hindamiskomisjon kiitis heaks 4 muuseumi ettepanekud ning NO99 vahendeid taotlenud Sihtasutuse Eesti Kontsert ettepaneku. Ettepanekutevoorude hindamistulemused kinnitati märtsis. Lepingud muukeelse info paremaks ja efektiivsemaks edastamiseks sõlmiti 2020. aastal 4 uue partneriga: Sihtasutus Saaremaa Muuseum, Sihtasutus Vaba Lava, Tallinna Linnamuuseum ja Sihtasutus Eesti Kontsert. Võru Instituut loobus toetusest. Tallinna Linnamuuseum, Sihtasutus Saaremaa Muuseum ja Sihtasutus Vaba Lava hankisid seadmed, mille		

	2021. aastal seadistasid ja kasutusele võtsid. <u>Partnerite valik ja nimetamine</u> Nelja ettepanekute vooru tulemusena on toetatud 15 ettepaneku elluviimist. Partnerid on nimetatud kultuuriministri 12.02.2016 käskkirjaga nr 16, 21.09.2016 käskkirjaga nr 157 ja 11.05.2020 käskkirjaga nr 79. <u>Lepingute sõlmimine partneritega</u> 2016. aastal sõlmiti 13 partnerluslepingut: SA Eesti Vabaõhumuuseum, SA Pärnu Muuseum, Tartu Ülikool, SA Teater NO99, SA Rakvere Teatrimaja, SA Teater Vanemuine, SA Vene Teater, Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseum, Valga Muuseum, Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, SA Vaba Lava, Tartu Linnamuuseum ja SA Endla Teater. Partnerlusleping SA Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskusega sõlmiti 2017. aastal, kuid lõpetati ennetähtaegselt partneri avalduse alusel 10.11.2017, põhjuseks lepingu sõlmimisel esinenud asjaolude ja tingimuste oluline muutumine. Partnerlusleping Tartu Linnamuuseumiga lõpetati ennetähtaegselt partneri avalduse alusel 18.12.2018, põhjuseks samuti lepingu sõlmimisel esinenud asjaolude ja tingimuste oluline muutumine. 2019. aastal andis likvideerimisel Sihtasutus Teater NO99 teatri kasutuses olnud tehnilised vahendid ja seadmed hoiule toetatavate tegevuste elluviijale. Partnerlusleping lõpetati 28.05.2019. Seadmed sai 2020. aastal endale Sihtasutus Eesti Kontsert. 2016. aasta sügisel nihutati ministri käskkirja alusel seadmete kasutamise kohustuse tähtaega edasi kuni 31.12.2020. Tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine on tingitud varasemast ajakavast hilisema ettepanekutevooru läbiviimisega partnerite leidmiseks ning vajadusest korraldada kaks täiendavat ettepanekutevooru. Lepinguid pikendasime 2019. aasta lõpus. 2020. aasta lõpus pikendasime lepinguid uuesti, kuna 2020. aastal määratud uute partnerite tegevused pidid kestma kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni (31.03.2022) ning sama tähtajani pikendati ka kogu alamtegevuse elluviimise ajavahemikku. 2021. aasta lõpus pikendati ministri käskkirja alusel tegevust kuni 2022. aasta lõpuni. 2020. aastal määratud uued partnerid jätkasid sihtrühmalt tagasisideankeetide kogumist projekti lõpuni. Andmed esitasid nõuetekohaselt Tallinna Linnamuuseum ja Sihtasutus Vaba Lava. Tallinna Linnamuuseum tõi tagasisides esile, et audiogiidide komplektid on olnud väga vajalikud ja end hästi õigustanud. Statistilisi andmeid kogusid ekskursioone läbi viinud giidid, lugedes kokku osalejate arvu ja küsitledes osalejaid. Sihtasutus Saaremaa Muuseum kasutas audiogiidide kasutuse statistika tegemiseks seadmetega kaasas olevat programmi, mis salvestab külastajate kuulatud lugude arvu. Külastajate kohta täpsem statistika puudub, kuna vaid vähesed külastajad olid partneri esindaja teatel nõus kirjalikult oma andmeid esitama. <u>Etendusasutused ja muuseumid viivad läbi hanke (vajadusel hanked) soetamaks</u>
--	---

	<u>tehnilisi vahendeid</u> 2016. aastal avalikustasid partnerid 19 hanget, 2017. aastal neli hanget. 2020. aastal viisid partnerid läbi kolm hanget.
	<u>Hankelepingute sõlmimine</u> Sõlmitud on 16 hankelepingut, partnerid on soetatud tehniliste vahendite ja seadmete katsetamise lõpule viinud ning sihtrühmale kättesaadavaks teinud. Tehnilised vahendid ja seadmed, mida on hangitud muukeelse info edastamiseks sihtrühmale, erinevad partnerite tegevusalast tulenevalt. Näiteks muuseumid hankisid audiogiide ja nende laadimisseadmeid (Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum), tarkvara ja kujunduse videogiidide rakendusele (SA Eesti Vabaõhumuuseum, Tartu Ülikool), et vahendada ekspositsiooni interaktiivsel viisi muukeelsele külastajale. Samuti on ostetud puuteekraane koos miniarvutite ja vastava tarkvaraga. Teatrid on hankinud peamiselt tõlkesüsteemiga seonduvalt nii riist- kui tarkvara: arvuteid, LED-ekraane, tahvelarvuteid, subtiitrite tarkvara litsentse, projekteid, objektiive jms. SA Vene Teater hankis tõlketehnikaga seoses helipuldi, keskuhtimispuldi, mikrofone, kõrvaklappe jms. Sihtasutus Saaremaa Muuseum hankis audiogiidid, Tallinna Linnamuuseum audiogiidide komplektid, Sihtasutus Vaba Lava Narva teatrikeskus sünkroontõlke tehnika. 2021. aasta tegevuskavasse lisasime hanke korraldamise kampaania tellimiseks, et teavitada sihtrühma ning kutsuda tutvuma tehnilised vahendid ja seadmed soetanud partnerite pakutavate ekspositsioonide, etenduste ja programmidega. Riigihange "Teavituskampaania eesti keelest erineva emakeelega muuseumi- ja teatrikülastajatele" kuulutati välja juulis. Pakkumuste esitamise tähtajaks 24.08.2021 laekus 5 pakkumust. Valituks osutus Agentuur La Ewador OÜ, kellega koostöös valmistati kampaania ette avalikustamiseks jaanuaris 2022. Teavituskampaania nimega „Kulturijaht“ juhtlausega „Avasta kultuuri oma keeles“ viidi läbi 2022. aasta jaanuari II poolest veebruari lõpuni. Toimus valikvastustega viktoriin (hariv veebipõhine külastajamäng) kampaanias osalenud teatrite ja muuseumide kohta, toodeti ja avaldati audiovisuaalsed materjalid (raadio, televisiooni, sotsiaalse meedia, interneti, kampaanialehe, väli- jm reklaami jaoks). Kõige rohkem külastasid venekeelseid digimeediakanaleid Harjumaa inimesed, järgnesid Ida-Virumaa ja Tartu. Kõige aktiivsemad olid naised vanuses 45-64. Kampaania märgatavus ingliskeelses sihtrühmas oli mõnevõrra erinev, kõige aktiivsemad olid naised vanuses 45-54, kuid väga suur aktiivsus oli ka sihtrühmas 18-24 ja 35-44 eluaastat, lisaks ka 25-44 a vanuste meeste hulgas. Partnerid jätkasid sihtrühmalt tagasisideankeetide kogumist. 2023. aasta I poolaastal tegevusi ei tehtud, kulusid ei kaasnenud, 2020. aastal seadmed hankinud partnerid jätkasid sihtrühmalt tagasisideankeetide kogumist kuni 30.06.2023. Aastatel 2016-2023 (I poolaasta) kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 19 168

	inimest. Tegevuse 5.2.3 tulemusi võib hinnata rahuldavaks. Mõnel tehnilised vahendid ja seadmed hankinud partneril oli raskusi muukeelsele publikule loomingulise sisu tootmiseks vahendite leidmisel. Esines seadmete töökindluse ja vananemise probleeme. Takistuseks olid ka viirusekriisist tulenenud tegevuspiirangud. Osa sihtrühmast ei soovinud teatri- või muuseumikülastusel enda andmeid esitada.		
Tegevuse nr ja nimetus	Tegevus 5.3 Koostöö- ja kommunikatsioonitegevused		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.3.1 Lõimumisalased koostöötegevused		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	1.01.2015–31.03.2022	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.01.2015-31.12.2021
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Perioodil 01.01.15–31.03.2015 toimusid kohtumised Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu ja Maakondlike arenduskeskuste esindajatega. Kohtumiste eesmärk oli selgitada välja nimetatud asutuste valmidus koostööks ning kaardistada nende organisatsioonide korraldatavad noortele suunatud tegevused 2015. aastal.		
	<u>Ekspertgrupi moodustamine</u> Toetatava alamtegevuse eest vastutava isiku puudumise tõttu nihkus tegevus plaanitud hilisemale ajale. Ekspertgrupp moodustati 22.09.2015. Ekspertgrupi koosseis (vastavalt 01.07.2020 tehtud muudatustele): 1. Kaur Kaasik-Aaslav – nõunik Rahandusministeeriumi regionaalvaldkonna osakonnas; 2. Triin Raag - rahvusvahelise kaitse poliitika juht Sotsiaalministeeriumis; 3. Aare Vilu - Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna peaekspert; 4. Ivan Lavrentjev - venekeelse kommunikatsiooni spetsialist Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidus; 5. Anneli Roosalu - SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital juhataja; 6. Artjom Tepljuk – peaspetsialist Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse osakonnas. Esimene ekspertgrupi koosolek toimus 24.09.2015. Koosoleku alguses lepiti kokku ja kinnitati ekspertgrupi töökord. Seejärel tutvustati ekspertgrupi liikmetele alamtegevuse tingimusi. Koosolekul arutati toetatava alamtegevuse käivitamise võimalusi ning soovitati korraldada arenguseminar/koostööseminar eesmärgiga kaardistada koos osalejatega teemad ja tegevused, mis puudutavad paljusid Eesti noori ning mis motiveeriks neid koos ühise eesmärgi nimel tegutsema. Detsembris 2017. tehtud muudatused ekspertgrupi koosseisus olid tingitud sellest, et ekspertgruppi kaasatud organisatsioonide esindajad olid muutunud - Age		

	Tomson asendati seoses lahkumisega Haridus- ja Teadusministeeriumist Katrin Oltiga (noorteosakonna peaekspert) ning Katerina Danilova seoses lahkumisega Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu tegevbüroost Ivan Lavrentjeviga (venekeelse kommunikatsiooni spetsialist Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidus). Märtsis 2019. tehtud muudatused oli tingitud sellest, et ekspertgrupi kaasatud organisatsioonide esindajad olid muutunud – Katrin Olti lahkus Haridus- ja Teadusministeeriumist ja asendati Aare Viluga (noorteosakonna peaekspert). Marten Lauri asendati seoses lahkumisega SA-st Kodanikuühiskonna Sihtkapital Tarmo Treimanniga (KÜSK-i maakondlike arenduskeskuste MTÜ konsultantide koordinaator). Juulis 2020. tehti muudatus ekspertgrupi koosseisus, kuna Tarmo Treimann lahkus SA-st Kodanikuühiskonna Sihtkapital. Tema asemel on ekspertrühmas Anneli Roosalu (KÜSK-i juhataja).
	<u>Tegevuste (hanked, elluviija poolt korraldatavad tegevused) ettevalmistamine</u> Toetatava alamtegevuse eest vastutava isiku puudumise tõttu nihkus tegevus plaanitud hilisemale ajale. Tegevuse ettevalmistamise käigus toimus 2015. aastal kaks kohtumist noorte ja noortega tegelevate organisatsioonide esindajatega. Esimene kohtumine toimus 29.10.2015. Kohtumisel osalesid: 1. Heidi Paabort - MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus; 2. Liisa Lillemets - MTÜ Eesti Noorteühenduste Liit; 3. Triin Ulla - SA Archimedes Noorteagentuur; 4. Aleksei Jašin - Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium; 5. Aivar Kamal - Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium; 6. Hendrika Öpik - Tallinna Ülikool. Kohtumise eesmärk oli arutada noortele suunatud arenguseminari/koostööseminari läbiviimist koostöös nimetatud asutustega, samuti koguda soovitusi ja tähelepanekuid seoses noortele suunatud ürituse läbiviimisega. Kohtumisel moodustus seminari korraldusmeeskond (vabatahtlikud). Teine kohtumine toimus 12.11.2015. Kohtumisel osalesid: 1. Aleksei Jašin - Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium; 2. Aivar Kamal - Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium; 3. Hendrika Öpik - Tallinna Ülikool. Toetatavate tegevuste elluviija esindaja kohtus vabatahtlikega, et rääkida läbi eesmise ürituse korraldamine, sh jagada ülesanded ja panna paika lõplik kontseptsioon. Perioodil november–detsember 2015 viidi läbi hanked (võrdlevate pakkumuste võtmine) seminari korraldamiseks. 2016. aastal kohtuti potentsiaalsete koostööpartneritega (Eesti Folkloorinõukogu, OÜ Fixman Eesti, Riigikantselei (EV 100 korraldustoimkond), JK Narva Trans, Eesti Jäähokiliit, MTÜ Peaasjad, TÜ Narva Kolledž, SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, MTÜ Ida-Viru Noorteakadeemia). I kvartalis valmis 2016. aasta

	koostöötegevuste plaan. 22.–23.11.2016 Tallinnas toimunud noortefoorumi korraldamiseks sõlmiti koostööleping Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega, kellega jooksvalt toimusid noortefoorumi korraldamisega seotud kohtumised. Perioodil mai–detsember 2016 viidi läbi hanked, sh võeti võrreldavad pakkumused noortefoorumi ja noortele suunatud programmi korraldamiseks ning hange „Noortele suunatud seminar-arutelude korraldamine“. 2016. aastal toimus 4 ekspertgrupi koosolekut. Aasta esimesel koosolekul (29.01.16) valmis koostöötegevuste plaan. Aasta viimasel ekspertgrupi koosolekul (14.12.16) anti ülevaate toimunud tegevustest ja plaaniti 2017. aasta koostöötegevusi. Ekspertgrupi töö vastas ootustele. 2017. aastal toimus 1 ekspertgrupi koosolek (20.12.17), kus anti ülevaade 2017. aasta tegevustest ja plaaniti 2018. aasta koostöötegevusi. 2018. aastal ekspertgrupi koosolekut ei toimunud, kuna maikuus vahetus koostöötegevuste valdkonnajuht, kes keskendus kontaktvõrgustiku loomisele. 2019. aastal toimus üks ekspertgrupi koosolek (07.03.19), kus tutvustati tegevuste tulemusi ja räägiti väljakutsetest tegevuste elluviimisel. 2020. aastal toimus üks ekspertgrupi koosolek (14.01.2020), kus arutati 2019. aasta tulemusi ning plaaniti 2020. aasta tegevusi. Seoses eriolukorraga 2020. aasta kevadel jäeti osa plaanitud koostöötegevustest ära või lükati hilisemale ajale. Uute ideede ja partnerite leidmiseks kuulutati 2020. aasta augustis välja ideekorje „Lõimumisalaste koostöötegevuste korraldamine“. Ideede hindamisel osalesid koostöötegevuste valdkonna ekspertgrupi liikmed Artjom Tepljuk, Aare Vilu, Anneli Roosalu ja Ivan Lavrentjev. 2021. aastal ekspertgrupi koosolekut ei toimunud, kuna viimasel koosolekul oli otsustatud uute ideede ja partnerite leidmiseks kasutusele võtta ideekorje süsteem. Süsteem toimis hästi - õnnestus leida uusi partnereid, mitmekesiseid ideid ning täita ja ületada valdkonda indikaator. Koostöötegevuste valdkonna ekspertgrupi liikmetest oli ideede hindamisse 2021. aastal kaasatud Ivan Lavrentjev. <u>Tegevuste elluviimine</u> 16.12.2015 toimus Tallinnas noortele ja noortega tegelevate organisatsioonide esindajatele suunatud koostööseminar „Üksi? Koos!“, mille eesmärk oli koguda noorte tähelepanekuid ja mõtteid neile suunatud koostöötegevuste elluviimiseks. Soov oli kaardistada koos noortega teemad ja tegevused, mis puudutavad paljusid Eesti noori ning mis motiveeriks neid koos ühise eesmärgi nimel tegutsema. Seminarist võttis osa kokku 120 inimest. Veebruaris 2016 avaldati Eesti noorsootöö ajakirjas Mihus 2015. aasta detsembris toimunud koostööseminari tulemusi tutvustav artikkel http://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/MIHUS_18_ok_final_ISSUU_web.pdf.
--	---

Jaanuaris 2016 valmis koostöötegevuste teemade plaan, mille alusel viidi läbi hange „Noortele suunatud seminar-arutelude korraldamine“. Eduka pakkumuse esitas MTÜ Avatud Vabariik, kes korraldas 2016–2017 seminar-arutelud 398-le ja lõppseminari 30.09.2017 Narvas 37-le eri rahvusest noorele üle Eesti. Vaatamata sellele, et pikendati lepingu tähtaega ja töövõtja kasutas kõiki pakkumuses toodud sihtrühma liikmete leidmise viise (sh levitas infot koolide ja vabaühenduste kaudu, sotsiaalmeedias ja meedias ning oma andmebaasi kontaktide kaudu) oli huvi antud seminaride vastu abikõlbliku sihtrühma seas väike ja hankes sätestatud eesmärki (seminar-arutelud 700-le ja lõppseminar 100-le eri rahvusest noorele üle Eesti) ei täidetud. 2016. aastal toimus 5 noortele suunatud seminar-arutelu. 2017. aastal toimus 12 seminar-arutelu ja lõppseminar. Seminar-arutelud võimaldasid eri maakondades elavatel eri rahvustest noortel jagada seda, mis nende arvates moodustab nende identiteedi, arutleda multikultuurse ühiskonna väärtuste, hoiakute ja ühiskonnaelus osalemisvõimaluste üle ning seeläbi toetada omavahelist mõistmist ning koostööd. Noorte osalus oli aktiivne ja eestikeelsed ning eesti keelest erineva emakeelega noored suhtlesid omavahel ning tegid koostööd. Seminar-arutelud toimusid seitsmes erinevas maakonnas (Ida-Virumaa, Tartumaa, Harjumaa, Pärnumaa, Lääne-Virumaa, Valgamaa ja Läänemaa). Osalejate tagasiside seminar-aruteludele oli valdavalt positiivne. Kõige kõrgemalt hinnati ekspertide head taset ning osalejate mitmekülgset kaasamist aruteludesse seminaride käigus (erinevad simulatsioonid, grupitööd jne).

22.–23.11.2016 toimus Tallinnas Innovatsiooni- ja ettevõtluskeskuses Mektory noortefoorum „Active Youth Forum 2016“. Noortefoorum korraldati koostöös Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega. Noortefoorumi programm oli eesti- ja venekeelne.

Noortefoorumi eesmärgiks oli kaasata Eesti noori ühiskonna protsesside kujundamisse ning seeläbi suurendada noorte huvi nende ideede elluviimise vastu, ühtlasi toetada ka ühise teabevälja ning sidusama Eesti kujundamist.

Noortefoorumil rääkisid noored sellest, kuidas ja mismoodi saavad nemad mõjutada Eesti ühiskonnas toimuvat. Millised on need viisid ja võimalused, mis aitaksid noorel aktiivne olla, panustada eneseteostamisse ja ühtlasi ka kogukonda laiemalt?

Kahepäevase noortefoorumi jooksul toimusid töötoad järgnevatel teemadel:

- Mis kasu on mul vabatahtlikuks olemisest? (vabatahtlik töö/tegevus)
- Noorte tegelik jõud maailma muutmisel (formaalne kodanikuaktiivsus)
- Noore vabadus ja võimalus läbi „kõike“ mitteformaalse (mitteformaalne kodanikuaktiivsus)
- Investeering ise endasse ehk mida ma teen noorteorganisatsioonis? (mis on noortesutus)
- Meediaruum – millist mõju avaldab meedia noorele ning millist kasu saab noor meediast? (kaasamine/osalemine läbi meedia)

Kõik viis töötuba toimusid mõlemal päeval kaks korda (kahe päeva jooksul kokku neli korda). Osalejatel oli võimalik valida ühe foorumipäeva jooksul kahe enim huvipakkuva teemade vahel. Igas töötoas töötas paralleelselt kaks läbiviijat – üks

	keskendus eesti-, teine venekeelsele auditooriumile. Kokku võttis foorumist osa 177 noort. 2016. aastal viidi läbi programm, mis on mõeldud noortele suurendamiseks nende osalust ühiskondlikes protsessides ja näitamaks võimalusi eneseteostamiseks. Programmis osales üle 50 noore Ida-Virumaalt. Osalejate leidmise osas tehti koostööd Narva Noortekeskuse ja Kohtla-Järve Noortekeskusega. Programmi raames toimusid õppereisid ja koolitused alljärgnevatel teemadel: • kodanikualgatused, mittetulundusühingud, projektide kirjutamine ja juhtimine; • õppereis Võrumaale: külastati Võrumaa Kutsehariduskeskust ja Suurt Munamäge. Võrumaa Kutsehariduskeskuses toimus ühine vestlus õppeasutuse õpilastega; • õppereis Tartumaale: külastati Eesti Lennuakadeemiat, Tartu Ülikooli arvuteaduse instituuti ja Tartu Observatooriumit. TÜ Arvutiteaduse Instituudis toimus töötuba teaduskonna üliõpilastega; • õppereis Tallinna: külastati TTÜ Mereakadeemiat, kus toimus vestlus õppeasutuse üliõpilastega ja LIFT99 (iduettevõtete tööruumide ja ürituste koht) ning toimus vestlus Creative Mobile asutajaga. 2017. aastal jätkas tööd programm noortele suurendamiseks nende osalust ühiskondlikes protsessides ja näitamaks võimalusi eneseteostamiseks. Programmis osales üle 50 noore Ida-Virumaalt. Programmi raames toimus 6 kohtumist: • 08.05.2017, Narva-Jõesuu. Kohtumise eesmärk oli tutvumine ning koostööoskuse arendamine. • 31.05.2017, Tallinn. Kohtumise eesmärk oli Tallinna Tehnikaülikooliga ja Tallinna Ülikooliga tutvumine, osalemine Mektory maja töötubades ja Eesti Vabaõhumuuseumi külastamine. • 27.09.2017, Tartu. Kohtumise eesmärk oli Tartu Ülikooliga ja õppimisvõimalustega tutvumine, kohtumine Eesti Õpilasesinduste liiduga ning Eesti Rahva Muuseumi külastamine. • 30.10.2017, Rakvere. Eesmärk oli kohtumine erinevate valdkondade ekspertidega, kes inspireeriksid noori oma kogemuste ja saavutatud tulemustega. Päeva teisel poolel korraldasid Salliva Kooli esindajad foorumteatri koolikiusamise teemal. Päeva lõpus oli praktiline ülesanne Virumaa Teataja noorte teemade toimetaja poolt "Ajakirjaniku praktika". • 29.11.2017, Tallinn. Kohtumise eesmärk oli osalemine Noortekonverentsil Lahe Koolipäev. Iga programmis osaleja sai ülesande, mida ta pidi konverentsi ajal tegema (nt tutvuma konverentsi teiste osalejatega/uute kontaktide loomine, andma tagasiside konverentsi tegevuste kohta jne). Konverentsi ajal toimus noorteprogrammi õpilastele eraldi kohtumine, kus nad jagasid oma kogemusi konverentsil osalemise kohta ning rääkisid sellest, kuidas nendel on õnnestunud oma ülesannet täita. • 13.12.2017, Toila. Kohtumise eesmärk oli kokkuvõtete tegemine, osalejate tänamine ja tagasiside saamine programmis osalejatelt. Kohtumise raames toimus
--	--

ka Eesti ja projekti teemaline mälumäng. Noorteprogrammi eesmärk on, et pärast selle lõpetamist leiavad 70% osalejatest, et neil on Eestis võimalusi oma potentsiaali realiseerimiseks. 2017. aastal vastas 77% programmi läbinud noortest, et neil on Eestis võimalusi oma potentsiaali realiseerimiseks. Samale küsimusele vastas programmi alguses vaid 68% osalejatest.

Lisaks on noorteprogramm ennast tõestanud ka väärt kontaktide sõlmimise kohana. Näiteks korraldas üks programmi osalejatest pärast programmi lõppu Narva Soldino Gümnaasiumis noorte arvamusfestivali (kus osales üle 200 noore Tallinnast ja Ida-Virumaalt), mille esinejate (Marina Kaljurand jt) kontaktid sai õpilane just tänu noorteprogrammi üritustele ja seal osalenud lektoritele, külalistele.

2017. aastal toimus koostöös Eesti Seksuaaltervise Liiduga 2 seminari seksuaaltervise teemadel. Esimene seminar koostöös Eesti Seksuaaltervise Liiduga toimus 09.03.2017 Tallinnas Kesklinna noortekeskuses. Osalesid Läänemere Gümnaasiumi ja Saksa Gümnaasiumi õpilased, kokku 30 inimest. Teine seminar toimus 17.11.2017 Narvas Tartu Ülikooli Narva Kolledžis. Osalesid Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õpilased ja Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilased, kokku 22 noort. Kokku osales kahel seminaril 52 noort. Antud seminaride keskmes olid hoiakud, väärtused ja tervishoid (nt mis on seksuaalõigused ja seksuaalvägivald, millised on seksuaalvägivalda mõjud ja tagajärjed, millised on ohvrite ja võimalike toimepanijate suunal tehtavad tegevused ja sõnumid, mis noortele mõjuksid jms). Oma õigustest teadmine andis noortele kindlustunde ja võimaluse tunda ennast ühiskonna täieõigusliku osana.

Koostöös Huvikooliga Optimus Semper korraldati 23.-25.10.2017 noorte koostööpäevad karjäärivaliku teemal. Koostööpäevadel osales 30 eri rahvusest noort Gustav Adolf Gümnaasiumist, Nõo Reaalgümnaasiumist, Tallinna Linnamäe Vene Lütseumist, Tallinna Laagna Gümnaasiumist, Tallinna Läänemere Gümnaasiumist, Tallinna 21. Koolist, Jõhvi Gümnaasiumist ja Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžist.

Koostöös Eesti Skautide Ühinguga korraldati 09.12.2017 eri rahvusest skautide kohtumine eesmärgiga valmistada vabatahtlikke ette ürituse „Jüripäev Narvas 2018“ läbiviimiseks. Osalesid eri rahvusest noored Narva Pähklime Gümnaasiumist, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusest, Tartu Ülikoolist, Tallinna Tehnikakõrgkoolist, Tallinna Merekoolist ja Saku Gümnaasiumist. Üritusel osales 15 inimest.

2016. aastal alustati kohalike omavalitsuste esindajatele, era- ja kolmanda sektori organisatsioonide esindajatele suunatud tegevuste plaanimisega.

Koostöös Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liiduga viidi 10.05.2017 läbi Kaasamise kevadkool Ravila mõisas. Kevadkooli olid kutsutud kohalike omavalitsuste ametnikud ning kogukonna huvisid esindavad vabaühendused üle Eesti. Ürituse ülesehitus eeldas lõimumisalaste teemade (nt kaasamine,

	demokraatlikes protsessides osalemine) käsitlemist kohalike omavalitsuste esindajate jaoks teiste oluliste temade (nt haldusreform) kaudu ja arvukaid vastavasisulisi arutelusid. Kevadkoolis vaadati üle senised koostöövormid kogukonna ning linna- ja vallavõimu vahel, samuti otsiti võimalusi koostöökohtade parandamiseks ja uute loomiseks. Üritusest võttis osa 41 inimest. 2018. aastal jätkas tööd programm noortele suurendamiseks nende osalust ühiskondlikes protsessides ja näitamaks võimalusi eneseteostuseks. Programmis osales 50 noort Ida-Virumaalt. Noored käisid 14.11.2018 ja 05.12.2018 õppereisidel Tartu Kutsehariduskeskuses, sh toimusid seminarid erinevate erialade õpilastele vanuses 17-19 aastat. Üritustest võttis osa kokku 85 inimest. Seminaridel otsisid noored vastuseid järgmistele küsimustele: Milline on tänapäeva noor? Kes ma olen? Milline on minu roll ühiskonnas? Kuidas näen enda tuleviku Eestis? Milline on noor aastal 2025? Mida teha selleks, et olla tulevikus edukas? 27.02.2018 toimus Tallinnas koostööpäevak eesmärgiga luua koostöövõrgustik eesti- ja muukeelsete noorteühenduste ning ministeeriumide vahel ning teha ettepanekuid uue lõimumiskava „Lõimuv Eesti 2030“ koostamiseks. Üritusel osales 30 inimest, kes arutlesid järgmistel temadel – eestlastest ja muust rahvusest noorte koostööplatvormid, kultuuridevaheline dialoog, noorte osalemine ühiskonnaelus, hariduse ja noorsootöö roll lõimumises, 22.05.2018 toimus Narvas esimene koostöötegevuste kontaktvõrgustiku kohtumine eesmärgiga luua toimiv Ida-Virumaa koostöötegevuste kontaktvõrgustik. Kohtumisele oli kutsutud riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, era- ja kolmanda sektori organisatsioonide esindajad ja kõik need, kes on huvitatud vähelõimunud püsielanike osaluse ning kaasatuse suurendamisest koostöötegevustes Ida-Virumaal. Osales 9 inimest. 13.08.2018 ja 21.09.2018 toimusid Narvas koostöös EffectExpert MTÜga kaks avatud arutelu. 13.08.2018 toimus avatud arutelu Ööbazar teemal „Kodanikupassiivsus: kes on süüdi - rahvas või riik?“. Üritusel osalesid avaliku sektori esindajad (sh ministrid ja riigiametnikud) ja Ida-Virumaa elanikud. 21.09.2018 toimus Narva Kunstiresidentuuris Station Narva festivali raames avatud arutelu „Ksenofoobia 50 varjundit: oleme sarnased või erinevad?“. Kokku osales kahel arutelul 139 inimest. 6.11.2018 ja 04.12.2018 toimusid eestikeelsed viktoriinid - Majamängud. Küsimused oli seotud Eesti kultuuri- ja keelepärandiga, sotsiaalse elu ja ajaloo. Mängudel osales 47 vähelõimunud kohalikku elanikku, suuremas osas noored vanuses 17-26 aastat (eelkõige Narva gümnaasiumide õpilased). 22.11.2018 toimus Narvas mälumäng. Osalejate seas olid ülikoolide tudengid ja töötajad, kohalike ettevõtete töötajad, spordiklubide ja munitsipalaasutuste ning
--	---

	jõu- ja riigistruktuuride esindajad. Mäng koosnes küsimustest teaduse, innovatsiooni, religiooni, tähtpäevade, multifilmide kanglaste ja Ida-Viru piirkonna ajaloo kohta. Küsimused olid eesti ja vene keeles. Mälumängus osales 83 inimest. 27.11.2018 toimus koostöös Eesti NATO Ühinguga Jõhvi Riigigümnaasiumis noorteüritus "Eesti riigi kaitsel koos liitlastega". Sihtrühm oli Jõhvi ja Sillamäe gümnaasiumi õpilased ja õpetajad. Noored arutlesid teemal "Eesti riigikaitse väljakutsed ja panustamise võimalused". Üritusel osales 49 inimest (neist 21 inimest vanuses alates 17 aastat). Aastal 2018 osales koostöötegevustes kokku 414 inimest. 2019. aastal korraldati koostöötegevusi eelkõige noortega töötavate organisatsioonide esindajatele (sh kohaliku omavalitsuse esindajad ning era- ja avaliku sektori organisatsioonide esindajad) ning ühistegevusi, mis suurendavad noorte osalust ühiskondlikes protsessides. Koostöötegevustesse kaasati ka organisatsioonid, kelle sihtrühm on täiskasvanud Eesti elanikud eesmärgiga suurendada nende osalust ühiskondlikes protsessides. 02.02.2019 toimus Narvas koostöös MTÜga Eriline Maailm avatud arutelu "Kaasav haridus on imerohi?". Arutelu põhieesmärk oli vastata küsimustele: mis on kaasav haridus üldse ja konkreetselt tänapäeva Eestis, kas oleme selleks valmis ning kes ja mida tegema peab, et oleksime valmis? Osales 106 inimest. 02.02.2019 toimus koostöös MTÜga Linnaprojektid ja MTÜga Youth Progress häkaton „Jõhvi – tuleviku linn“. Arutati erinevaid teemasid ja ideid, et parandada Jõhvi valla elanike elukvaliteeti. Osales 63 inimest. 14.03.2019 toimus koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga Tallinnas CONNECT 2019 noorteseminar (arutelud noorte oskuste arendamisest, võimalustest ning takistustest kohalikul ja rahvusvahelisel tasemel) ning 2 töötuba. Seminaril osales 49 noort Tallinnast. 15.-17.03.2019 toimusid Narvas rahvusvahelise konverentsi "Kodanikuühiskonna vabauhendused ja loovmajandus – uute perspektiivide loomises" raames noorte loovtöötoad, kus eesti ja vene keelt kõnelevad noored tegelesid 3 lühietenduse ettevalmistamisega professionaalide käe all. Üritusel osales 54 inimest. 27.03.2019 toimus koostöös NULA inkubaatoriga Narvas inspiratsiooniõhtu „Mis sind närvi ajab?“, kus räägiti, kuidas juba tegutsevad (sotsiaalsed) ettevõtjad leidsid julguse midagi ära teha ja mõelda üheskoos uudseid lahendusi keerulistele probleemidele. Osales 25 inimest. 15.04.2019 toimus koostöös MTÜga TLG Abi Pluss õppereis Tallinna gümnaasiumiõpilastele „Tutvume Eesti kultuuriga“. Õpilased külastasid C.R.
--	---

	Jakobsoni Talumuuseumi, kus osaleti eestikeelses haridusprogrammis. Kokku osales 44 inimest. 02.05.2019 toimus Jõhvis koostöös Ida-Virumaa kohalike omavalitsustega infoseminar lapsevanematele „Kas ja miks keelekümbelus“. Fookuses olid keelekümbelussüsteemi võimalused. Pärast keelekümbelusklasside avatud tundide vaatlust Jõhvi Vene Põhikoolis arutati keelekümbelusõppe kogemusi. Avatud arutelu osalesid ka Haridus- ja Noorteamet esindajad ning Jõhvi Vene Põhikooli keelekümbelusõpetajad. Üritusel osales 26 inimest. 11.05.2019 toimus Kohtla-Nõmme spordibaasis koostöös MTÜga Progress Center spordi- ja õppepäev Ida-Virumaa eesti ja vene emakeelega noortele. Spordipäeva üks eesmärk oli parandada kommunikatsiooni ja suhtlemist eesti- ja venekeelsete noorte vahel ning meeskonnatöö pädevust. Osales 40 inimest. 25.-26.05.2019 toimus Narva linnuses koostöös Sihtasutusega Narva Muuseum eestikeelne meistrituba "Vaata Eesti kööki". Meistritoas osales 80 inimest. 31.05.2019 toimus koostöös Mitteformaalse õppe keskusega VitaTiim postikampaania "Tule tagasi" eesmärgiga pöörata tähelepanu Narva linna elanikkonna kiirele vähenemisele, näidates probleemi olemust ja tagajärgi. Toimus arutelu „Miks Ida-Virumaa elanike arv langeb. Mida teha? Osales 29 inimest. 01.06.2019 toimus koostöös MTÜga Linnaprojektid Jõhvis tänavakunsti üritus „Jõhvi Street Art Day“. Peamine eesmärk oli kogemuste, teadmiste ja pädevuste vahetamine, mis parandavad ümbritsevat ruumi ja inimeste üldist emotsionaalset heaolu. Hoovis toimus noorte tänavakunstnike graffitivõistlus ning Jõhvi Skatepargis ekstreemsete spordialade töötoad. Üritusel osales 97 inimest. 13.07.2019 toimus koostöös MTÜga Kotzebue Tallinnas Lennusadama muuseumis üritus „Tutvu Eesti mereajalooga. Tallinna merepäevad Lennusadamas 2019“. Osalejad olid mittetulundusühingute esindajad erinevatest piirkondadest: Kose, Tallinn, Sillamäe, Kohtla-Järve, Jõhvi, Narva. Ürituse raames toimusid ekskursioonid Lennusadamasse ja Suurele Tõllule. Toimus viktoriin Eesti merenduse ajaloost. Pärast viktoriini toimus saadud kogemuste ja info vahetamine arutelu vormis. Üritusel osales 104 inimest. 19.07.2019 toimus koostöös Eesti Skautide Liidu ja Narva Noorte Meremeeste Klubiga Järvamaal Rassi külas üritus „Seiklustegevused Eestis“. Seikluslaager oli mõeldud Eesti erinevatest piirkondadest pärit noortele, kes arendasid keeleoskust ja tundsid huvi erinevates keeltes rääkivate inimeste vastu. Osales 17 inimest. 24.-25.08.2019 toimus koostöös MTÜga Keelekümbelusprogrammi Lastevanemate Liit (KLL) Mustjõe Kõrtsitalus KLL 2-päevane suvekool 2019. Osalejad olid peamiselt lapsevanemad, kelle lapsed kas on käinud keelekümbelusõppes, käivad
--	--

	praegu või valivad kooli või lasteaeda. Osalesid ka Haridus- ja Noorteameti esindajad. Toimused seminarid keelekümluse teemadel, tutvustati KLL tööd ja eesmärgid. Üritusel osales 52 inimest. 04.09.2019 toimus Sillamäe raamatukogus Võrumaa raamatukogude töötajate ja Sillamäe raamatukogutöötajate koostööseminar „Üksainus Eesti on Võru ja Virumaa vahel“. Osales 59 inimest. 29.08.2019 toimus koostöös MTÜga Kotzebue Sillamäel üritus „Tutvu Eesti mereajalooga. Sillamäe sadam ja linn 2019“. Osalejad olid peamiselt Ida-Virumaa ja Kose mittetulundusühingute esindajad. Ürituse raames toimusid ekskursioonid Sillamäe sadamasse, Sillamäe linnamuuseumisse, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusesse. Lisaks toimus viktoriin Eesti merenduse ajaloo teemal. Pärast viktoriini toimus saadud kogemuste ja info vahetamine arutelu vormis. Osales 138 inimest. 06.-08.09.2019 toimus Tallinnas ja 13.09.2019 Narvas noorte suvekool ja seminar „Hoolin, kaasan ja mõistan“ koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühingu ja veel 11 partneriga. Tallinna ürituse peamine eesmärk oli kaasata erivajadustega ja vähemkindlustatud noori noorsootöösse ning suurendada teadlikkust 4 peateemal (kaasav haridus, noorte motiveerimine ja kodanikuühiskond, noorte vaimne tervis, noored ja tööelu). 13.09.2019 toimus noortele ja noortega tegelevate spetsialistidele (õpetajad, eripedagoogid, vabauhenduste esindajad) lühendatud seminar, mille peamine eesmärk oli suurendada noorte teadlikkust erivajadusega noorte väljakutsetest ning õpetada sotsiaalsed oskusi. Üritustel osales 97 inimest. 14.09.2019 toimus koostöös MTÜga Progress Center ja Jõhvi Linnavalitsusega meeskonnamäng „Jõhvi City Quest“. Osalejad said tuttavaks, arendasid meeskonnatööd, eesti keele oskust ning suutsid luua uusi koostööalgatusi. Üritusel osales 33 inimest. 20.09.2019 toimus Narvas arutelupäeval BAZAR avatud arutelu eesti ja vene keeles teemal „Kes vastutab Narva eest?“. Paneeldiskussioonis osalesid ettevõtluse, linnavõimu ja kolmanda sektori esindajad ning pealtvaatajad. Arutelus olid ülekaalus aktuaalsed kohalikud teemad: tervisehoiu eripärad, kultuurielu, hariduse tulevik, noortepoliitika, linna arendamine ja sport. Osales 51 inimest. 19.09.2019 toimusid Tallinnas, 27.09.2019 Narvas ja 16.10.2019 Tartus koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga noorte info- ja aruteluseminarid. Eesmärk oli kaasata noori ühiskonna lõimumisse, suurendada nende teadlikkust, õpetada kommunikatiivsed oskusi ja arendada koostööd eesti- ning venekeelsete noorte vahel. Tutvustati võimalusi olla paremini kaasatud Eesti kultuuriruumis ning lõimuda Eesti ühiskonnas. Räägiti riigi pakutavatest tugitegevustest (näiteks vabatahtlik tegevus, keele õppimine, ühiskondlikud algatused jm). Info- ja arutelupäevadel osales 173 sihtrühma liiget.
--	---

	17.10.2019 toimus koostöös TÜ Narva kolledži ja Narkomaanide ja alkohoolikute rehabilitatsiooni keskuse mittetulundusühinguga „Sind ei jäeta üksi“ mälumäng ja temaatiline arutelu Ida-Virumaa organisatsioonide koostöö arendamiseks sotsiaalse keskkonna parandamise eesmärgil. Osales 84 inimest. 24.10.-25.10.2019 toimus koostöös Narva ja Pärnu linnavalitsustega Narva lasteaedade õpetajate ning Narva Linnavalitsuse kultuuriosakonna esindaja õppereis Pärnusse. Eesmärk oli uurida võimalusi tutvustada ja hoida pärimuskultuuri Pärnu linna näitel ning kasutada saadud teadmisi Narva lasteaedades. Õppereisil osales 25 inimest. 01.-03.11.2019 toimus koostöös Eesti Skautide Liidu ja Narva Noorte Meremeeste Klubiga Narvas ja Narva-Jõesuus seikluslaager „Skautlik Narva Noorte Meremeeste Klubi seikluskasvatuse meetod“, mis oli mõeldud Eesti erinevatest piirkondadest pärit noortele ning suunatud huvi tekitamisele erinevate kultuuride, keelte ja seiklustegevuste vastu. Osales 21 inimest. 30.10.2019 toimusid Tallinnas ja 8.11.2019 Narvas koostöös MTÜga Avatud Vabariik meediaseminarid noortele „Miks isegi raamatupidaja vajab YouTube-kanalit“. Osalejad arutasid näiteid, kuidas tänapäeva infoühiskonnas muutuvad kommunikatsiooni- ja mõjuvahendid, kuidas saab teha endale atraktiivse meediakuvandi ja tõmmata positiivset tähelepanu oma ideedele. Osales 30 noort. 5.11.2019 toimus koostöös MTÜga Start Act/Art Narva Vaba Lava teatrikeskuses võrgustike loomise üritus „Nüüdisaegsed haridusoskused“, mille viisid läbi Narva aktiivsed noored. Osales 42 inimest. 15-17.11.2019 toimus koostöös Saga Narva Loomeinkubaator „Spinner ja EBS häkaton“ gümnaasiuminoortele. Kokku moodustati 13 meeskonda, kes töötasid terve nädalavahetuse oma idee kallal. Lisaks tööle meeskondades toimusid seminarid prototüüpimise, pitchimise ja ideestamise teemal. Osalejad said teha koostööd erineva taustaga mentoritega arendades nii eesti, vene kui inglise keele oskust. Osales 59 inimest. 23.11.2019 toimus koostöös MTÜga Start Act/Art Narvas töötuba/arutelu „Narva võimalused“, mille korraldasid Narva aktiivsed noored. Üritusel tegi Jana Pavlenkova (Prototroni juht, noorte startup-programmi Spinner elluviija, Narva äriinkubaatori OBJEKT üks asutaja) ettekande „Kes ma olen? Miks ma jäin Narva? Millised on siinsed arenguvõimalused?“. Üritusel osales 27 inimest. 27.11.2019 toimus Tallinnas koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga VII Noortefoorum 2019 „Täna sed noored – Eesti tuleviku loojad?“. Eesmärk oli tutvustada noortele nende võimalusi nii oma kogukonna kui riigi tegevustes kaasärääkimiseks ning õpetada noori oma ideid täiustama ja ellu viima. Arutleti
--	---

	kriitiliselt teemal „Eesti kodanikuks olemine“. Osales 110 inimest. 27.11.2019 toimus koostöös MTÜga Avatud Vabariik Riigikogu konverentsikeskuses noortefoorum “Kliimanetraalsus kui sajandi suurim väljakutse - kas oleme õigel teel?”. Arutati, kas Eesti peaks toetama kliimanetraalsuse eesmärgi seadmist varasemale tähtajale ja kas tegevuskava kliimamuutuste pidurdamiseks on piisav ning mida saame teha, et eesmärgini jõuda. Osales 53 inimest. 30.11.2019 toimus koostöös MTÜga Eesti Vene Kultuurikoda Pärnus üritus „Mängutehnoloogiad kui moodus pädevaks lähenemiseks noorte suhtlemisuskuste tundmisel, uurimisel ja rakendamisel välismaailmas ja omavahel“ esseekonkursil “Minu tee Eestisse“ osalejatele. Ühisüritusel korraldati pildistajate, animaatorite, artistide meistriklasse ning seminar/konverents. Osales 54 inimest. 30.11.2019 toimus koostöös MTÜga Progress Centre Jõhvis autoorienteerumine Ida Auto Quest. Osalejaid jagati mitmeks võistkonnaks ja täitsid ülesandeid liikudes oma autodega. Üritus oli suunatud suhtlemise parandamisele eesti- ja venekeelsete elanike vahel. Osales 44 inimest. 17.-18.10.2019 toimus Tallinnas, 7.-8.11.2019 Tartus ja 30.11.-1.12.2019 Narvas koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga loovtöötubade sari noortele ja noorspetsialistidele, et arendada koostööd eesti- ja venekeelsete noorte vahel ning jagada noortega häid praktikaid, inspireerida neid esinema üritusel oma lühietendustega. Osales kokku 146 inimest. 01.12.2019 toimus Laagna külas koostöös MTÜ-ga Meie Pagar üritus „1. advent Vanatares“. Eesmärk oli luua head sõprus- ja koostöösuhted, tutvustada venekeelsetele kogukonnaliikmetele eestikeelse kogukonna keelt, kultuuri ja 1. jõulupüha kombeid. Üritusel osalesid kogukonnaliikmed Narvast (Narva Eestlaste Selts) ja Narva-Jõesuust. Üritus korraldati MTÜ Maarahvaselts Vanatare majas. Osales 57 inimest. 6.12.2019 toimus koostöös MTÜga Business Motion Narva-Jõesuus äriõhtu „Delovajave4erinka“. Kohal olid nii Ida-Virumaa ettevõtjad kui osalejad Tallinnast, Kuresaarest ja Pärnust. Osalejad olid peamiselt Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtete omanikud või esindajad. Üritus koosnes meistriklassist, diskussioonist teemal “Naised ja mehed: erinev vaade äri juhtimisele” ja meelelahutuslikust osast. Osales kokku 112 inimest. 09.12.2019 toimus koostöös SA-ga Narva Loomeinkubaator „Connected Health@Narva“. Eesmärk oli tutvustada innovaatilisi tervisetehnoloogia lahendusi kohaliku piirkonna inimestele ja tervishoiutöötajatele. Ürituse mõte oli inspireerida publikut tervishoius toimuvast innovatsioonist osa võtma ning kaasa rääkima, kuidas sünnib innovatsioon tervisetehnoloogia valdkonnas ning milliseid
--	---

	innovaatilisi lahendusi Eesti turul leidub. Osales kokku 24 inimest. 10.-11.12.2019 toimus koostöös Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse (IVKHK) ja Pärnumaa Kutsehariduskeskusega (PKHK) õppereis. Eesmärk oli aidata IVKHK õpilastel luua sõprussuhteid Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õpilastega, vahetada kogemusi, tutvustada Pärnu õpilastele Ida-Virumaad ja anda õpilastele võimalus kahepoolseks keelepraktikaks. Osales 75 inimest. 14.12.2019 toimus koostöös Narva Valgevene Seltsi Sjabrõ ja Tammiku Rahvamajaga Narvas koostööseminar, mille eesmärk oli vahetada kogemusi kultuuriürituste ettevalmistamise ja läbiviimise alal ning planeerida ühisüritusi Tammiku Rahvamajaga. Osales 90 inimest. 14.12.2019 toimus koostöös MTÜga Start Act/Art Narva Keskraamatukogus töötuba “Loomingulisus ja loomingulised meetodid”. Osales 20 inimest. 14.12.2019 toimus koostöös Narva Vaba Lava teatrikeskusega „Eesti-Vene poeesiafestival”. Eesmärk oli tutvustada eesti-vene poeesiat nii kohalikele elanikele kui linna külalistele erinevates formaatides: teater, teiste autorite ja oma luuletuste ettelugemine, binaarpoeesia meetod, luuletuste lugemine muusika saatel. Poeesiafestivalil osales 101 inimest. 21.12.2019 toimus koostöös MTÜga Amile venekeelne loeng "Jõulud on uuenemise aeg. Kes ütles? Eesti rahva traditsioonid ja riietused". Eesmärk oli meelde tuletada, kust on tulnud eesti traditsioonid ja tavad, miks tähistame jõule ja uut aastat. Osalejad tegid endale „kaitsetalismane”. Toimus ka eestikeelne eesti jõulude õpituba eesmärgiga tõsta osalejate teadlikkust mitmekultuurilisest keskkonnast, Eesti ajaloost ja kultuurielust. Osales kokku 98 inimest. Aastal 2019 osales koostöötegevustes kokku 2609 inimest. 23.01.2020 toimus Saaremaa kultuuritöötajate reis Narva, kus nad tutvusid Narva linna kultuuritöötajate ja kultuuriobjektidega. Kultuuritöötajad külastasid kultuurimaja Rugodiv, Narva Rahvaste maja, loomeinkubaatorit Objekt, Narva eesti keele maja ja Aleksandri kirikut ning tutvusid seal toimuvate tegevustega, samuti erinevate rahvusseltside esindajate ja seltside tööga. Kultuuritöötajad arutasid koostöövõimalusi kohaliku omavalitsuse tasandil (Narva Linnavalitsuse kultuuriosakonnaga). Üritusel osales 24 inimest. 28.01.-10.02.2020 toimus Kommunikatsioonifestival Narvas koostöös MTÜ-ga Start Act/Art. Toimus 4 töötuba: kommunikatsiooni, väitlemise, meediakirjaoskuse ja emotsioonide juhtimise teemadel. Kommunikatsioonifestivali raames toimus 28.01.2010 ka BAZAR – aruteludepäev „Kui ma oleksin koolidirektor“. Osales 127 inimest.
--	--

	31.01.2020 toimus Tallinnas Eesti Rahvusringhäälingu majas Noorte kommunikatsiooni- ja tehnoloogiaalane motivatsioonikonverents koostöös MTÜ-ga Avatud Vabariik. Seminariga toetati noorte aktiivset ühiskondlikku osalust ja ühise kommunikatsiooniruumi tugevnemist. Julgustati eesti keelest erineva emakeelega noori valima kommunikatsiooni, meedia ning tehnoloogiaga seotud erialasid. Tutvustati erinevaid edulugusid, mis motiveerivad tegema karjääri Eestis. Osales 50 inimest. 10.02.2020 toimusid Tallinna 53. Keskkoolis ja 18.02.2020 Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumis noorte meediaseminarid koostöös MTÜ-ga Avatud Vabariik. Seminaride keskmes oli noorte meediakriitilisuse arendamine, kuna see oskus muutub ühiskonnas aina hädavajalikumaks. Seetõttu on oluline tõsta noorte meediateadlikkust, sealhulgas valeuudiste ehk <i>fake news</i> temaatikast. Seminaride keskmes oli kommunikatsiooni tähendus infoajastul, selle mõju suhtlemisele ning suhetele erineva kultuuritaustaga inimeste vahel ja erinevates sotsiaalsetes keskkondades. Et paremini teadvustada teema aktuaalsust, tehti koostööd populaarsete meediaväljaannetega – DELFI ja ETV+. Seminaridel osales kokku 108 inimest. 21.-22.02.2020 toimus Tallinnas ÜRO 75. aastapäevale pühendatud Noorte arvamusefestival 2020 koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga. Arvamusefestivali esimesel päeval osalesid noored rahvusvahelisel konverentsil “Globaalse koostöö roll soovitud tuleviku ülesehitamisel”. Teisel päeval toimusid töötoad rände, jätkusuutlikkuse, inimõiguste, digitaliseerimise ning kliimamuutuste teemadel. Toimusid õppekäigud Eesti Noorteühenduste Liidu ja vabaühenduse MONDO kontorisse, et tutvuda organisatsioonide tegevustega, kogemusi vahetada ja arutada koostöövõimalusi. Arvamusefestivalil osales 138 inimest. 22.02.2020 toimus Narvas koosmeeleüritus „Eesti Vabariik 102“ koostöös Narva Eesti Seltsiga. Ürituse eesmärk oli koostegevuse raames anda ning saada aimu sellest, et olenemata sellest, kuivõrd erinevad me oleme, elame ühel maal ning oleme osa suurest tervikust. Osalejad tutvusid Eesti ajaloo ja kultuuriga. Kõlasid ettekanded Eesti Vabariigi algusaastatest, samuti meenutused erinevatest ajajärgudest. Eeslauljad ja –tantsijad tutvustasid laule ja tantse, mida tantsiti ja lauldi üheskoos. Osales 75 inimest. 29.02.2020 toimus Laagna külas vastlapäevale pühendatud üritus koostöös MTÜ-ga Meie Pagar. Korraldati kahe erineva emakeelega - eesti ja vene - vastlapäeva üritus. Eesti keelt kõnelev kogukond tutvustas vene keelt kõnelevale kogukonnale vastlapäeva kombeid ning vastupidi. Korraldati ka õuemängud. Majas osalejad said teha vurre, heinast nukke, käevõrusid. Osales 56 inimest. 11.03.2020 toimus Tallinna Läänemere Gümnaasiumi õpilaste õppereis Tartusse koostöös MTÜ-ga TLG ABI PLUS. Õppereisil "Minu tulevik" osalesid vene emakeelega noored vanuses 17+. Reisi eesmärk oli näidata noortele huvitavaid
--	---

	õppevõimalusi Eestis, mis toetaksid noorte integreerumist Eesti ühiskonda ja soodustaksid edaspidi töötamist ja elamist Eestis. Noored külastasid Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli, kus tutvusid õppeasutuste, üliõpilaste ja vilistlastega ning osalesid ülikoolide korraldatud õpitubades. Osales 66 inimest. 10.07.2020 toimus Kosel konverents “Tutvu Harjumaa ajalooa. Kose vald ja linn 2020” koostöös MTÜga Kotzebue Conference. Osalesid peamiselt eakamad inimesed Narvast, Sillamäelt, Koselt, Kose vallast ja Tallinnast. Eesmärk oli tutvuda Harjumaa maakonna ja Kose ajalooa. Toimusid ekskursioonid Kose Koduloomuuseumis ja Kose Kihelkonnamuuseumis ning Eesti ja Harjumaa ajaloole pühendatud viktoriin. Üritusel osales 116 inimest. 30.08.2020 toimus Narvas ja Vaivara vallas “Narva Rahvamatk 2020” koostöös Motus spordiklubiga. Rahvamatkal osalesid peamiselt Narva ja Ida-Virumaa elanikud vanuses 17+. Rahvamatk algas Riigikülas ja lõppes Narva spordikeskuse juures. Grupid peatusid Eesti ajaloo tähtsate objektide ja vaatamisväärsuste juures, kus giidid rääkisid lugusid. Matka lõpus toimus viktoriin ja osalejatele pakuti lõunat. Matkal osales 102 inimest. 04.-05.09.2020 toimus Tallinnas suvekool “Hoolin, kaasan ja mõistan 2.0”. Osalesid noored vanuses 17+ Saaremaalt, Viljandist, Pärnust, Sillamäelt, Kohtla-Järvelt, Jõhivist, Narvast, Tartust ja Tallinnast. Peamine eesmärk oli pakkuda nii erivajadustega kui tavanoortele võimalust osaleda ühistegevustes, saada ajakohast infot ekspertidelt, arendada osalejate sotsiaalseid oskusi ning võimestada neid mõtlema ja kaasa rääkima neid puudutavates küsimustes. Viidi läbi kaasamõtlemisele suunatud programm (ekspertide koolitused, praktilised harjutused ning võimalus tutvuda Puuetega Inimeste Koja tegevusega nende kontoris). Üritusel osales 70 inimest. 06.10.2020 toimus Narvas koostöös SA-ga Ida-Viru Ettevõtluskeskus seminar „Filmitööstus kui (väike)ettevõtluse arendaja“. Esinesid Eesti parimad filmivaldkonna spetsialistid, kes enamasti on kaadri taga ja valmistavad ette filmimaagia loomist. Esinesid režissöör Ilmar Raag, produtsendid Tanel Tatter ja Riina Sildos, grimmikunstnik Gristina Pahman ja eriefektide spetsialist Heiki Luts. Toimus 2 suuremat ettekannet ja seejärel töötoad, kus iga spetsialist rääkis detailsemalt, kuidas ta töötab ja mis on filmitöös spetsiifilist. Osales 61 inimest. 22.10.2020 korraldati Tallinnas koostöös MTÜ-ga Noorteklubi Active õpetajate konverentsil „Õpetaja on ka inimene“ foorumteatri etendus, mille põhifookus oli õpetajate ja õpilaste vahelised probleemid noorte vaatenurgast. Etenduse järel toimus etenduses püstitatud probleemide arutelu ja otsiti lahendusi õpetajate, õpilaste ja töötoa külaliste koostöös. MTÜ Noorteklubi Active foorumteatri etenduse idee oli tunnistatud edukaks ideekorje „Lõimumisalaste koostöötegevuste korraldamine“ raames. Etendus valmistati ette vene keelt ja eesti keelt kõnelevate noorte koostöös ajavahemikul 19.-21.10.2020. Etenduse Ettevalmistavas etapis
--	--

	läbisid noored ka avaliku esinemise ja foorumteatri koolitused. Tegevuses osales 46 inimest. 20.11.2020 toimus Tallinnas koostöös MTÜ-ga Sillamäe Lastekaitse Ühing noortefoorum 2020 “Noored otsustajad muudavad kohaliku poliitika tulevikku/iseloomu” (paneeldiskussioon ja töötod). MTÜ Sillamäe Lastekaitse Ühing noortefoorumi idee tunnistati edukaks ideekorje „Lõimumisalaste koostöötegevuste korraldamine“ raames. Foorumi eesmärk oli täiendada noorte ja noortega tegelevate spetsialistide teadmisi demokraatlikest otsustusprotsessidest, arutada noorsootöö valdkonna aktuaalseid teemasid, et aidata luua avatud, toimivat, sallivat ja kaasavat ühiskonda ning suurendada noorte sotsiaalset kaasatust. Foorumil osales 101 inimest. Aastal 2020 osales koostöötegevustes kokku 1140 inimest. 2020. aasta lõpus moodustas Tartu Ülikooli Narva Kolledž noorsootöö kutsealase kogukonna ja algas koostöötegevuse Tartu Ülikooli noorsootöö õppekava üliõpilaste ja noorsootöö valdkonna spetsialistide vahel. Eesmärk oli noorsootöö kutsealase kogukonna ja lõimumisega tegelevate ning lõimumist toetavate organisatsioonide koostöö. Õnnestus suurendada noorsootöö üliõpilaste ja noorsootöö valdkonnas tegutsejate teadlikkust kultuurilisest mitmekesisusest, arendada keeleoskust ja professionaalseid pädevusi. Tegevuse elluviimiseks moodustati tandemid: noorsootöö valdkonna esindaja + üliõpilane. Jaanuarist aprillini toimusid tandemite kohtumised (enamik veebis) ning kovichoonid. Tegevuse lõpuüritus toimus 30. aprillil. Kokku osales tegevuses 49 inimest. Jaanuaris algas koostöös MTÜ-ga Peace Action Community Estonia ürituste seeria “Kuula.me. Minu, sinu, meie lugu”, mille eesmärk oli tuua kokku erineva keele-, kultuuri- ning haridustaustaga inimesed, et leida ühisosa läbi isiklike kogemuste ja lugude jagamise ning mõelda koos kogukonna kestlikule ja kaasavale arengule. Piirangute tõttu toimus enamik üritusi veebis. 16. jaanuaril toimus esimene üritus Tallinna kogukonnale, 30. jaanuaril oli üritus Tartu kogukonnale, 25. märtsil toimus esimene üritus Ida-Virumaa kogukonnale, 5. aprillil toimus üritus Pärnu kogukonnale. Koostöö tulemusel leidis iga grupp oma kogukonna indiviide peegeldava kunstilise väljundi seinamaalingu näol. Tegevus kulmineerus 16.-18. aprillil, mil osalejad käisid 2-4 kaupa oma loomingut seintele (Kurtas betoonplatsile) kandmas. Kokku osales ürituste seerias 116 inimest. Veebruaris algas koostöös MTÜ-ga Pere Teater Flying Cow noorelt noortele koostöötegevus, mille raames noored teatrist ja tsirkusetrupist tegelesid koos ühise etenduse loomisega. Eesmärk oli vene ja eesti emakeelega noorte koostöö. Noored vahetasid mõtteid ja väljendasid neid läbi etüüdide, kus kasutasid tegevuse raames õpitud meetodeid ja teatraalseid võtteid (lugude jutustamine, žongleerimine ja akrobaatika). Projekti raames tegid koostööd teatristudio „Lendav lehm“ ja tsirkuse „Folie“ noored. 08.-12. veebruaril toimusid lugude jutustamise,
--	--

žongleerimise ja akrobaatika koolitused. Pärast koolitusi algas proovide ja etenduse lõimimise protsess lavastaja juhendamisel. Piirangute tõttu toimusid tegevused kas veebipõhiselt (sh hübriidvormis) või väiksemates rühmades. Noored salvestasid videoetenduse, mille loomise, salvestamise ja monteerimisega tegelesid märtsis ja aprillis. Tegevustes osales kokku 15 noort.

Mais toimus koostöös OÜ-ga Garage48 „Garage48 Narva kogukonnahäkaton“. Eesmärk oli kaasata Narva elanikke ja Narvaga seotud inimesi kohaliku valitsemise planeerimisse ning arendada uudsete lahenduste prototüüpe interdistsiplinaarse koostöö tulemusena. Tegevuse kaudne eesmärk oli suurendada osalejate kogukonna sidusust ja kaasatuse tunnet kohaliku elu oluliste otsuste tegemisel. Koostöötegevus toimus 14.-16. mail hübriidformaadis - korraldajad, esinejad ja mentorid (oma ala eksperdid) osalesid Narvas Objektis, aga ülejäänud inimesed veebis. Narva kogukonnahäkatonil töötas 17 interdistsiplinaarses ja mitmekeelses tiimis 71 osalejat, kes arendasid 48 tunni jooksul ekspertide ja mentorite toel esialgsetest ideedest 17 prototüüpi. Neist 6 ideed said toetuse. Auhinnad andis võitjatele 20. mail Narvas üle president Kersti Kaljulaid. Tegevuses osales kokku 105 inimest, neist 75 häkatonis osalejat, 26 mentorit ning 4 korraldustiimi liiget.

Juunis toimus koostöös MTÜ-ga Eesti Instituut koostööseminaride sari kultuurikorraldajatele „Kultuuriteenuste digidisainimine“. Eesmärk oli kaasa aidata kultuuriasutuste digikultuuriteenuste arendamisele. Toimus 2 seminari (8. ja 15. juunil) koos arutelude ja töötubadega. Osalejad sai teadmisi teenusedisainist ja võimaluse kogemusi vahetada. Koostöötegevuse tulemusena said kultuurikorraldajad tagasisidet oma ideedele nii kolleegidelt kui sihtgrupi esindajatelt, samuti soovitusi, kuidas oma idee parimal viisil ellu viia. Seminarid toimusid hübriidformaadis ja Eesti Instituudi kontoris Tallinnas. Osales 19 inimest.

Juunis algas koostöös MTÜ-ga Smart Wood Stuudio kohtumiste sari “KKK: kunst, keel ja kultuur”, mille eesmärk on suurendada osalejate sidusust ühiskonnas, tekitada uued sotsiaal-kultuurilised seosed ning pakkuda eesti keele suhtlemispraktikat. Kohtumiste raames külastasid kunstihuvilised Eesti kultuuriobjekte, osalesid eestikeelsetes joonistamise töötubades ja aruteludes. Kunst kui ühine hobi on sild, mis aitab luua sõprussuhteid ning ühendab erineva kultuuritaustaga inimesi. Juunist -augustini toimus 6 kohtumist. Osalejad külastasid Narva Muuseumi, Eesti Kunstimuuseumi, Eesti Rahva Muuseumi, Eesti Meremuuseumi, Narva Muuseumi kunstigaleriid ja tutvusid Narva linna maketiga. Igal kohtumisel toimusid ka joonistamise töötoad. Osales kokku 48 inimest.

Juulis viidi koostöös MTÜ-ga Eesti Arvutispordi Liit läbi sõbralik e-spordi matš. Eesmärk oli e-spordi populariseerimine ning eesti- ja venekeelse kogukonna keelebarjääri kaotamine. 17. juulil toimus Tartu - Narva e-spordi matš, mille raames Eesti 2 paremat e-spordi meeskonda Tartu RATSPORT ja Narva Never Gone mängisid Narva Objektis sõbralikku matši. Tegevuse tulemusel tugevdati

	partnerlussuhteid nii e-spordi klubide kui eesti- ja venekeelsete mängurite vahel, samuti Tartu ja Narva spordiorganisatsioonide vahel. Tegevuses osales 23 inimest, otseülekannet vaatas lisaks üle saja kaasaelaja. 23.-28. augustil said Tallinnas MTÜ KRATT NoorteMuusika eestvedamisel kokku erinevate Eestimaa piirkondade noored muusikud „Koolinoorte muusikafestival KRATT“ raames. Eesmärk oli lõimida muusikafestivali raames klassikalise muusikaga tegelevaid noori üle Eesti sõltumata emakeelest ja kodukohast ning korraldada muusikat harrastavate noorte arendamisega tegelevate juhendajate ja organisatsioonide koostööd. Tegevuses osales 25 inimest: 20 noort ja 5 mentorit. Koostöös MTÜ-ga Eesti Noorteühenduste Liit korraldati augustis Narva Osalusfestival „Твоё valik“. Eesmärk oli tõsta noorte osalusaktiivsust, kaasates neid päevakajalistele ühiskondlikele teemadele keskendatud aruteludesse ning arendada kohaliku omavalitsuse, vabaühenduste ja noorte vahelist koostööd festivali väljatöötamise ja korraldamise kaudu. Festival toimus 29. augustil Narva linnuse Lossipargis. Osales 74 inimest. Koostöös MTÜ-ga Peace Child Eesti korraldati ürituse „IX Üle-eestiline Noortefoorum“ piirkondlikud seminarid: 21. augustil Tallinnas ja 29. augustil Narvas. Foorumi ja seminaride eesmärk on innustada noori ja vabaühendusi rääkima kaasa kohaliku tasandi otsustusprotsessides ning julgustada osalema demokraatlikes otsustusprotsessides, s.h. 2021. aasta KOV valimistel ja kogukonna elu arendamisel. Lõpuüritus („IX Üle-eestiline Noortefoorum“) toimus 24. septembril Tallinnas. Tegevustes osales kokku 125 inimest. Seoses augustis kehtestatud piirangute ja võimaluse puudumisega täita Terviseameti nõudmisi jäi ära koostöös Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega Narva suvelaada raames augustis toimuma pidanud grillivõistlus „Grill ühendab“. Koostöös Tartu Mänguasjamuuseumiga toimus 02.-03.10.2021 Teatri kodus 24-tunnine animahäkaton eesmärgiga korraldada erineva keele- ja kultuuritaustaga osalejate koostööd, mille tulemusena said noored luua animafilme ning tutvuda üksteise kultuuritaustaga. Vene emakeelega noortel oli võimalik harjutada vabas õhkkonnas eesti keelt. Animahäkaton täitis oma eesmärgi täielikult. Loodi 6 erinevat meeskonda, mille koostöö tulemusena sündisid 6 väga heal tasemel animafilmi. Koostöötegevuses osales kokku 21 inimest. Koostöös MTÜ-ga Eesti Arvutispordi Liit korraldati 02.-03.10.2021 Narvas 2-päevane Narva Multimeediaaager noortele. Eesmärk oli korraldada noorte vahelist koostööd, mis võiks aidata vähendada noorte väljavoolu Ida-Viru regionist, positiivselt mõjutada IT- ja multimeedia valdkondade arengut ning parandada suhteid eesti- ja venekeelsete noorte vahel. Esimesel päeval õppisid noored multimeediaoskusi ning teisel päeval toimus striimimise praktikum, mille raames noortel oli võimalus olla kaameramees, otseülekande režissöör või turniiri
--	--

	operaator. E-spordivõistluses osalesid 4 kohalikku meeskonda Ida-Virumaalt ja 2 eestikeelset meeskonda Tallinnast. Koostöötegevuses osales kokku 27 inimest. Lisaks tegevuse otseülekannet vaatasid: 353 inimest (ei ole abikõlblikud osalejad). Oktoobris ja detsembris korraldasime koostöös Tartu Ülikooli Muuseumiga Tartus õppepäevade sarja Ida-Virumaa ja Lääne-Eesti gümnasistidele „Saame kokku muuseumis“. Eesmärk oli tuua korraga muuseumisse muukeelsed ja eesti keelt emakeelena kõnelevad noored vähemalt kahest erinevast piirkonnast ja korraldada neile õppepäev. Noored tutvusid Eesti teadusloolise ja kultuuripärandiga, arutlesid Eesti hariduse ja teaduse teemadel ning enda koha üle Eesti ühiskonnas. 15. oktoobril toimus esimene õppepäev, kus osalesid noored Läänemaa Ühisgümnaasiumist ja Sillamäe Gümnaasiumist, kokku 65 inimest. Viiruse leviku tõttu korraldati teine õppepäev veebis. Õppepäeval osalesid noored Narva Eesti Gümnaasiumist ja Tartu Jaan Poska Gümnaasiumist, kokku 31 inimest. Kahel õppepäeval osales kokku 96 inimest. Koostöös SA Narva Loomeinkubaatoriga toimus 02.10-24.10.2021 „OBJEKT film – eesti- ja venekeelse kogukonna lõimuv lühifilmide programm“. Eesmärk oli korraldada laager, kuhu võiksid tulla erineva filmimisoskuste tasemega noored ning leida mõttekaaslasi. Laagris õpetati osalejaid looma kõrgel tasemel sisu, anda noortele võimalus teha professionaalse kvaliteediga salvestusi. Eesmärk lõimumise alal oli kaasata venekeelset kogukonda eesti filmide loomisesse nii, et kasvaks huvi eesti filmide vastu. Toimus 10 veebipõhist töötuba, laekus 28 filmikontseptsiooni ja laagri lõpuks sai valmis 13 lühifilmi, mida näidati ka kinofestivalil KinoFF. Tegevuses osales kokku 57 inimest. 11.-12.11.2021 korraldati koostöös Tartu Ülikooli Narva Kolledžiga kutseala kogukonna sügisakadeemia. Eesmärk oli arendada noorsootöö kutseala kogukonna koostööd, kaasata rohkem lõimumisega tegelevaid ja lõimumist toetavaid organisatsioone ning suurendada teadlikkust kultuurilisest mitmekesisusest. Sügisakadeemia teemad olid noortekeskne lähenemine ja noor maailmas. Kahepäevane sügisakadeemia korraldati veebis. Toimusid loengud, arutelud, kutseala kogukonna tehtud tegevuste analüüs ning uute plaanide seadmine. Sügisakadeemias osales kokku 39 inimest: TÜ Narva kolledži noorsootöö õppekava üliõpilased, mentorid ja eksperdid noorsootöö valdkonnast. Koostöös MTÜga Korruptsioonivaba Eesti viidi 01.10.-15.12.2021 ellu koostöötegevus „Kaasav eelarvestamine eestivene noortega koolides“. Eesmärk oli pakkuda gümnasistidele praktilist demokraatia- ja osalemise kogemust, mille abil nad mõistaksid demokraatia ja korruptsiooni omavahelist seost, saaksid paremini aru kooli eelarvest, teeksid grupitööd ideede arendamisel. Noored harjutasid koostööd ja kompromisside tegemist, kampaania läbiviimist ning said osaleda valimiste simulatsioonil. Tegevus toimus 3 koolis: Loksa Gümnaasiumis, Lasnamäe Gümnaasiumis ja Narva Soldino Gümnaasiumis. Igas koolis viisid projekti koordinaatorid läbi ettevalmistava kohtumise, töötoad õpilastele koos
--	--

	ideekorjega, küsimustiku enne ja pärast projekti läbiviimist, demokraatiatrennid ja lõpukohtumise projekti kokkuvõtete tegemiseks. Tegevustes osales kokku 101 inimest. Koostöös MTÜ Eesti Pagulasabi korraldasime perioodil 01.-14.12.2021 arutelud erinevates koolides kootöötegevuse „Mina – eestlane?!“ raames. Arutelude eesmärk oli lõhkuda maha mõttelisi barjääre ja murda stereotüüpe, mis seonduvad pagulasnoorte ja teiste rändetaustaga noortega. Arutelud toimusid eesti keeles ning aitasid seega kaasa eesti keele kinnistamisele ühiskonna peamise kontaktkeelena. Kokku toimus 6 arutelud järgmistes koolides: Kuristiku Gümnaasium, Tallinna Vene Gümnaasium, Tallinna Juudi kool, Ehte Humanitaargümnaasium, Kuristiku Gümnaasium (teie sihtrühm) ja Lasnamäe Vene Gümnaasium. Tegevustes osales kokku 99 inimest. Koostöös Kohtla-Järve Gümnaasiumiga korraldati perioodil 11.11.-09.12.2021 „Koht 37“ kultuuriõhtud Kohtla-Järve Gümnaasiumis. Eesti ja vene, saksa, prantsuse, ukraina ja soome kultuuriõhtute eesmärk oli tuua hubases õhkkonnas ja igale kultuurile omase toidulaua ümber kokku kohaliku kogukonna liikmed ja Eestis elavad välismaalased, kel jagada kogemusi oma keeleõppest ja kohanemisest Eesti kultuuriga. Kultuuriõhtute käigus loodi keskkond, kus erineva kultuurilise taustaga inimesed said vahetada muljeid, ammutada inspiratsiooni, mõista eesti keele õppimise vajadust ja eeliseid, mida eesti keele tundmine annab. Tegevuses osales kokku 92 inimest. Koostöös MTÜ-ga Pereteater Flying Cow korraldasime perioodil september-detsember koostöötegevuse „Kas sina oled kangelane?“. Toimus Tallinna Ülikooli germanistika suuna üliõpilaste ja Lendava Lehma (Flying Cow) teatri koostöö. Noored püüdsid leida vastust küsimusele „Kes on kangelane?“ kasutades selleks erinevaid meetodeid ja omavahelist diskussiooni. Noored osalesid akrobaatika, žongleerimise ja foorumteatri töötubades ning löid etenduse „Kes on kangelane?“, mida näitasid 14. detsembril Draakonipesa teatris Tallinnas. Tegevuses osales kokku 29 noort. Koostöös SA-ga Ida-Viru Ettevõtluskeskus korraldasime 16.12.2021 inspiratsiooniseminari „Filmitööstus kui (väike)ettevõtluse arendaja“, vol 2. Eesmärk oli tutvustada Eesti filmitegijaid ja inimesi, kes filmide valmimisel on kaadri taga ning sellega suurendada kultuurivaldkonna kontakte ja teadlikkust Eesti filmidest. Lisaks oli eesmärk selgitada laiemalt, kui suur ja mitmekesine on filmitööstus ja milliste oskustega inimesi on koostööpartneritena vaja ning ärgitada kohalikke inimesi mõtlema ja tegutsema, kuidas saaksin mina/minu ettevõtte olla filmitööstusele partner? Režissöörid ja produtsendid rääkisid rahvusvahelise koostööfilmi tegemisest Ida-Virumaal, toimusid töötoad filmitööstuse valdkonna praktikutega (3 paralleelset töötuba). Inspiratsioonipäev toimus hübriidformaadis, otseülekandega Narva Loomeinkubaatorist Objekt. Osales 33 inimest.
--	--

	Koostöös Narva Eesti keele majaga korraldasime noorte pilootprojekti „Estonkad“, mille peaeesmärk oli luua Narva ja lähipiirkondade noortele Narvas ja selle ümbruses eestikeelne mitteformaalne õpikeskkond. 5.11-15.12.2021 toimusid Narvas kohtumised ekspertidega ja arutelud teemadel „Noorte osalus ja aktivism“ ning „Finantskirjaoskus ja investeerimine“. Kokku toimus 12 kohtumist, tegevustes osales 16 inimest.		
Alamtegevuse nr ja nimetus	5.3.2 Lõimumisalased kommunikatsioonitegevused		
Tegevuse või alamtegevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	1.09.2014–31.03.2022	Tegevuse või alamtegevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.02.2015-31.12.2018
Tegevuse või alamtegevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuse elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja ettevõetud abinõud.	<u>Tegevuse ettevalmistamine elluviimiseks</u> Toetatava alamtegevuse eest vastutava isiku puudumise tõttu nihkus tegevus planeeritust hilisemale ajale. Tegevuse ettevalmistamine algas 01.02.2015, suurem ja põhiline osa ettevalmistustööst lõppes 31.12.2015 (välja arvatud audio-visuaalprogrammi ettevalmistamine). Ettevalmistamise raames tutvuti toetatavate tegevuste elluvijja aastatel 2012–2014 toetatud meediaprojektide tulemustega, kooskõlastati Kultuuriministeeriumiga ekspertrühma koosseis, valmistati ette 2 hanke dokumendid („Uue audiovisuaalprogrammi arenguseminari korraldamine“ ja „Keeleliselt mitmekesise töötajaskonnaga avaliku ja erasektori organisatsioonide väärtustamine ning teavitus eesti keelest erineva emakeelega inimestele karjääri võimalustest avalikus sektoris“).		
	<u>Meediamonitooringu tellimine</u> 2017. aastal viidi ellu sotsiaalkampaania „Karjera v estonii / Karjäär Eestis“ ja ristmeediaprogramm „Meie Eestid“. Kampaania ja programmi tulemuslikkuse kohta objektiivsema ja vahetuma hinnangu saamiseks tellis toetatava tegevuse elluvijja 2018. aastal uuringu tagasiside saamiseks.		
	<u>Ekspertgrupi moodustamine</u> Aprillis 2015 moodustati ekspertgrupp, mille liikmete ülesandeks on kommunikatsioonitegevuste plaanimises (sh valdkonnaalases nõustamises ja vajadusel ka analüüsis) osalemine, sotsiaalkampaaniate ja audiovisuaalmeediaprogrammi kontseptsiooni väljatöötamise nõustamine ja toetamine, meediasõnumite omavahelise sidususe tagamine.		
	<u>Tegevuste (hanked, elluvijja poolt korraldatavad tegevused) ettevalmistamine</u> Ekspertgrupp analüüsis Eesti Integratsiooni monitooringu (2015) tulemustest lähtuvalt valdkonna tegevusi ja sihtrühmade vajadusi, et pakkuda süsteemset lahendust „Lõimuv Eesti 2020“ arengukava eesmärkide saavutamiseks meedia valdkonnas. Ekspertgrupi koosseis:		

	1. Raivo Vare - majanduse ekspert, Eesti Koostöö Kogu aseesimees; 2. Juhan Kivirähk - sotsioloog, Turu-uuringute AS uuringujuht; 3. Brita Merisalu (kuni 24.08.2015), Aneth Rosen (alates 24.08.2015) - Kultuuriministeeriumi kommunikatsiooniosakonna peaspetsialist; 4. Pavel Ivanov - meediaekspert, uudisteportaali "Vecherka" peatoimetaja; 5. Ilmar Raag - psühholoogilise kaitse nõunik, Riigikantselei. Ekspertgrupi koosolekud toimusid 30.04.2015 ja 21.05.2015, lisaks toimusid 2015. aastal kohtumised ja kirjalikud kooskõlastused e-posti teel. Ekspertgrupp pidas vajalikuks audiovisuaalprogrammide arenguseminari läbiviimist, et saada praktilist sisendit kontseptsioonide väljatöötamiseks, mis aitavad kaasa lõimumist soodustatavate hoiakutele kujundamisele. Ekspertgrupp kiitis heaks sotsiaalkampaania kontseptsiooni võrdse kohtlemise edendamiseks tööturul. Ekspertgrupi soovitusel võiks sotsiaalkampaania suunata kolmele sihtrühmale: töandjatele nii era kui avalikus sektoris, avalikkusele tervikuna (läbi meedia) ja muukeelsetele tööelastele Eesti elanikele. Kuna ekspertgrupile püstitatud ülesanded (anda soovitud kommunikatsioonitegevuste plaanimisel ning sotsiaalkampaania ja audiovisuaalmeediaprogrammi kontseptsiooni väljatöötamisel) täideti juba 2015. aastal, siis 2016-2018. aastal ekspertgrupi koosolekuid ei toimunud.
	<u>Tegevuste elluviimine</u> 2015. aasta septembris avalikustati hange „Uue audiovisuaalprogrammi arenguseminari korraldamine“. Pakkumuste esitamise tähtajaks, 21.09.2015, ei laekunud ühtegi pakkumust. Kuulutati välja uus hange „Uue audiovisuaalprogrammi arenguseminari korraldamine“. Pakkumuste esitamise tähtajaks, 13.10.2015, laekus 1 pakkumus, mis ei vastanud hanke tingimustele. Kuulutati välja uus hange. Pakkumuste esitamise tähtajaks, 23.10.2015, laekus 1 pakkumus Eesti Rahvusringhäälingult. Pakkumus tunnitati edukaks. Audiovisuaalprogrammide arenguseminar (veebileht www.multipulti.ee) toimus 13.–15.11.2015 Tallinnas. Osales 157 inimest: eksperdid, visionäärid, meediaspetsialistid. Lisaks need, kes jälgisid seminari meedia vahendusel. Välja pakuti 45 ristmeedia programmi ideed, millest 18 esitleti telesaate traileri (piloodi) ja interneti rakenduste prototüüpide kujul. Ekspertgrupp tunnistas arenguseminari edukaks praktilise sisendi andmise poolest meediavaldkonnale tervikuna, samuti uue venekeelse avalik-õigusliku telekanali ETV+ programmi rikastamise poolest: mitmeid programmid said nii rahastamise kui eetriaaja. 2015. aasta novembris kuulutati välja hange „Keeleliselt mitmekesise töötajaskonnaga avaliku ja erasektori organisatsioonide väärtustamine ning teavitus eesti keelest erineva emakeelega inimestele karjäärivõimalustest avalikus sektoris“. Hankemenetlus lõppes 12.01.2016 hankija algatusel vastavalt Riigihangete seaduse § 29 lg 3 p 6-le. Perioodil veebruar–oktoober 2016 täpsustati hanke tehnilist kirjeldust. Oktoobris 2016 kuulutati välja uus hange „Keeleliselt mitmekesise töötajaskonnaga avaliku sektori organisatsioonide väärtustamine ning

teavitus eesti keelest erineva emakeelega inimestele karjäärivõimalustest avalikus sektoris“. Pakkumuste esitamise esialgseks tähtaeg oli 12.12.2016. Kuna hange oli seotud ministeeriumides tehtud 20 intervjuu „Kas emakeel loeb?“ tulemuste analüüsiga (antud analüüsi tegemist rahastati riigieelarvelistest vahenditest), siis antud uuringu tulemuste tähtajast hilisema valmimisega tuli muuta ka pakkumuste esitamise tähtaega. Uuringu tulemused olid oluline sisend pakkumuse koostamisel. Esialgu pikendati pakkumuste esitamise tähtaega kuni 28.12.2016 ja hiljem kuni 10.01.2017. Tähtaegselt laekus 6 pakkumust. Edukaks osutus Big Idea Group OÜ pakkumus, kellega sõlmiti veebruaris 2017 leping.

Hanke tulemusena valmisid kevadel 2017: kampaanialeht www.karjeravestonii.ee, samanimeline Facebooki lehekülg, kampaania alamleht venekeelses Delfis (<http://rus.delfi.ee/daily/career/>), välireklaamid bussiootepaviljonidel Tallinnas ja Narvas, reklaamid rippuvatel käepidemetel Tallinna linnaliinibussides, reklaamkleepsud LuxExpressi bussiistmete seljatugedel, telesaatesari „Varju päev“ (10 edulugu, reporteriteks igas saates üks vene noor) ja 10 lühivideot saadete ja edulooisikute tutvustamiseks. Valmis mitukümmend artiklit (ilmusid nimetatud kampaania lehekülgedel) ning toimus 8 infoseminari ülikoolides ja üldhariduskoolides. Infopäeval osales 425 noort. Juunis toimus veebiseminar, millel osales 300 inimest (lõpparuandes kinnitatud otseülekanne vaatajate arv kuvatõmmise alusel). Lisaks loodi otsekontakt ETV+ saatesarja kaudu 14 noore ja 62 riigiametnikuga (sh 10 eduloo isikutele). Saatesarja „Varju päev“ kogu kontaktide hulk teles oli 49 000. Allikas: Kantar Emor, Teleauditooriumi Mõõdikuuring. Kampaania lõpukuupäeva seisuga oli kampaanialeht kogunud 18 532 unikaalset külastust. Allikas: Google Analytics. Tegevused lõpetati 30.06.2017.

07.10.2016 avalikustati hange „Lõimumisteemalise ristmeedia programmi loomine“. Pakkumuste esitamise tähtajaks, 07.11.2016, laekus kaks pakkumust. Eduka pakkumuse esitas MTÜ Kinoteater. Hanke tulemusena loodi lõimumisteemaline ristmeedia programm, mis tutvustas eestlastele ja muust rahvusest inimestele positiivseid ning lõimumist toetavaid hoiakuid. Programmi keskseks audiovisuaalseks lahenduseks oli hanke käigus toodetud kuuest saatest koosnev telesaatesari „Meie Eestid“, mis oli eetris ETV ja ETV+ kanalil perioodil 04.09-13.10.2017. Valmisid Facebooki leht <https://www.facebook.com/meieestid/> ja veebileht: <http://meieestid.ee/>. „Meie Eestid“ ühe saate keskmine vaatajate arv oli 84 000. Saatesari jõudis vähemalt 15 minuti jooksul kokku 288 000 inimeseni. Neist 278 000 olid eestlased ning 10 000 muust rahvusest. Allikas: Kantar Emor, Teleauditooriumi Mõõdikuuring.

Jaanuaris 2018 saadeti kutse pakkumuse esitamiseks 3 organisatsioonile, et leida sotsiaalkampaania „Karjäär Eestis“ ja audiovisuaalmeediaprogrammi „Meie Eestid“ tulemuslikkuse hindaja. Veebruaris sõlmiti leping Balti Uuringute Instituudiga, kes töötas välja sotsiaalkampaania ning audiovisuaalmeediaprogrammi tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid, viis nende alusel läbi fookusrühma arutelud ja individuaalintervjuud erinevate sihtrühmade esindajatega ning koostas analüüsi. Uuringu tulemusi tutvustati 29.06.2018 toetatavate tegevuste elluvijja töötajatele ning laiemale avalikkusele toetatavate

	tegevuste elluviija juuli-augusti 2018 uudiskirjas.
	2018. aastal sai tegevus täies mahus ellu viidud ja tegevuse eesmärk täidetud.

8. Indikaatorite⁵ täitmine (kumulatiivselt)			
Indikaatori nimetus (viide TAT punktile, missugusest tegevusest kujuneb)	Kavandatud saavutustase ⁶	Tegelik saavutustase	Põhjendus indikaatori üle- või alataitmisel
TAT panus rakenduskava väljundiindikaatorisse			
Tugisüsteemi kasutajate arv (tegevus 5.1)	10 500	43 911	2015.–2016. aastal 2 915 kasutajat. 2017. aastal 1 170 kasutajat. 2018. aastal 1 275 kasutajat. 2019. aastal 3 952 kasutajat. 2020. aastal 7 537 kasutajat. 2021. aastal 5 382 kasutajat. 2022. aastal 9 727 kasutajat. 2023. aastal 11 953 kasutajat. Teadlikkus nõustamisteenusest on kasvanud ning seeläbi tarbimine. Teenust osutati vajaduspõhiselt, mistõttu ongi kasutajate hulk ajas kasvanud.
Lõimumiskoolitustel osalejate arv (tegevus 5.2)	5 500	16 985	2015–2016 aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 559 inimest ja eesti keele õppes 3 302 inimest. 2017. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 235 inimest ja eesti keele õppes 2 014 inimest. 2018. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 314 inimest, eesti keele õppes 1110 inimest ja kultuurimoodulis 534 inimest. 2019. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 197 inimest, eesti keele õppes 1169 inimest ja kultuurimoodulis 1090 inimest. 2020. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 119 inimest, eesti keele õppes 831 inimest ja kultuurimoodulis 211 inimest. 2021. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 194 inimest, eesti keele õppes 250 ja kultuurimoodulis 2315

⁵ Näidatakse nii väljund- kui ka tulemusindikaatorite tasemed.

⁶ TAT-is fikseeritud saavutustase.

			inimest. 2022. aastal osales Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 87 inimest, eesti keele õppes 548 ja kultuurimoodulis 1596 inimest. 2023. aastal osales kultuurimoodulis 310 inimest. Eriolukorrast tulenevate piirangutega seoses oli 2020. aastal lõimumiskoolitustel katkestajaid rohkem. Vabanenud ressursside abil saime korraldada uued riigihanked ja pakkuda koolitusi rohkemale arvule inimestele.
Koostöö- ja kommunikatsioonitegevustes osalevate isikute arv (tegevus 5.3)	155 000	362 832	2015–2016 tegevustes osales 707 inimest. 2017. aasta tegevustest sai osa 356 753 inimest. 2018. aastal osales koostöötegevustes 414 inimest. 2019. aastal osales koostöötegevustes 2609 inimest. 2020. aastal osales koostöötegevustes 1140 inimest. 2021. aastal osales koostöötegevustes 1209 inimest.
TAT panus rakenduskava tulemusindikaatorisse			
Lõimumisprogrammi läbinute arv (tegevus 5.2)	3 850	12 131	2015–2016 läbis üldkeeleeõppemooduli 1994 inimest ja kodakondsusmooduli 541 inimest (sh 36 noort). 2017. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 2232 inimest ja kodakondsusmooduli 233 inimest. 2018. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 765 inimest, kodakondsusmooduli 76 inimest ja kultuurimooduli 110 inimest. 2019. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 833 inimest, kodakondsusmooduli 70 inimest ja kultuurimooduli 741 inimest. 2020. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 561 inimest, kodakondsusmooduli 66 inimest ja kultuurimooduli 209 inimest. 2021. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 211 inimest, kodakondsusmooduli 76 inimest ja kultuuriõppemooduli 1524 inimest. 2022. aastal läbis üldkeeleeõppemooduli 367 inimest, kodakondsusmooduli 87 inimest ja kultuuriõppemooduli 1125 inimest. 2023. aastal läbis kultuuriõppemooduli 310

			inimest.
TAT spetsiifilised väljundiindikaatorid⁷			
Rakendatud tugisüsteemide arv (alamtegevus 5.1.1)	1	1	1 tugisüsteem on välja töötatud ja rakendatud.
Kommunikatsioonistrateegiate ja –tegevuskavade arv (alamtegevus 5.1.2)	1	1	1 kommunikatsioonistrateegia ja –tegevuskava on välja töötatud.
Koolitustel osalejate arv (alamtegevus 5.1.3)	200	537	2017. aastal osales koolitusel 34 isikut. 2018. aastal osales koolitusel 134 isikut. 2019. aastal osales koolitusel 56 isikut. 2020. aastal osales koolitusel 46 isikut. 2021. aastal osales koolitustel 267 isikut.
Välja töötatud koolitusmoodulite arv (alamtegevus 5.2.1)	3	3	Välja on töötatud üldkeeleeõppemoodulid A2, B1 ja B2 taseme saavutamiseks, kultuuri- ja kodakondsusmoodul (sh pilootprogramm noortele).
Eesti keele ja kultuuri klubide arv (alamtegevus 5.2.2)	150	173	Seisuga 31.12.2016 tegutses 30 klubi. 2017. aastal tegutses 41 klubi. 2018. aastal tegutses 52 klubi. 2019. aastal tegutses 20 klubi. 2020. aastal tegutses 14 klubi. 2021. aastal tegutses 16 klubi.
Hangitud tehniliste vahendite kasutajate arv (alamtegevus 5.2.3)	31 800	19 168	2016. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 146 inimest. 2017. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 3 355 inimest. 2018. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 4 149 inimest. 2019. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 3 737 inimest. 2020. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 3 564 inimest. 2021. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 1 684 inimest. 2022. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 2084 inimest. 2023. aastal kasutas soetatud tehnilisi vahendeid 449 inimest. Seadmete kasutamist mõjutas viirusekriis, samuti on mitu asutust teatanud, et osa tehnilistest vahenditest ei ole enam kasutuskõlblikud. Tehniliste vahendite kasutamine etendusasutustes oli algselt prognoositust tagasihoidlikum.

⁷ Võimaluse korral esitada andmed soolises lõikes.

Koostöötegevustes osalejate arv (alamtegevus 5.3.1)	5 000	6 342	2015–2016 tegevustes osales kokku 550 inimest. 2017. aasta tegevustes osales kokku 420 inimest. 2018. aastal osales koostöötegevustes 414 inimest. 2019. aastal osales koostöötegevustes 2609 inimest. 2020. aastal osales koostöötegevustes 1140 inimest. 2021. aastal osales koostöötegevustes 1209 inimest.
Välja töötatud ja ellu viidud audiovisuaalmeedia-programmide ja sotsiaalreklaamikampaaniate arv (tegevus 5.3.2)	2	2	Audiovisuaalmeediaprogramm ja sotsiaalreklaamikampaania viidi ellu 2017. aastal.
TAT lõppeesmärgist täidetud (%):	Rakenduskava väljundiindikaatorite täitmise % - 100% (rakenduskava väljundiindikaatorite täitmise %-de liitmisel saadi arv 300, mis jagati arvuga 3 (rakenduskava väljundiindikaatorite arv), tulemuseks saadi 100). TAT spetsiifiliste väljundiindikaatorite täitmise % - 95,03% (TAT spetsiifiliste väljundiindikaatorite täitmise %-de liitmisel saadi arv 760,28, mis jagati arvuga 8 (TAT spetsiifiliste väljundiindikaatorite arv), tulemuseks saadi 95,03).		
TAT lõppeesmärgi täitmise selgitus:	Tegevuste elluviimine ja väljundiindikaatorite täitmine kulges edukalt. Projekti tulemusena paranes oluliselt lõimumisteenuste osutamine üle Eesti ning e-kanalite vahendusel. Saavutati vähelõimunud püsielanike ja uussisserändajate aktiivne osalemine pakutud teenustes ning ühiskonnaelus.		

9. Hinnang TAT tulemuslikkusele ja püstitatud eesmärkide saavutamisele⁸

Tegevus 5.1

Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamisel ning rakendusskeemi arendamisel olid saavutatud tulemused ootuspärased ning eesmärkide saavutamises ei olnud olulisi takistusi. Osade alamtegevuste hilisem elluviimine on seotud eelkõige tegevuste ettevalmistamiseks kulunud plaanitud suurema ajamahuga ja muudatustega nõustamismeeskonnas. Kõik edasi lükkunud tegevused õnnestus edukalt käivitada. Toetatavate tegevuste elluviija hinnang tegevuse 5.1 tulemuste saavutamisele on hea ning koos infovõrgustiku liikmetega konstruktiivne ja sujuv. Nõustamis- ja infosüsteemi kasutajate arv oli kasvutrendis kogu projekti vältel, mis näitab, et teenus jõudis sihtrühmadeni ja sobis nende vajadustega. Koolitusel (5.1.3) osalenute plaanitud suurem arv on seotud eelkõige sellega, et lisandusid uued piirkonnad ja asutused, kus teadvustati antud koolituse vajadust; üldine nõudlus ja huvi antud koolituste vastu oli suur; samuti oli oluline tagada järjepidevus ja nõustamisalane kompetents kohalikes omavalitsustes.

2020. ja 2021. aastal mõjutas tegevuste elluviimist koroonaviiruse levik, mistõttu kõiki planeeritud tegevusi ei õnnestunud plaanipäraselt läbi viia (nt eesti keele messid lükati edasi, keelekohvikud olid ajutiselt suletud ning 2020. aasta sügisesse planeeritud koolitused (5.1.3) kandusid 2021. aastasse).

⁸ Täidetakse üks kord aastas kumulatiivsel seisuga 31.12.

Seevastu nõustamistegevuse üleviimine e-kanalitesse (sh veebikohtumised) õnnestus väga hästi. Koroonaviirusega kaasnenud piirangute tõttu nõustamise vajadus ega suutlikkus toetuse elluviija poolt ei vähenenud. Vastupidi, e-kanalite kaudu nõustatute hulk kasvas.

2022. aastal jätkati üle Eesti nõustamist eesti keele iseseisvalt õppimise soodustamiseks keelekohviku formaadis 11 piirkonnas, samuti korraldati keelekohvikuid edukalt veebis.

2022. a mõjutas nõustamis- ja infosüsteemi kasutajate arvu suurt kasvu eeskätt sõjaline konflikt Ukrainas, kui Eestisse saabus kümneid tuhandeid põgenikke. Märtsis avati kõikidele klientidele iseteenindus, kuhu saab mugavasti siseneda ja teenustele registreeruda sihtasutuse veebilehe kaudu.

2023. aasta 11 kuuga kasutati nõustamissüsteemil 11 953 korral, mis on projektis kõige suurem nõustamiste arv kalendriaastal. Alates 2018. aastast on nõustamiskordade arv igal aastal suurenenud ligikaudu 2000-4000 võrra. Tegemist oli sihtrühmale hästi välja pakutud ja vajalikuks osutunud teenusega.

Kliendihaldussüsteem on olnud abiks nõustatavate suunamisel eesti keele õppe ja praktiseerimisega seotud tegevustesse. Andmebaasiga oli 2023. a novembri lõpuks liitunud ligikaudu 21 000 klienti.

Kokkuvõtteks on alamtegevused nõustamis- ja infosüsteemi arendamiseks edukalt ellu viidud.

Tegevuse 5.1 elluviimist võib hinnata väga heaks.

Tegevus 5.2

Tegevus toetas keele ja kultuuri tundmaõppimise ning kümblyse kaudu vähelõimunud inimeste ja uussisserändajate lõimumist ühiskonnas, et nad omandaksid Eesti ühiskonnas toimimiseks vajalikud teadmised ja oskused ning paraneksid nende ühiskondlikku aktiivsust tagavad sotsiaalsed pädevused, sh kodanikuteadlikkus. Tegevuse elluviimine (eelkõige üldkeeleõppemoodul) kulges plaanitud kiiremini, st suuremas mahus. Koolituse lõpetanud isikute arv oli plaanitud suurem. Väljundi- ja tulemusindikaatori ületäitmine on tingitud sellest, et seisuga 31.08.2015 registreerus tasuta eesti keele kursustele ligikaudu 6 000 inimest. Selleks, et tagada kõigile soovi avaldanud inimestele võimalikult lühikese perioodi jooksul keelekursustel osalemise võimalus, suurendati alamtegevuse 5.2.1 eelarvet ja viidi läbi täiendavad hanked.

Seoses eriolukorra väljakuulutamisega toimusid eesti keele kursused 17.03.-17.05.2020 distantsõppena - veebikursustena Zoomi keskkonnas. Veebikursusele üleminekuga seoses oli kõikides rühmades inimesi, kellele veebiõppe ei sobinud. Neist osadel polnud interneti kasutamise võimalust. Oli ka neid, kes esimestel tundidel proovisid, kuid hiljem ikkagi loobusid.

Eesti keele ja kultuuri tundmise klubide liikmete ja eestvedajate kohtumised ning kultuurimooduli tegevus olid eriolukorra ajal peatatud.

Eriolukorrast tulenevate piirangutega seoses oli 2020. aastal keeleõppe katkestajate arv suurem (ligikaudu 60 inimest rohkem). Lisaks ei saanud korraldada klubide tegevust, mistõttu avati kavandatud vähem klubisid (24st planeeritud klubist alustas tööd 14 ja lõpetas 4 klubi). Samuti oli vähem kultuurimooduli ja kodakondsuseksamiks ettevalmistava koolituse läbinuid.

Toetatavate tegevuste elluviija hinnang tulemuste saavutamisele on hea.

2021. aastal mõjutasid viiruse levikust tulenenud piirangud keelekursuste läbiviimist. Kursusi korraldati veebis. Aeg-ajalt tuli peatada klubide ja kultuurimooduli läbiviimine, sest kultuuriasutused olid suletud. Võimalusel korraldati virtuaalsed turid või lükatult tegevused suveperioodi. Statistikat olukord väga ei mõjutanud, kuid tekkis rohkelt täiendavat suhtlemist sihtrühmaga ja ümberkorraldustõid.

2022. aasta I kvartalis lõppes 9 eesti keele ja kultuuri tundmise klubi tegevus. Seisuga 31.12.2022 on alamtegevus „Keeleline ja kultuuriline kümbly“ edukalt ellu viidud.

2022. aastal kasvas vajadus keeleõppe järele nii püsielanike kui uussisserändajate seas ning nii osales eesti keele õppes 548 inimest, Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise koolitustel 87 ja kultuurimoodulis 1596 inimest. Edukalt läbisid keelekursuse 367, kodakondsusmooduli 87 ja kultuuriõppemooduli 1125 inimest. 1/3 keelekursustest viidi läbi veebiõppes - lähtuvalt sihtrühma soovist (180 inimest osales veebikursusel ja 360 tavakursusel auditooriumis õppides). Veebikursus õpetaja juhendamisel on uus suund ja vajalik sihtrühmale keeleõppe pakkumisel. Veebikursusele pääseb inimene palju lihtsamini ligi ning hoiab kokku nende ja sh õpetajate ajalist ressursi ja isiklikku

energiat.

Nii keelekursuste kui kultuurimooduli lõpetasid edukalt 70% tegevuses osalenutest. EV põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse koolituse läbimise protsent on 100%.

Eesti ühiskonnas ja kultuuriruumis paremini hakkamasaamiseks on eelpool toodud tulemused väga head, sest nii paranenud eesti keele oskus kui arusaam ja orienteerumine Eesti valitsemise korralduses ja riigisüsteemide toimimises annavad inimestele igapäevaelus toimimiseks teadmised, kindlustunde ja meelerahu.

Kultuuriruumiga tutvumiseks korraldati õppekäigud täiskasvanutele ja kohtumised erinevate eluvaldkondade vabatahtlike inimestega. Neil osalejad said praktiseerida eesti keelt ning julgustust ja tuge keelebarjääridest vabanemiseks ning suhtlemisraskuste ületamiseks. Kultuuri tundmise õppekäigud ja kohtumised toetasid eri sihtrühmade vahel kultuuridevahelist dialoogi, mille kaudu omandati teadmisi teistest kultuuridest ja inimeste käitumisest, empaatiat teiste inimeste suhtes, arendati eneseteadlikkust enda tugevustest ja nõrkustest.

2023. aastal läbis kultuurimooduli 310 inimest. Osalejad tõid tagasisidena välja, et kultuurimooduli programm pani neid tundma, et nad on väärtustatud riigis, kuhu nad hiljuti kolisid. Seetõttu tunnevad nad end sisseelamise suhtes positiivsemalt ja panustavad võimalusel rohkem vastuvõtvasse ühiskonda. Seetõttu võib kinnitada, et programm sobis sihtrühmale. Osalejad hindasid kõrgelt kultuurikoolituse raames toimunud eesti keele tunde, tegid tagasisides ettepaneku arendada sarnane programm ka koolinoortele ning soovitasid suuremat mahtu (kuni 20 tundi loenguid ja 5 õppekäiku). Seisuga 30.06.2023 on alamtegevus „Lõimumiskoolitused“ edukalt ellu viidud.

Tegevused muukeelse info esitamisevõimekuse suurendamiseks toimusid rahuldavalt. Viiruse levik 2020. ja 2021. aastal mõjutas tegevust palju. Muuseumid ja etendusasutused olid 2020. ja 2021. aastal piirangute tõttu suletud kokku mitu kuud ning 2021. aasta teisel poolaastal kehtis tegevustes osalejatele tõendi esitamise nõue. Üks partner jättis nakkusohutuse tagamiseks seadmete kasutamise kõrvale.

Mõni etendusasutus (riigi sihtasutus) teatas probleemidest riigieelarvest etenduste tõlkimiseks lisavahendite leidmisel. Viidati ka tehnilise lahenduse sobimatuks osutumisele - näiteks soetas etendusasutus tõlkeseadmeteks tahvelarvutid arvestades etenduste andmisega kaasnevat väiksemat tööjõukulu. Praktika näitas, et enamasti eelistab sihtrühm teatris kõrva tulevat tõlget, mille haldamine on kallim.

Osade partnerite antud tagasiside järgi olid seadmed rohkem kasutuses, kui statistikas kajastatud. Mõned partnerid teatasid, et külalised ei soovinud tagasisidelehti täita või täideti üks leht perekonna kohta.

2022. aastal teatas mitu asutust ka seadmete vananemisest ja kasutuskõlbamatuks muutumisest. Välja on arendatud mobiilirakendusi, mida eriti noortel on tihti mugavam kasutada.

Tegevus 5.3

Tänu koostööpartnerite koostöövõrgustiku tekkimisele toimus 2019. aastal 40 koostööüritust ning indikaator täideti täies mahus. 2019. aastal osales koostööüritustel kokku 2609 inimest. Toetatavate tegevuste elluviija ei näe olulisi takistusi püstitatud eesmärkide saavutamisel.

2020. aastal toimus 15 üritust ning tegevuse üldine indikaator aastatel 2015-2020 on 5133 inimest, mis tähendab, et tegevuse eesmärk saavutati. 2020. aastal oli plaanitud korraldada rohkem üritusi, aga eriolukorra ja kehtestatud piirangute tõttu jäi osa üritustest ära või lükati edasi 2021. aastasse.

2021. aastal toimus 21 üritust, tegevustes osales 1209 inimest. Tegevuse üldine indikaator aastatel 2015-2021 on 6342 inimest. 2021. aastal oli plaanis korraldada rohkem üritusi, aga jätkuva COVID-19 tõttu jäi ära kolm koostöötegevust. Samas valdav enamus koostöötegevusi toimus vaatamata piirangutele tänu sellele, et osa üritustest toimus kas veebis või hübriidformaadis. 2021. aastal oli üritustel osalejate arv väiksem kui alguses oli plaanitud kahel põhjusel: 1) kontaktvormis toimunud ürituste puhul kehtisid piirangud (väiksemad rühmad, osalejatel pidi olema tõend), 2) huvi veebipõhiste ürituste vastu ei olnud suur, sest liiga palju tegevusi toimus veebis ja inimesed olid sellest väsinud. Vaatamata tekkinud takistustele sai tegevuse indikaator täidetud ja ületatud.

Audiovisuaalmeediaprogrammi ja sotsiaal-reklaamikampaania tulemuslikkust hinnati 2018. aastal.

Seisuga 31.12.2018 on lõimumisalasel kommunikatsioonitegevused ja seisuga 31.12.2021 lõimumisalasel koostöötegevused edukalt ellu viidud.
Tegevuse 5.3 elluviimist võib hinnata heaks.

10. Toetatavate tegevuste mõju läbivatele teemadele⁹

Läbiv teema	Kavandatud mõju (märkida ristiga)		Tegelik mõju (märkida ristiga)	
	Jah	Ei	Jah	Ei
Regionaalareng	X		X	

Selgitus:

Toetatav tegevus „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“

Piirkondade arengueelduste maksimaalseks ärakasutamiseks on nõustajad Tallinnas ja Narvas loonud piirkondlike tegevuste põhiseid võrgustikke. Selline tegevus võimaldab kõige tõhusamalt koondada piirkondlikku ressursi ja tagada vajadusepõhise teabe jagamine. Nõustajatest on kujunenud valdkonnaülese nõustamise piirkondlikud koordinaatorid. 2021. ja 2022. aastal oli tegevuste raames fookuses kohalike omavalitsuste võimestamine, mille raames tutvustati kohanemise ja lõimumise teenuseid ning erinevaid tööriistu. Kohtumised toimusid kõigis maakondades.

Toetatav tegevus „Lõimumisprogrammi väljatöötamine ja pakkumine“

Regionaalset arengut mõjutab otseselt keeleõppes osalemise tulemusena saavutatud kõrgem konkurentsivõime tööturul ja parem elukvaliteet.

Alamtegevusse „Muukeelse info esitamisvõimekuse suurendamine“ on kaasatud etendusasutused ja muuseumid üle Eesti.

Toetatav tegevus „Koostöö- ja kommunikatsioonitegevused“

Tegevus aitas kaasa arendus- ja planeerimisalasel võimekusele kohalikul ja regionaalsel tasandil: tegevuse ettevalmistamise etapil toimusid kohtumised kolmanda sektori organisatsioonide esindajatega ja nende osalemine tegevuses.

Lisaks oli mõju keskvalitsuse tegevuste kooskõlale kohalike ja piirkondlike arengustrateegiatega: tegevuse ekspertgrupi koosseisu kuulusid erinevate ministeriumide esindajad (Rahandusministerium, Haridus- ja Teadusministerium, Sotsiaalministerium, Kultuuriministerium).

Tegevuse raames korraldatud üritused aitasid kaasa eriti Ida-Virumaa arengule. Toimusid arutelud ja seminarid regioonis olulistel teemadel: noortepoliitika, hariduse tulevik, linna arendamine, kaasav haridus, erivajadusega lapsed ja ühiskond, inimeste ja KOVide omavaheline koostöö, filmitööstus, tervishoid, sport jm. Toimus Ida-Virumaa elanike koostöö partneritega teistest maakondadest nii haridusasutuste kui kultuuriseltside vahel, äriõhtu regiooni ettevõtjatele, mälumängud, samuti jõuluüritused, mis ühendasid ühes regioonis elavaid erineva keele ja kultuuriga inimesi. Tegevuse raames olid kõige aktiivsemad noortega tegelevad organisatsioonid ja noored ise. Mõned üritused oli korraldatud noorte algatusel ja jõududega, mis regionaalarengu mõttes on väga positiivne ja lootustäratav. Toimunud koostööüritused andsid lisaks sisulisele osale ka võimaluse praktiseerida eesti keelt, tutvuda erinevate inimestega ja sellega suurendada oma osalust ühiskondlikes protsessides.

Tegevuse raames korraldati üritusi lisaks Ida-Virumaale ka Tallinnas, Harjumaal ja Tartus. Paljudel üritustel osalesid inimesed erinevatest regioonidest. See aitas soodustada inimeste vahelist koostööd ja lõimumist. Toimusid konverentsid, foorumid, seminarid, arutelud ja õppereisid järgmistel teemadel: meediakirjaoskus ja kommunikatsioon, erivajadustega noored ja ühiskond, noorte tulevik Eestis, koostöö õpilaste ja õpetajate vahel, noorte sotsiaalne kaasatus.

Lisaks seminaridele, aruteludele ja konverentsidele toimusid ka koosmeeleüritused, mis pakkusid erinevatest rahvustest inimestele võimalust koostöötegevuse raames ka suhelda ja leida ühiseid huve (näiteks vastlapäeva ja Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine ning „Narva Rahvamatk 2020“).

⁹ Täidetakse üks kord aastas kumulatiivselt seisuga 31.12.

Infoühiskond	X		X	
Selgitus: <u>Toetatav tegevus „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“</u> Ettevalmistava tegevusena valmis ülevaade vähelõimunud inimeste aktiivse hõive õiguste ja võimaluste, ühiskondliku aktiivsuse võimaluste ning avalikes teenustes osalemise õiguste ja võimaluste kohta nõustamisvaldkondade kaupa. Ülevaade oli sisendiks 2018. aastal valminud sihtrühmaga suhtlevale veebiplatvormile, mis võimaldab elanikul süstematiseeritult otsida talle suunatud teavet ja tagab teabe kättesaadavuse paranemise. Tänu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia nutikale kasutamisele avalike teenuste osutamise korraldamiseks on oodata avalike teenuste kvaliteedi paranemist. 2019. aastal kaardistas riik kohanemis- ja lõimumisteenused, mis nõustaja e-tööriista kaudu annavad ülevaate riigi võimalustest vähelõimunuid toetada. E-lahenduste vahendusel saame teabe sihtrühmale suunatud teenustest ja toetustest süstematiseeritumalt ja mastaapsemalt kättesaadavaks teha. Alates 2021. aastast oli igapäevaselt töös nõuandev, kust inimesed võisid leida olulist teavet esmaste küsimuste korral ning kohanemis- ja lõimumisteenuste teekonna kaardistamise e-tööriist LINDA.				
Riigivalitsemine	X		X	
Selgitus: <u>Toetatav tegevus „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“</u> Loodud infovõrgustik ja ekspertgrupp tagasid terviklikumad lähenemised arendustegevusele. Kohtumistel osalesid antud valdkonnas nii poliitika kujundamise kui rakendamise eest vastutavad institutsioonid. Kohtumised aitasid kaasa ministeeriumide vaheliste süsteemide ja protsesside ühtlustamisele, koosvõimeliste struktuuride edendamisele ning avalike teenuste kujundamisele lähtuvalt terviklikust vaatest ning aitasid vältida kattuvusi. <u>Toetatav tegevus „Lõimumisprogrammi väljatöötamine ja pakkumine“</u> Toetatava tegevuse tulemusena on vähelõimunud inimeste eesti keele oskus paranenud, on saavutatud Eesti kultuuriruumi ühtsem tunnetus, on välja kujunenud kultuuridevahelisi erinevusi väärtustavad hoiakud ja arusaamad, sh avatus dialoogile, võime tegeleda ajaloolise mäluga, tulla toime ajalooliste sündmuste tõlgenduste erinevustest tulenevate pingete ja vastuoludega, kriitiliselt hinnata avalikus ja poliitilises ruumis toimuvat, arusaam demokraatia toimimisest ja kodanikutunnetus, on välja kujunenud tajutud lõimumisvajadusest tulenev keeleõppe motivatsioon, oskused eesti keelt iseseisvalt õppida ja julgus kasutada eesti keelt igapäevaelu olukordades, isiklikud kontaktid rahvuste vahel on tihenunud ja paranenud on valmisolek aktiivseks osaluseks ühiskonnaelus. Projekti raames läbiviidud A2, B1 ja B2 tasemel eesti keele kursused ja klubide kohtumised olid suunatud just vähelõimunud inimestele, parandasid nende eesti keele oskust ja seeläbi tõstsid nende konkurentsivõimet tööturul, soodustasid eri keelelis-kultuurilise taustaga inimeste omavaheliste kontaktide tekkimist, teisest rahvusest inimeste osalust ja kaasatust otsustusprotsessidesse, nt kohaliku omavalitsuse ja regiooni tasandil.				
Võrdsed võimalused		X	X	
sh sooline võrdsus				
Selgitus: <u>Toetatav tegevus „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“</u> Nõustamis- ja infosüsteemi kättesaadavus on tagatud kõigile võrdsel alusel. Ajavahemikus 2015–2017 olid teavet ja nõustamist küsinutest 64% naised. 2018. aastal on nõustatavate hulgas naised ja mehi võrdselt olnud, so kumbagi ca 50%. 2019. aastal pöördusid nõustamisele rohkem naised (69%). Meeste osakaal nõustamisele pöördumises pole vähenenud, vaid pigem on huviliste tõus kasvanud naiste arvelt. 2019. aastal pöörduti seoses eesti keele majade avamisega ka rohkem nõustamisele huviga alustada eesti keele õpet keelemajades. 2020. aastal jätkus nõustatavate arvu kasv, nõustatavatest ca 35% olid mehed (sama osakaal, 36% oli ka 2021. aastal). 2022. aastast alates pakuti teenuseid sihtasutuse klientide ja teenuste infobaasi kaudu. Infobaasi kasutajate hulgas on mehi ca 30%. Praktikast on sihtasutusse				

pöörduja naine, kes uurib teavet ka oma mehe tarvis, mistõttu võib sooline kaasatus olla veelgi tasakaalustatum.

sh võrdne kohtlemine	X		X	
----------------------	---	--	---	--

Selgitus:

Toetatav tegevus „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“

Nõustamis- ja infoteenuse kaudu tagatakse sihtrühmale teabe kättesaadavus isikule mõistetavas keeles ning viisil tagamaks isiku kaasamine või ühiskondlikult aktiivsemaks kujunemine. Nõustamis- ja infoteenuse kaudu vähendatakse sotsiaalset tõrjutust, kuna teavitus ja nõustamine aitavad vähelõimunud isikutel paremini orienteeruda teabeväljas ning teha elujärge parandavaid otsuseid. Kõik nõustamisteenuse materjalid ja nõustamisteenus on ka vene ja inglise keeles, seega on võimalus saada avalikku teavet ka neil, kelle emakeel ei ole eesti keel. Nõustamisteenuse pakkumisel on arvestatud ka liikumispuudaga inimeste vajadustega.

Toetatav tegevus „Lõimumisprogrammi väljatöötamine ja pakkumine“

Alategevus on otseselt suunatud võrdsete võimaluste loomiseks eri keelelis-kultuurilise taustaga inimeste hakkamasaamiseks ja tööturul toimimiseks sõltumata emakeelest, rahvusest ja vanusest. Tegevus võimaldab lõimumisprogrammis osalejatel tutvuda ja arendada oma keelt ja kultuuri ning tundma õppida ka eesti keelt, kultuuri ja ajalugu.

Tõuseb eri keelelis-kultuurilise taustaga inimeste konkurentsivõime keeleõppe ja keelelise ja kultuurilise kümbuse klubide töö kaudu.

Etendusasutuste ja muuseumide poolt hangitud tehnilised vahendid ja seadmed võimaldasid pakkuda eesti ja muu maailma kultuuriprogramme mitmes keeles tagades kultuuriinfo tarbimise vähelõimunud inimeste, sh uussisserändajate hulgas.

Toetatav tegevus „Koostöö- ja kommunikatsioonitegevused“

Koostöötegevused andsid kõigile noortele, ka eesti elanikele, Eesti kogukonnale, olenemata rahvusest, võimaluse kaasarääkimiseks, oma arvamuse väljendamiseks ning osalemiseks. Tänu koostööritustel osalemisele said noored inimesed uusi teadmisi ja kogemusi, mis julgustas neid ka iseseisvalt korraldama koostööritusi huvipakkuvatel teemadel.

Kommunikatsioonitegevuste raames viidi läbi teavituskampaania, mis julgustas eesti keelest erineva emakeelega noori kandideerima tööle riigisektoris ning selgitas neile, miks tasub siduda oma tööalane tulevik Eestiga. Samuti selgitas teavituskampaania Eesti riigisektori juhtidele, miks on mõttekas võtta tööle ka eesti keelest erineva emakeelega inimesi ja kuidas nendeni jõuda.

11. Elluviija hinnang partnerluse toimimisele

Toetatavate tegevuste raames on tehtud koostööd Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning teiste haakuvaid teenuseid pakkuvate asutustega. Alamtegevuste 5.1.1 ja 5.3.1 raames töötasid ekspertrühmad. Alamtegevuse 5.1.1 raames loodi ka infovõrgustik, mille kaudu tagati teabe jagamine ja nõustamisteenuse arendus. Infovõrgustikku on kaasatud Eesti Töötukassa, Politsei- ja Piirivalveamet, Haridus- ja Noorteamet, Tööinspeksioon, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Terviseamet, sihtrühma esindatusega kohalike omavalitsuste sotsiaal- ja haridusvaldkondade institutsioonid ning kolmanda sektori esindajad. Toetatavate tegevuste elluviija hindab koostööd viljakaks, konstruktiivseks ning eesmärgistatuks.

Alamtegevuse 5.2.3 raames toimunud partnerlust hindab toetatavate tegevuste elluviija rahuldavaks. TAT eesmärkide täitmine ei ole kõigil sujunud plaanipäraselt, mõnel partneril (nt Sihtasutus Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus, Tartu Ülikool, Valga Muuseum, Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum, Sihtasutus Teater NO99) esines raskusi riigihangete korraldamise, kehtivate seadusandlike õigusaktide järgimise ja maksetaotluste esitamisega. Toetatavate tegevuste elluviija on nõustanud partnereid partnerluslepingust tulenevate õiguste ja kohustuste piires, olnud paindlik, muutnud

partnerite taotlustele tuginedes hangete ajakava ja mahte selliselt, et ettepanekute voorus ja partnerluslepingu sõlmimisel seatud eesmärgid saaksid täidetud.

NB! Koos aruandega esitatakse lisa 4.

	Nimi	e-post	Kuupäev
Aruande koostaja	Liilika Raudhein	liilika.raudhein@integratsioon.ee	digitaalallkirjas

Kinnitus esitatud andmete õigsuse kohta

	Nimi	Allkiri	Kuupäev
Allkirjaõiguslik isik	Dmitri Moskovtsev	Allkirjastatud digitaalselt	digitaalallkirjas

Täidab rakendusüksus

Aktsepteerin aruande:			
Nimi	Ametikoht	Allkiri	Kuupäev

Kinnitan aruande:			
Nimi	Ametikoht	Allkiri	Kuupäev